

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

GRUX

3 ■ 1998

LEA HAKKARAINEN, pappi
perheneuvojana

SIVUT 4-7

VASTAAVA TOIMITTAJA

Jukka Huttunen
(09) 150 2466

TOIMITUSKUNTA

Jukka Huttunen, past. (pj.)
Olli Aalto, kirkkoherra
Leena Heinonen, pastori
Juha Kauppinen, dos.
Jukka Keskitalo, pastori
Sirpa Lampinen, kanttori
Hillevi Hiiroonniemi,
diakonissa
Kati Turtiainen, diakoni
Risto Valtasaari, kanttori

T O I M I T U S

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6, 00520
Helsinki, (09) 150 2453
Fax (09) 148 5875
Postisiirtotili
800016-67632

U L K O A S U

Timo Saarinen

OSOITTEENMUUTOKSET

Diakoniaityöntekijöiden liitto:
Seija Ruotsalainen
(09) 150 2487
Pappisliitto: Heli Meinola
(09) 150 2653
Kanttori-urkuriliitto:
Katri Pulkkinen
(09) 150 2446

ILMOITUSHINNAT

Sivu 1/1	5 300 mk
1/2	2 900 mk
1/4	1 500 mk
1/8	900 mk

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Auranen oy, Forssa

Hyvä työtoveri

K

ädessäsi on ensimmäinen Crux-lehti, jonka kokoamisesta olen vastannut vastaavana toimittajana. Vastuuta

Cruxista tulen kantamaan vuosituhannen loppuun. Esko Jossas jatkaa edelleen pääkirjoitusten kirjoittajana.

Yritän tällä palstalla osoitella lehdestä ja joskus sen ulkopuoleltakin mielestäni tärkeitä ja ajankohtaisia juttuja, asioita ja ilmiöitä. En siis vaivaa tällä palstalla pitkillä jutuilla, mutta toivon voivani näin avustaa lehden lukijaa.

Tässä numerossa teema-aiheena on hääät ja perhe. Lähestymme asiaa kolmesta näkökulmasta

— miten papin rooli on muuttunut uudelleen muotiin tulleissa suurissa ja näyttäviissä vihkimisissä ja hääjuhlissa. Siitä kirjoittaa Seppo Marjanen, joka toimii rovastikuntapappina Kuopiossa.

— miten papin oma perhe jaksaa. Vapaa-aikauudistushan tavoitteli osaltaan myös papin perheen hyvinvointia. Pappi ja äiti Anne-Maarit Rantanen Tampereelta kirjoittaa.

— pappeja toimii perheneuvojinakin. Lea Hakkaraisen, muutaman vuoden perheneuvonnassa toimineen papin, tapamme tässä lehdessä.

Lisäksi kannattaa paneutua Laura-Maria Raittiin ja Leena Rannan kirjoituksiin, jotka ovat kovin ajankohtaisia ainakin täällä Helsingissä, pian varmasti muuallakin.

Jumalanpalveluksen uudistuminen puhuttaa. Tekstin ääressä -palstaa edeltää tästä numerosta lähtien vain ja ainoastaan jumalanpalvelusuudistukseen keskittynyt kommenttipalsta. Tässä numerossa Jari Nurmi, Laajasalon opiston rehtori, jakaa sen, mitä hän Helsingin synodaalikokouksessa sanoi jumalanpalvelusuudistuksesta. Diakoniaityöntekijöiden tunteja jumalanpalvelusuudistuksesta luodetaan myös.

Sana on vapaa. Nyt on aika kommentoida, kritisoida, kiittää, ehdottaa. Turha on nurkissa ahdistustaan tai iloaan puhkua, kirjoita Cruxiin. Asia saattaa edistyä.

Huomaa vielä Pappisliiton kotisivujen koekäyttö ja pyyntö saada hyviä toimituspuheita »varastoon». Ari Tammi, joka on

ollut keskeisesti valmistelemassa kotisivuja kirjoittaa. Papiston päiviä ei kannata unohtaa, aika kalenteriin. Siis paljon hyvää luettavaa, kannattaa viipyä lehden äärellä.

Niin vielä, kuka olenkaan? Jukka Paavo Huttunen on espoolainen, seurakuntayhtymän toimistopäällikön virasta vuosituhannen loppuun asti virkavapaalla oleva pappi, jolle Pappisliiton apulaistoinninanjohtajan tehtävä on uusi seikkailu. Kotijoukkoina kannustaa vaimo ja kaksi sopivasti murrosikää lähestyvää lasta, jotka osaltaan pitävät isän kiinni todellisessa elämänmenossa. Vapaa-aikoina voit tavata minut pyöräilemästä tai vaikkapa jalkapallokatsojasta. Kentälle eivät päästä...

Tullaan tutuiksi!

Jukka Huttunen

Töitä lehtoreille

— EI OLE, TUSKIN TULEEKAAN

Keskustelu lehtorin virasta näyttää eri syistä jälleen nousevan esille. Diakonaattikomitea esitti viran säilyttämistä ja sen liittämistä osaksi laaja-alaista diakonaattia. Myös niissä joukoissa, jotka suhtautuvat kielteisesti naisten papiksi vihkimiseen, on herännyt uutta aktiivisuutta lehtorin viran puolesta. Tuntuu, että joukko nuoria naisia on valjastettu kampanjoimaan asiassa.

Onko lehtorin viralla siis tulevaisuutta vai jääkö sen elinkaari kirkossa suhteellisen lyhyeksi pappisviran avauduttua naisille vuosikymmen sitten? Tällä on merkitystä kirkkomme tulevia virkaratkaisuja pohdittaessa, mutta tietysti myös siltä kannalta, millaiseksi lehtorin virassa nyt olevien naisten tulevaisuus muodostuu. Kaikkein selkeimmin ratkaisuilla on painoarvoa niiden opiskelijoiden kannalta, jotka ajattelevat kirkossamme olevan kaksi eri tietä seurakunnalliseen teologin virkaan.

Asiaa on tietysti katsottava ennen muuta seurakuntien ja niiden tarpeiden kannalta, ei yksittäisten ihmisten subjektiivisten korostusten tai mieltymysten pohjalta. Juuri tällä kohtaa näyttää tulevan esille mielipiteitä, joita on vaikea ottaa todesta. Diakonaatin piirissä ja kokonaisuudessa ei ole todellakaan mitään, joka vaatisi lehtorin viran säilyttämistä. Into pysyttää toinen teologin virka pappouden rinnalla nousee siis jostakin aivan muusta kuin diakonaatin intressistä.

Lehtorin viran kannattajat ovat myös esittäneet, että seurakunnissa tarvitaan teologeja, jotka voivat

erikoistua kasvatustoiminnan eri muotoihin. Saataampa hyvin tarvitakin ja eritoten suurissa yksiköissä voi olla perusteltua ylläpitää kasvatuksellisia erikoisvirkoja. Mutta mikään ei puolla tällaisten tehtävien pitämistä lehtorin virkana, vaan niistä on syytä tehdä papillisia erityisvirkoja samaan tapaan kuin jo nyt on sairaalasielunhoitajien ja perheneuvojen sekä oppilaitospappien omia virkoja.

Keskeisin syy pessimismiin lehtorin viran kohdalla liittyy työllisyysnäkyymiin. Koska lehtorin toimenkuva muodostuu kovin rajalliseksi, eivät työllisyystilaisuudetkaan ole muuta kuin erittäin rajallisia. Seurakunnissa tarvitaan teologeja nykyistä enemmän, mutta ei ole viisasta perustaa muita kuin papin virkoja. Sen parempi ei näytä tilanne olevan järjestöissäkään, joiden työllistämismahdollisuuksiin lehtorin virasta haaveilevat toisinaan turvaavat. Niissäkään järjestöissä, joissa kiivaillaan naispappeutta vastaan, ei ole juurikaan lehtorin toimia. Tämä on hyvin ymmärrettävää sinänsä, sillä järjestöistä ei seurakuntiin kannata lähettää muita kuin jumalanpalveluksen toimittamiseen oikeutettuja teologeja.

Kaikesta edellä sanotusta on syytä tarkkaan pitää erillään se, että aikanaan lehtorin virkaan tulleiden ja siihen jääneiden oikeuksista on pidettävä hyvää huolta ja pienen lehtorijoukon asioita tulee voida ajaa siinä kuin muidenkin teologiien. Mutta mitä esim. Pappisliitto sitten ajaisi, kun viran tulevaisuus näyttää melko lyhyeltä? Puhe palkkauksen kehittämisestä jää sekin helposti yleiselle tasolle, kun lehtoreilla ei ole ylenemis- tai etenemismahdollisuuksia. Samaan ongelmaan tullaan, kun puhutaan lehtorin työn sisällöllisestä kehittämisestä. Kukaan ei ole vuosiin esittänyt todellisia avauksia siitä, mitä uusia tehtäviä tai uudenlaisia korostuksia nimenomaan lehtorin työssä voitaisiin nähdä.

On esitetty myös, että virka ei tulevaisuudessa olisi enää sukupuolisidonnainen, mutta työmarkkinat huomioon ottaen tämäkään uudistus ei tuo kuvaan mitään olennaista uutta. Samoin näillä palstoilla joskus esitetty ajatus, että lehtorin virkaa voisi kuvitella alemman teologisen tutkinnon virkana, on saanut keskusteluissa melko nuivan vastaanoton; eikä sellaiselle viralle tietysti olekaan tarvetta seurakunnissa, olkoonkin että se koulutustasoltaan rinnastuisi varsin pitkälti muuhun diakonaattiin.

Juuri näistä syistä monet ovat päätyneet siihen johtopäätökseen, että lehtorin virka oli aikanaan tarpeellinen ja suorastaan välttämätön. Virka myös pysyy niin kauan kuin siinä on vanhan säädöksen perusteella virkaan tulleita teologeja. Mutta tulevaisuudessa asia on paras nähdä kokonaan toisin.

Tapaan Lea Hakkaraisen, espoolaisen perheneuvojan, hänen miellyttävästi sisustetussa työhuoneessaan hiljaisella viikolla. Viikko ei tunnu olevan perheneuvojalle mitenkään hiljainen, tapaamisen peruuntumisen vuoksi. Lea jaksaa olla hymyilevä, juuri sellainen jollaisena monet meistä hänet tuntevat. Lea on pappi, joka toimii perheneuvojana. Tunnumme kirkkomme lähihistoriasta hyvin perheneuvonnan käynnistäjän, liittomme kunniajäsenenen Matti Joensuun. Lea on eräs niistä lukuisista papeista, jotka tänään auttavat ihmisiä heidän parisuhde- ja perheongelmissaan. Crux tarjoaa seuraavassa välähdyn erääseen papin työn muotoon.

»Tärkeintä on, että ollaan kiinnostuneita ihmisistä...»

Pappi

SIELUNHOITAJAKSI JO OPISKELUAIKANA

JH: Olet toiminut sielunhoitajana pitkään. Ensin kuusitoista vuotta sairaalasielunhoitajana ja nyt perheneuvojana. Oliko sielunhoito se alue, jolle halusit urallasi hakeutua?

Opiskeluaikoina ajattelin, etten halua uskonnon-opettajaksi. Toisena opiskeluvuotena kuulin mahdollisuudesta hakeutua sairaalateologiharjoittelijaksi. Se oli silloin kolmivuotinen opiskelun ohella toteutettava, kokeneen sairaalateologin ohjauksessa tapahtuva harjoittelujakso. Se kiinnosti

ja tuli tunne, että tätä haluan tehdä. Samalla opiskelu alkoi tuntua entistä mielekkäämmältä. Vähitellen aloin tehdä lyhyitä sijaisuuksia eri sairaaloissa.

JH: Mikä sielunhoitotyössä veti Sinua?

Sielunhoitotyössä kiinnosti mahdollisuus henkilökohtaiseen työhön, se, että saattoi olla yksittäisen ihmisen prosessoinneissa mukana. Sairaalassa monet aiemmin tärkeiltä tuntuneet kuviot jäivät sivuun ja keskitytään hyvin olennaisiin ihmisenä olemisen kysymyksiin.

kuva Pauli Vornhola

perheneuvojana

JH: Mitä yhteistä sairaalasielunhoitajan ja perheneuvojan työssä mielestäsi on?

Molemmissa työmuodoissa tavataan ihmisiä, joilla on meneillään joku elämänkriisi joka on pysäyttänyt miettimään elämänarvoja ja uusia ratkaisuja. Sairaalassa se voi olla sairauden tuomien muutosten, elämän rajallisuuden tai lähestyvän kuoleman pohtimista. Työkenttäni kuului psykiatristen avohoitoyksikköjen lisäksi terveyskeskuksen sairaala, jossa terminaalivaiheessa olevien potilaiden kanssa käydyt keskustelut olivat suuri osa työtäni. Myös potilaiden perheet tarvitsivat tukea ja mahdoli-

suutta keskustella. Saattohartaudet ja siunaustilaisuudet olivat luonteva jatko tälle yhteistyölle.

Voi sanoa, että myös perheneuvonnassa rajallisuus pysäyttää vaikkapa eron pohtimisen kautta. Luopumisesta ja kaikista sen nostattamista tunteista ja muutoksista silloinkin puhutaan. Monet itsensänselvyydet joutuu tässäkin työssä miettimään uudestaan.

JH: Miten sielunhoitotyö sairaalassa ja perheneuvonnassa sitten eroaa toisistaan?

Työn puitteet ovat tietysti kovin erilaiset. Siinä missä perheneuvoja on päivittäin tekemisissä työ-

»Monipuolisesta työkokemukssta eri aloilla on varmasti hyötyä. Minulle se oli lähes 16 vuotta sairaalamaailmassa vanhus-, mielenterveyspotilaiden ja päihdeongelmaisten kanssa työskentelyä.»

ryhmän kanssa, sairaalateologi on usein ainoa ammattikuntansa edustaja talossa. Oma paikka löytyy vuosien mittaan. Sairaalavuosina koin erittäin merkittäväksi sen, että kuului kiinteästi moniammatilliseen päihdekuntoutustyöryhmään.

Perheneuvonnassa päivärytmi on selkeä. Tapaamiset ovat ennalta sovittuina kalenterissa. Sairaalassa saattoi hakulaitteen kautta tuleva kiireellinen pyyntö muuttaa lähes koko päiväohjelman.

PAPPI TERAPEUTTINA

JH: Olet parhaillaan terapeuttikoulutuksessa. Sielunhoidon ja terapian suhde nousee aika ajoin keskusteluum. Mitä itse ajattelet terapian ja sielunhoidon suhteesta?

Psykoterapia on osittain ottanut hoitaakseen niitä tehtäviä, joita papeilla ja muilla kirkon työntekijöillä on ollut. Psykoterapian käyttämä kieli on erilaista kuin perinteisen sielunhoidon, myös menetelmät ovat kehittyneet. Ajoittain kirkon piirissä nousee defensiivistä asennetta psykoterapiaa kohtaan. Jos kirkon missio ymmärretään sovituksesta lähteväksi rakkauden palveluksi, psykoterapia on yksi mahdollinen vaihtoehto, jolla kirkko voi palvella kärsiviä jäseniään. Tämä palvelun perspektiivi häivyttää mielestäni psykoterapian ja sielunhoidon välistä näennäistä ristiriitaa.

JH: Ristiriitaa ei siis ole?

Arvokkaasta ja tärkeästä työstä on kysymys, siksi on vaikea mieltää jyrkkää rajanvetoa. Joka tapauksessa on keskeistä kuulla ihmisen vetoomus siinä muodossa kun hän sen esittää. Useimmiten se vetoomus tulee tavallisella arjen kielellä.

JH: Pappi ja terapeutti -yhdistelmä ei ole enää mitenkään uusi ja tavaton?

Kahden koulutuksen yhdistelmä ei ole enää mitenkään harvinainen. Useilla on nykyisin koulutus molempiin tehtäviin. Ensisijaisesti tunnen olevani perheneuvoja.

JH: Kohtaatko asiakkaiden erityisiä odotuksia tai ennakkoluuloja siksi, että olet pappi?

Harvemmin asiakkaat pohjakoulutusta kyselevät. Kun ihminen on kriisissä, ei tämä ole ensimmäisten kysymysten joukossa. Toisaalta emme mekään kysele, kuuluuko asiakas kirkkoon. Uskon kysymysten esilleottaminen on asiakkaasta kiinni. Teologikoulutuksen myötä on valmiutta keskustella näistäkin asioista. Tällä en tarkoita sitä, etteikö psykologeil-

lakin tätä valmiutta voisi olla. En ole tunnistanut työssäni mitään ennakkoluuloja sen vuoksi, että olen pappi. On käynyt niinkin, että joku entinen asiakaspariskunta on myöhemmin soittanut ja pyytänyt kastamaan uuden perheenjäsenen.

PERHEEN ASEMA JA HYVINVOINTI

JH: Mitkä ovat keskeiset perheiden ongelmat, jota työsesi kohtaat?

Koko maata kattavien tilastojenkin mukaan eroasia ja erosta selviäminen muodostavat yhdessä suurimman ryhmän parisuhdeongelmissa. Keskinäinen sopeutumattomuus, vuorovaikutuksen puute ja uskotomuus tulevat seuraavina ryhminä. On oikeastaan vaikea erotella näitä, sillä usein niin monta asiaa menee limittäin. Kasvua edellisiin vuosiin verrattuna on ollut myös perheväkivallan kohdalla. Tämä problematiikka on omassa työssäni tullut pohdittavaksi kun olen nyt kolmatta vuotta vetämässä perheväkivallan kohteeksi joutuneiden naisten keskusteluiltoja. Useille perheväkivalta on ollut jo pitkään vaikea ja vaiettu asia.

JH: Miten lama näkyy työssäsi?

1990-luvun vaikea yhteiskunnallinen tilanne näkyy ennen muuta jonkinlaisena moniongelmaisuu-tena. Taloudellisen tilanteen huononeminen esimerkiksi. työttömyyden vuoksi on realiteetti, joka koettelee parisuhdetta ja perhe-elämää. Avioeron ja työttömyyden mukana saattaa kaikki elämän tukirakenteet kadota. Yhtäkkiä voi jäädä yksin, olemaan omassa varassaan. Masentuneena on vaikea tarttua mihinkään. Välillä joutuu väistämättä pohtimaan, olisiko meidän kulttuurissamme nyt aika entistä aktiivisemmin kehittää jotain verkostoja korvaamaan entisaikojen sukujen ja kyläyhteisöjen antamaa turvaa.

JH: Onko seurakuntien tuki perheille riittävää?

Seurakunnissa tehdään monenlaista perhetyötä, jota perhetyöstä vastaava koordinoi. Selvästi huomaa, että seurakunnissakin on jouduttu tarkistamaan, mitä käsitteellä perhe nykyään tarkoitetaan. Enää se ei ole välttämättä isä-äiti-pari lasta -tyyppinen. Lisääntyvässä määrin on yksinhuoltajaperheitä, uusperheitä jne. On tärkeää, että nämä faktat otetaan toimintaa suunniteltaessa huomioon, ettei kävisi niin, että kynnys seurakuntaan koetaan korkeaksi. Tiedän, että esimerkiksi yksinhuoltajille järjestetyistä leireistä on tullut myönteistä palautetta. Tärkeintä kuitenkin on, että seurakunnan työntekijät ovat kiinnostuneita ihmisistä.

ILMAN TYÖNOHJAUSTA PERHENEUVOJAN TYÖ OLISI MAHDOTONTA

JH: Kuinka paljon ihmisiä työssäsi tapaat?

Työpäivät ovat kovin erilaisia. Joinakin päivinä tapaa enemmän perheitä ja pareja, toisina taas yksin tulevia asiakkaita. Ehkä keskimääräinen kohtaamisten määrä on viisi päivässä. Lisäksi annan työnohjausta kuten monet kolleegani. Ei tässä työssä voi oikein »urakoimaan» ryhtyä. Päivän mittaan tulee niin paljon kipeitä ja rankkoja asioita pohdittavaksi. Toisaalta näkee myös miten ihmiset löytävät uusia voimavaroja ja asiat alkavat selkiytyä niin, että kriisin jälkeen löytyy uutta toivoa elämään.

JH: Espoossa on panostettu perheneuvojen koulutukseen ja työnohjaukseen. Mikä on työnohjauksen merkitys työssäsi?

Ilman työnohjausta tätä työtä ei voi tehdä, se on ehdoton edellytys. Työnohjauksessa voi selkiinnyttää ajatuksiaan ja saada uusia näkökulmia ja oivalluksia. Se auttaa jaksamaan.

JH: Entä mikä on työryhmäsi merkitys?

Työryhmän merkitys perheneuvonnassa on ehkä suurempi kuin monessa muussa työssä. Perheterapia onkin kehittynyt siihen suuntaan, että toimitaan työryhmänä. Pienissä toimistoissa se on tietenkin usein mahdotonta. Espoon perheasiain neuvottelukeskuksessa on vastaanottosihteerin lisäksi kahdeksan perheneuvojaa. Se antaa mahdollisuuden toimia eri menetelmillä. Työtä tehdään yksin, pareina

tai pieniin tiimeihin jakautuneina. Välillä on aikoja ja tilanteita, jolloin tarvitsee työryhmää enemmän. Työniloa tuo se, että yhdessä toimiminen sujuu.

JH: Olet parhaillaan terapeuttikoulutuksessa. Mikä on jatkokoulutuksen merkitys perheneuvontatyössä?

Tällä hetkellä minulla on meneillään kolmas vuosi Vuorovaikutusprosessien tutkimuskeskuksen järjestämässä perheterapiakoulutuksessa. Olen kokenut sen mielekkääksi ja työtäni tukevaksi. Yleensäkin koulutus pitää virkeänä ja sen kautta saa uutta innostusta työhön.

JH: Entä muun työkokemuksen merkitys?

Perheneuvojaksi kai harvemmin tullaan suoraan tiedekunnasta. Varmasti on hyötyä siitä, että takana on monipuolista työkokemusta eri aloilta. Minulle se oli lähes 16 vuotta sairaalamailmassa vanhusten, mielenterveyspotilaiden ja päihdeongelmaisten kanssa työskentelyä.

Päätämme yhteisen haastatteluhetken perheneuvojapastori Lea Hakkaraisen kanssa pohdiskelemalla oman työssä jaksamisen edellytyksiä ja tekijöitä. Ystävän kanssa tehdyt pitkät kävelylenkit, elokuvat, musiikki ja monet ihan arkiset puuhat kotona, vaikkapa leipominen antavat voimia ja sisältöä myös vaatiwaan työhön. Kun kysyn lopuksi Lealta, millainen puoliso ja äiti perheneuvoja on miehelleen ja kolmelle aikuistuvalla lapsellaan, saan nopeasti vastaukseksi: »Sanovat ihan tavalliseksi, mitä se sitten tarkoittaneekaan».

Jukka Huttunen

LIITTOJEN UUDET JÄSENET

Pappisliitto

Varsinaiset jäsenet:

Ajosmäki, Sari, Suomen Ev.lut. Opisk. ja Koululaislähetys

Karjalainen, Heli, Jyväskylän maasrk

Laihorinne, Mauri, Rauman srk

Penttinen, Kari, Isojoen srk

Silander, Satu, Rauman srk

Savonen, Ulla, Espoon srky/Kanta-Espoo

Suominen, Ari, Nousiaisten srk

Tavast, Timo, Euran srky/Eura

Torniainen, Leena, Lappeenrannan srky/Lappee

Vähäkangas, Juha, Imatran srk

Maisterijäsenet:

Ahola, Mirja, Puolangan srk

Gumbus, Tarja, Vantaan srky/Hakunila

Diakoniatyöntekijöiden Liitto

Gävert, Pia, diakoni, Hgin srky/Roihuvuori

Jousmäki, Marjatta, diakonissa, Ähtärin srk

Heikkilä, Reetta-Maija, diakonissa, Oulu

Kahl, Erja, diakoni, Laihian srk

Kosola, Marja-Elina, diakonissa, Ylihärman srk

Laitinen, Kai, diakoni, Suomen Merimieskirkko/Gdansk

Merivuori, Liisa, diakonissa, Hgin srky/Malmi

Minkkinen, Ann Katariina, diakonissa, Kouvolan srk

Palonen, Hanna, diakoni, Sopimusvuorisäätiö/Aittakoti

Pihlajamäki, Marita, diakonissa, Lapin srk

Puolitaival, Päivi, diakonissa, Oulu

Pöyry, Anne, diakonissa, Mikkelin maasrk.

Kanttori-urkuriliitto

Varsinaiset jäsenet:

Koivusalo, Petri, Espoo/Kanta-Espoon srk

Naulapää, Kirsi, Kirkkonummen ruots. srk

Nyqvist, Pirkko, Pori/Pihlavan srk

Surffaus alkaa syksyllä 98?

Papisto siirtyy virtuaali-aikaan ensi syksynä. Pappisliiton oma internet-palvelin avataan papiston päivien yhteydessä lokakuussa. Mitä www-palvelu sisältää ja millaista materiaalia siihen kerätään, siitä kertoo korkeakoulupas-tori Ari Tammi.

Pappisliitossa on vuoden verran ollut valmisteilla liiton oma www-palvelu sivu internettiin. Liitossa tapahtuvien johtajamuutosten ja alkukeväästä valitun uuden valtuuston sekä kirkkoverkkoon liittyvien ongelmien myötä kotisivun avaaminen siirtynee todennäköisesti ensi syksyn papiston päivien yhteyteen.

Joka tapauksessa Pappisliiton oma nettipalvelu on tulossa — ja siitä koituu käyttäjälle monipuolista iloa. Palvelusivuilla kerrotaan Suomen kirkon pappisliiton vaiheista ja hallinnon rakenteesta.

AJANKOHTAISTA PAPPISLIITOSTA paljastaa vuoden kuluessa annetut tiedotteet, valtuuston ja hallituksen päätökset sekä papistoon liittyvät viimeiset uutiset. Liiton visiopaperin pohjalta voi tarkistaa miten liitto lähivuosina aikoo kehittää edunvalvontaa,

Pappisliiton kotisivujen koeversio on nähtävillä osoitteessa www.evl.fi/jst/pappisliitto/testi.htm.

papiston koulutusta tai alaosasto-toimintaa.

LIITTO PALVELUKSESSASI antaa kävijälle selvän kuvan Akavatalon toimiston tehtävistä ja työntekijöistä, liiton hallinnosta, päättäjistä ja alaosastoista. Lähitulevaisuudessa saattaa ilmestyä myös ensimmäiset alaosastojen ja pappien kotisivut, joiden linkittäminen liiton palvelimeen on helppoa.

SOPIMUS JA LAKIASIAT sivulta kävijä löytää kirkkolain, kirkkojärjestyksen, kirkon vaalijärjestyksen, kirkon yleiseen virkaehtosopimuksen sekä muut sopimukset kuten seurakuntapapiston vapaa-aikasopimuksen, henkilöstökoulutusopimuksen tai suositusopimukset. Tämä lakipykäläviidakko tulee tämän palvelun

myötä jokaisen seurakuntapapin ja kirkkoherran ulottuville, silloin kun pitää tarkistaa tai löytää nopeasti jokin yksityiskohta.

CRUX-LEHTI löytyy myös Pappisliiton nettisivuilta. Tekstin ääressä -palsta tarjoutuu laiskalle kappalaiselle sähköisessä muodossa. Tekstin voi helposti kopioida omalle tietokoneelle ja muokata seuraavan sunnuntain saarnaksi. Crux-lehden mielipide-palstalle voi lähettää kirjoituksensa suoraan tämän sivun kautta. Samaten päätoimittajan, liiton muut työntekijät ja osan päättäjistäkin saa vaivattomasti kiinni sähköpostin avulla.

Liiton kotisivujen yhteyteen rakennetaan erityinen palvelu »vain papistolle». Jokainen liiton jäsen saa tähän palveluun oman salasanan. **PAPIN TYÖKALUPAKKI** eli saarna- ja toimituspuheaineisto kasvanee ajan myötä yhdeksi tärkeimmistä palvelumuodoista. Sivuilta voi halutesaan lukea kollegojen saarnat, siunaus-, vihki- ja kastepuheet. Kasuaalipuheita ja valmiita saarnoja otetaan liitossa kiitollisuudella vastaan jo nyt, jotta materiaalipalvelu saataisiin käyntiin. Lähetä puheesi tai saarnasi liiton

toimistoon Tuula Anttoselle postitse disketillä tai sähköpostiosoitteella: suomen.kirkon@pappisliitto.inet.fi.

Liiton jäsenet löytävät palvelimesta myös toimituskaavat, Raamatun, virsikirjan sekä mahdollisesti uuden kirkkokäsikirjaehdotuksen. **DEBATTINURKASTA** kehittynee lähivuosina mielenkiintoinen paikka. Tälle keskustelupalstalle kuten myös papiston työkalupakkiin pääsee käsiksi ainoastaan Pappisliiton jäsen.

Papiston linkit auttavat käyttäjää löytämään tärkeitä kirkollisia ja yhteiskunnallisia [www-sivuja](http://www.sivu.fi). Käyttäjä löytää suoran polun paitsi Suomen ev.lut kirkon niin myös paavin, Luterilaisen maailmanliiton ja Kirkkojen maailmanneuvoston kotisivulle.

Yhteiskunnallista puolta edustavat AKAVAn, erinomainen Suomen eduskunnan, Suomen valtioneuvoston ja Tasavallan presidentin kotisivut.

Pappisliiton [www-palvelimen suunnittelusta](http://www.palvelimen.suunnittelusta) ja toteuttamisesta vastaa työryhmä, johon kuuluu Esko Jossas/Jukka Huttunen, Ari Tammi ja Credonetin toimitusjohtaja Thorleif Johansson. Nykyisessä rakennusvaiheessa kaikki papiston vinkit ja nettisivujen parannusehdotukset ovat tervetulleita. Demoa ja Anssi Helläkosken piirtämiä pappiskuvia voi käydä katsomassa osoitteessa: <http://www.evl.fi/jst/pappisliitto/testi.htm>.

Suomen kirkon papisto kulkee kohti uutta aikaa. Toivon mukaan vinkit ja saarnojen kointimahdollisuudet eivät laske puheiden tasoa, vaan päinvastoin auttavat nykyisen ja tulevan pappispolven puheet aikaisempaa laadukkaammiksi. Samaten papiston oma sisäinen keskustelupalsta muodostuu toivon mukaan mielenkiintoiseksi arkityön ja teologian foorumiksi. Loppuverdyksekseksi käynee Agricolan hieman muunneltu näkemys papin virkatehtävistä eli »Studeeraa, saarnaa ja microolee.»

Ari Tammi

Opiskelijan työttömyysturva

Oppilaitosten loma-aikoina valtaosa opiskelijoista siirtyy työelämään.

Seuraavassa lyhyt selvitys siitä, miten työttömyysturvaa koskeva lainsäädäntö suhtautuu opiskelijoiden työssäoloon.

Nyrkkisääntö on, ettei opiskelijalle niin kauan kun hän on päätoiminen opiskelija, makseta työttömyyspäivärahaa — ei myöskään opiskelun lomajaksoina. Ammatillisen oppilaitoksen opintojen ja korkeakoulututkintoon tähtäävien opintojen aika jatkuu siihen asti kunnes opiskelija todisteellisesti on päättänyt opintonsa tai korkeakouluopiskelija todisteellisesti keskeyttänyt opintonsa vähintään vuoden ajaksi (Työttömyysturvalaki 5 b §, Ask 680/1997).

Toinen nyrkkisääntö on, että opiskelijan päätoiminen työ luetaan mukaan hänen työssäoloehdonsa aikaan (työhistoriaan). Mikäli henkilö valmistuttuaan ja oltuaan työssä jää työttömäksi, hänellä on oikeus lukea työssäoloehdon vaatimaksi ajakseen myös opiskeluaikaaan sijoittuva työaika.

Työssäoloehto täyttyy kun henkilö on ollut 24 lähinnä edellisen kuukauden aikana (tarkas-

telujakso) 43 viikkoa päätoimisessa työssä. Päätoimisuusraja on 18 tuntia viikossa; opetuslalla puolet päätoimisesta tuntimäärästä. Tarkastelujaksoa voidaan pidentää (jopa seitsemän vuotta), jos henkilö ei ole työmarkkinoilla esimerkiksi asevelvollisuuden, äitiysloman tai päätoimisen opiskelun johdosta.

Ansioon suhteutettuun työttömyyspäivärahaan henkilöllä on oikeus, mikäli hän työssä ollessaan on ollut työttömyyskassan jäsen.

Työttömyyskassalain mukaan työttömyyskassan jäseneksi voi liittyä sellainen palkkatyöntekijä, joka työskentelee kassan työalalla. Palkkatyöntekijänä pidetään sellaista palkansaajaa, jonka toimeentulo perustuu palkkatuloon.

Diakoniatyöntekijäksi opiskeleva ja teologian opiskelija voi anoa Perusalojen akateemisten Työttömyyskassan yksilöjäsenyyttä kun hän on työssä. Kassan vuosisäsenmaksu on 275 markkaa. Vapaamuotoiseen anomukseen on liitettävä selvitys siitä, että hakija on anomuksen tehdessään päätoimisessa työsuhteessa.

Osmo Setälä

Ennakkotieto neuvottelupäivistä 1999

Päätös **syksyllä 1999** pidettävistä **diakoniatyöntekijöiden neuvottelupäivistä** on tehty järjestävien tahojen kokouksissa. Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön keskus, Diakoniatyöntekijöiden Liitto ja Suomen Diakonialaitosten Liitto alkavat valmistella ensi vuoden päiviä. Kahdet edelliset päivät on toteutettu yhteistyönä. Vuoden 1995 Jyväskylän päivien osallistujat olivat diakoniatyöntekijöiden ja -pappien lisäksi sai-

raalasielunhoitajia ja perheneuvojia. Vastaavasti tämän vuoden tammikuussa yhteisillä päivillä Turussa oli koolla noin 1500 lapsi-, diakonia-, ja nuorisotyössä olevaa kirkon työntekijää. Mielenkiintoisista yhteistyökokemuksista huolimatta tulevat päivät on tarkoitettu suunnata diakoniatyöntekijöille ja -papeille. Cruksissa tullaan myöhemmin julkaisemaan tarkempia tietoja neuvottelupäivistä.

Kesä tulee ja sen mukana kesäteologit!

Sopimuspohja

Uusi voimassa oleva työehtosopimus opiskelijoiden ja oppisopimuskoulutukseen otettavien työntekijöiden palkkauksesta on päivätty viime vuoden joulukuussa. Työehtosopimus koskee teologian, kanttori-, nuorisotyöohjaaja-, ja diakonianopiskelijoita. Nyt allekirjoitettu työehtosopimus on voimassa 15.1.2000 saakka.

Palkkaus

Voimassa oleva työehtosopimus toteaa seuraavaa: Opiskeluunsa liittyvää pakollista harjoittelua suorittavalle maksetaan vähintään 4.452 mk ja enintään 5.452 mk kuukaudessa. Opiskeluunsa liittyvän pakollisen harjoittelun suorittaneelle, joka työskentelee opintoalansa mukaisissa työtehtävissä, maksetaan vähintään 5.452 mk ja enintään 7.452 mk kuukaudessa.

Leiripäiväraha

Leiripäivärahaa maksetaan leiri- ja retkitilanteissa. Olennainen asia kesäteologin kannalta on hänen määriteltä **virkaapaikkansa**. Jos se on leirikeskus tai muu leirin pitopaikka, leiripäivärahaa ei luonnollisestikaan tule. Jos määriteltä virka paikka on muualla, **leiripäivärahaan on oikeus**.

Leirivapaat

Kesäteologia koskee viisipäiväinen työviikko ja leirin aikana pitämättä jääneet vapaapäivät voi pitää **takautuvasti**. Lisäksi yhtäjaksoisesta leirityöskentelystä saa hyvitystä seuraavasti: vähintään neljä täyttä leirivuorokautta, yksi vapaapäivä; vähintään seitsemän, kaksi vapaapäivää; vähintään yhdeksän, kolme vapaapäivää; vähintään yksitoista, neljä vapaapäivää; vähintään kolmetoista, viisi vapaapäivää. Täysiksi leirivuorokausiksi lasketaan vain sellaiset, jolloin työntekijä on yöpynyt leiriolosuhteissa.

Vuosiloma

Jokaiselle työntekijälle kuuluu vuosilomaa kaksi päivää jokaisesta työkuukaudta kohti. Oleellista vuosiloman kannalta on työsuhteen loppumispäivä. Vuosilomaa saa vain kokonaisilta työkuukausilta. Sellaiseksi lasketaan yli 16 työpäivää sisältävä työkuukausi.

Työsopimus

Lopuksi muistutan vielä **työsopimuksesta**. Se kannattaa käydä tekemässä ennen työsuhteen alkua. Työsopimukseen on hyvä merkitä työaika ja -paikka, palkka sekä mahdolliset leiripäivärahat ja -vapaat.

Onnea työnhakuun!

Lisätietoja: Kaisa Iso-Herttua
työllisyysministeri
Teologian Ylioppilaiden
Tiedekuntayhdistys
puh. 09-135 1681

Työn jakamistilanteissa olevat ja olleet

Tarkista oikeutesi kokemuslisiin

Kokemuslisiä koskevaa sopimuskohtaa muutettiin viimeksi käytävissä neuvotteluissa. Uuden muodon on saanut etenkin VES:n § 18.

1. Jos tällä hetkellä olet tai olet joskus aikaisemmin ollut 52 %:ssa virassa, kaikki jatkuu ennallaan eli olet oikeutettu täyteen kokemuslisäkertymään siltä ajalta, kun tällaista virkaa hoitadat.

2. Kuluvan vuoden alusta sopimuksen mukaan täysi kokemuslisiä kertyy myös tilanteissa, jossa henkilö hoitaa virkaa keskimää-

rin 19 tuntia viikossa tai 50 % viran tehtävistä. Nyt siis on mahdollista jakaa virka myös fifty-fifty ilman, että siitä aiheutuu kenellekään ongelmaa kokemuslisän kertymisessä.

3. Jos joskus aikaisemmin olet hoitanut virkaa alle 52 % (tai alle 20 tuntia viikossa), Sinulla on oikeus takautuvasti hakea kokemuslisiä tällaisesta palvelusta seuraavin ehdoin:

— tällainen takautuvasti hyväksyttävä kokemuslisiä aika on pääsääntöisesti puolet todellisista palvelukuukausista eli jos esim. 48 %:sta palvelua on 12

kuukautta, kokemuslisiään hyväksyttävää aikaa tulee kuusi kuukautta

- tällaista palvelua voidaan hyväksyä yhteensä enintään neljä vuotta
- palvelun on ollut oltava seurakunnan palvelua; muun työnantajan leivissä tapahtunutta palvelua ei siis hyväksytä tässä yhteydessä
- takautuvaa kokemuslisiä tulee hakea seurakunnalta 30.5.1998 mennessä.

C-kanttoreiden hinnoittelumuutoksesta

Kanttoreiden palkkahinnoittelussa vuoden vaihteessa tapahtuneista muutoksista on tiedotettu alaosastojen puheenjohtajille lähetetyssä kiertokirjeessä ja helmi-maaliskuun vaihteessa jäsenistölle postitetussa jäsentiedotteessa. Muutama täsmennys on kuitenkin paikallaan.

Hinnoittelumuutosten perusteella sovitut palkantarkistukset pantiin seurakunnissa täytäntöön vuoden vaihteessa ilman eri ilmoitusta. C-kanttoreiden osalta 1.1.1998 voimaan tullut uusi hinnoittelu (H 25–H 27) merkitsi käytännössä vanhan hinnoittelun alarajassa eli palkkaluokassa H 24 olleiden kanttoreiden siirtymistä palkkaluokkaan H 25 muiden alimman asteen kanttorinviranhaltijoiden jäädessä vanhoi-

hin palkkaluokkiin.

Haluttaessa saada korotus viime vuonna palkkaluokissa H 25 ja H 26 olleiden C-kanttoreiden palkkoihin on siitä neuvoteltava keskitetysti Kirkon sopimusvaltuuskunnan toimiston ja pääsopijajärjestöjen välillä ns. kuoppakorotusneuvotteluissa. Asiaan on niin ollen sovitava virkaehtosopimuksella eikä seurakunta voi yksipuolisesti korottaa yksittäisen viranhaltijan palkkaa.

Kuoppakorotusneuvotteluissa pyritään saamaan koko työnantajajäsenien palkkaukselliset epäkohdat samalla kertaa tarkastelun kohteeksi ja palkantarkistukset suuntaamaan työntekijöille, joiden työtehtävät ovat lisääntyneet tai muuttuneet vastuullisemmiksi.

Kesäviikonloppuvapaa käytössä ensimmäistä kertaa

Kanttorin vapaa-aikaa koskevat järjestelymääräykset sisältyvät papin, lehtorin ja kanttorin vuosilomasta, virkavapaudesta ja vapaajasta 30.5.1995 annettuun kirkkohallituksen päätökseen. (Kirkon säännöskokoelma nro 68)

Vapaa-ajan sijoittelua koskeva uusi 12 § astui voimaan 1.9.1997 ja sen mukaan kanttorin viikottaiset vapaapäivät sijoitetaan arkipäiviksi ja, mikäli mahdollista, kiinteiksi peräkkäisiksi vapaapäiviksi. Toiminnallisista syistä vapaapäivät voidaan luonnollisesti sijoittaa toi-

sinkin. Viikonloppuvapaata ei ole aiemmin ollut mahdollista pitää kesä-, heinä- eikä elokuussa.

Viikottaiset kaksi vapaapäivä voidaan kerran kalenterikuukaudessa sijoittaa lauantaille ja sunnuntaille, ei kuitenkaan sellaisena kuukautena, jonka aikana yksikin viikonloppu on jäänyt tai tiedetään jäävän vapaaksi jostakin muusta syystä.

Tällaisena syynä voi olla esim. vuosiloma, säästövapaa, äitiys-, isyys- tai vanhempainloma, hoitovapaa tai virkavapaus.

Kanttori-urkuriliiton stipendit haettavana

Suomen Kanttori-urkuriliitolla on liiton 75-vuotisjuhlien yhteydessä vuonna 1982 perustettu stipendirahasto, jonka tarkoituksena on tukea liiton toimialaan liittyvää tutkimustoimintaa ja jatko-opintoja sekä niihin liittyviä opintomatkoja. Stipendejä voidaan myöntää vain liiton jäsenille.

Koska rahastosta ei ole viime vuosina jaettu stipendejä ja koska viime vuoden liiton 90-vuotisjuhlien yhteydessä saadut lahjoitukset kasvattavat rahastoa entisestään, päätti

hallitus kokouksessaan 31.3.1998 julistaa liiton stipendit haettavaksi.

Liiton hallitukselle osoitetut hakemukset tulee toimittaa liiton toimistoon **31. elokuuta 1998 mennessä**. Hakemuksesta tulee ilmetä hakijan henkilötietojen lisäksi riittävän yksityiskohtainen selvitys stipendin käyttötarkoituksesta ja haettavasta rahasummasta.

Stipendinsaatajat antavat jälkikäteen lisäksi selvityksen stipendin käytöstä. Jaettavasta rahamäärästä päättää hallitus.

Hostellit palvelevat Suomessa ja ulkomailla

SRM-ketjuun kuuluu 130 suomalaista hostellia. Ne ovat osa maailman laajinta majoitusliikkeiden verkkoa — yli 60 maassa toimii yhteensä lähes 5000 hostellia.

Hostelleja pidetään yleisimmin kaupunkiympäristöön kuuluvina. Lähes kaikissa matkailullisesti merkittävässä suomalaiskaupungeissa onkin vähintään yksi hostelli. Helsingissä toimii viisi hostellia, joista kolme ympärivuotisesti ja kaksi kesäkauden.

Luonto ja maaseutu ovat vetäneet puoleensa vuosi vuodelta enemmän koti- ja ulkomaisia matkailijoita. SRM:n hostellien joukossa on mittava joukko maatilakohteita ja lomakeskuksia.

Lapin hostellit ovat erinomaisia tukikohtia jängällä ja tuntureissa vaelteleville niin kesällä kuin talvellakin. Inarin, Sodankylän, Kittilän, Muonion ja Enontekiön hostelleissa majoittuu vuosittain suuri joukko Lapin luonnosta ja erilaisuudesta nautivia matkailijoita.

Hostellit ovat avoimia kaikille riippumatta iästä ja kansallisuudesta. SRM:n jäsenjärjestöjen jäsenet saavat Suomessa kaikissa hostelleissa 15 mk:n alennuksen yöpymishinnasta.

Useimmissa kansainväliseen hostellijärjestöön (IYHF) kuuluvissa maissa hostellit ovat vain jäsenten käytettävissä — niissä edellytetään kansainvälistä hostellikorttia.

Kansainvälisen hostellikortin lunastavatkin vuosittain tuhannet suomalaiset suunnatessaan matkansa ulkomaille. Jäsenille kortin hinta on 70 mk. Monet harraste- ja opiskelijaryhmät hankkivat edullisen 300 mk:n hintaisen ryhmäkortin hostellimatkaansa varten.

Lisätietoja: Suomen Retkeilymajajärjestö — SRM ry, puh. (09)694 0377, faksi (09) 693 1349, sähköposti: info@srm.inet.fi, Internet: www.srmnet.org/www.iyhf.org.

USKONPUHDISTAJAT JA MUSIIKKI

Musiikki ja EVANKELIUMI

Martti Lutherin musiikinteologian lähtökohta on, että musiikki kuuluu Jumalan alkuperäisiin luomislahjoihin. Täyden merkityksensä musiikki saa ollessaan evankeliumin palveluksessa. Vuonna 1545 ilmestyneen Babstin virsikirjan esipuheessa Luther kirjoittaa: »Jumala on tehnyt sydämemme ja mieleemme iloiseksi rakkaan Poikansa kautta, jonka hän on antanut meidän puolestamme lunastukseksi synnistä, kuolemasta ja pahan vallasta. Joka uskoo tämän vakavasti, ei voi muuta kuin iloisesti ja halulla laulaa ja puhua siitä, jotta myös muut kuulisivat ja tulisivat. Joka taas ei tahdo laulaa ja puhua siitä, on se sen merkki, ettei hän usko sitä eikä kuulu uuteen, iloiseen liittoon, vaan vanhaan, laiskaan ja ilottomaan liittoon.»

Kolossalaiskirjeen jakeen *Antakaa Kristuksen sanan asua runsaana keskuudessanne. Opettakaa ja neuvokaa toisianne kaikella viisaudella ja laulakaa kiittollisin mielin Jumalalle psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja* (Kol. 3: 16). Luther avaa näin: »Apostoli Paavali tarkoittaa, että suu ei voi vaieta, vaan se kertoo sydämen kyllyydestä ja palosta teeskentelemättömästi eikä kuten profeetta Jesaja sanoo (Jes. 28): Tämä kansa lähestyy minua vain suullaan ja kunnioittaa minua vain huulillaan, koska sen sydän on vetäytynyt minusta kauas. Näin Paavali tahtoo Jumalan sanan asuvan niin luonnollisesti ja runsaana kristityissä, että he aina ja kaikkialla puhuvat, laulavat ja kertovat siitä, kuitenkin niin, että kaikki tapahtuu viisaasti ja rakentavasti, ja jokainen tähän kiinnittyneenä ja rakkaudella laulaa Herran kiitosta ja ylistystä sydämensä pohjasta.» Oikea jumalanpalvelus ei riipu ulkonaisista muodoista, mutta taide vetää ihmiset viettämään jumalanpalvelusta: »Siksi on luettava, laulettava, saarnattava, kirjoitettava ja runoiltava, ja jos siitä on mitään apua, antaisin kaikkien kellojen soida, soittaisin kaikkia urkuja ja laittaisin kaiken soivan kaikumaan.»

PIENI, KAUNIS LAULU

Kotoisesta seurakunnasta, jossa halutaan »vakavasti olla kristittyjä», Luther kirjoittaa: »Ei tarvita monia ja pitkiä lauluja. Pieni, kaunis laulukin riittää kasteen ja ehtoollisen kera suuntaamaan mielet Sanaan, rukoukseen ja rakkauteen. Tähän voisi liittyä lyhyt opetus uskontunnustuksesta, kymmenestä käskystä ja Isä meidän -rukouksesta. Lyhyesti sanoen, kun ollaan tekemisissä vakavien kristittyjen kanssa, on kaavat ja laulut pian sovittu.»

Luther ymmärsi julistamisen laaja-alaisesti. Se voi olla luennon pitämistä, saarnaa, kahdenkeskistä keskustelua, kristittyjen yhteyttä, musiikkia jne. Julistus on siis hyvin laaja käsite, jonka ulkoinen muoto sidotaan Sanaan kuten ehtoollisen sakramentissa leipä ja viini ja kasteen sakramentissa vesi. Oikeastaan myös Sana on sakramentti, johon ulkoisina aineksina kuuluvat sointi, kaiku, hengitys, sävel, sävelmä (= »nuotti» niin puheessa kuin laulussa); Jumalan läsnäolo antaa kaikille armonvälineille niiden voiman.

Kaikessa tässä ihmisen toiminnassa Jumala on se, joka varsinaisesti koko ajan toimii. Luther tekee tämän selväksi verratessaan reformoitujen näkökulmia omiinsa: »Ihminenkö saarnaa mutta Henki toimii? Saarnaajako kastaa mutta Jumala puhdistaa ja antaa anteeksi?» »Ei ikinä!», Luther vastaa. »Vaan me sanomme: Jumala saarnaa ja kastaa ja antaa anteeksi.»

JUMALA ILMOITTAÄ ITSENSÄ

Inhimillisen ja jumalallisen suhde on periaatteessa samanlainen kuin luomisen lakien mukaisessa taiteellisessa ilmaisussa. Tästä seuraa esimerkiksi, että musiikki on yksi Jumalan ilmoituksen välineistä. Voisimme ilmaista, että Jumala toimii musiikissa ja laulussa aktiivisella tavalla sitä materiaalia käyttäen, jonka hän on uskonut ihmisten hoitoon. Kun ihminen osallistuu luomisen työhön, kaikkea ylläpitävä Jumala itse toimii. Kun musiikki välittää

evankeliumia, Jumala itse musisoi evankeliumissaan! Jumala on käytännöllinen, teologia elävää ja toimivaa. Teologia merkitsee Sanan panemista liikkeelle. Valppaana olemiseen kuuluu, että »aina ja kaikkialla harjoitetaan Jumalan Sanaa, vakavasti ja innokkaasti siihen kiinnitytään, mieluusti sitä kuullaan, lauletaan, puhutaan ja luetaan, jotta vältettäisiin haluttomuuden häpeällinen ylenpalttisuus».

Laulun merkityksen Luther kiteyttää sanoin: »Laulamisena en pidä meteliä ja huutoa, vaan jokaista saarnaa tai julkista tunnustusta, jossa maailman edessä ylistetään Jumalan tekoja, neuvoa, armoa, apua, lohdutusta, voittoa ja pelastusta.»

EVANKELIUMIN KANAVAT

Uusi liitto ja uusi laulu kuuluvat yhteen. Evankeliumi etsii alinomaa musiikillista ilmaisutapaa. Lutherin peräänantamaton pyrkimys löytää kanavia evankeliumille korostuu myös seurakunnan yhteisessä laulussa. Saksankielistä virsirunoutta oli kauan ennen Lutheria, mutta vasta uskonpuhdistus pani siihen vauhtia.

Virsi yhdistää taiteen ja kansanomaisen ilmai-

Vuonna 1545 ilmestynyt Babstin virsikirja, johon Luther kirjoitti esipuheen.

sun kirkon elämään. Samat laulut, jotka 1500-luvulta aina barokin aikaan olivat rikas taiteellinen varanto, olivat myös jokamiehen omaisuutta. Nehän soivat sunnuntai sunnuntailta jumalanpalveluksissa, joihin oli lähes velvollisuus osallistua.

Luther ei nähnyt ristiriitaa kansanomaisen laulun ja taiteellisen ilmaisun välillä. Tässä oli luonnollinen kehityslinja: »Missä kuvaan astuu musiikki taiteena, joka parantaa luonnollista, jalostaa ja muokkaa sitä, on vihdoin mahdollista aavistella jotakin Jumalan täydellisestä viisaudesta musiikissa, hänen ihmeellisessä luomistyössään.»

TAIDE JA JUMALASUHDE

Eräät reformaation aikaiset uskonnolliset liikkeet suhtautuivat epäluuloisesti kirkolliseen taiteeseen. Jos Henki toimii evankeliumissa, miksi nähdä vaiivaa ulkoisesta? Lutherin perspektiivi on toinen: »En ole sitä mieltä, että evankeliumin kautta pitäisi kaikki taiteet lyödä maahan ja tuhota, niin kuin jotkut väärät intoilijat vaativat, vaan tahtoisin nähdä kaikki taiteet, erityisesti musiikin, hänen palveluksessaan, joka ne on antanut ja luonut.»

Lutherin näkökulma korostaa uskon ulottuvuutta ei vain evankeliumissa, vaan kaikissa luomislahjoissa. Jumala toimii musiikissa ilmenevässä luomisen harmoniassa myös kirkon ulkopuolella. Luther liittää toisiinsa musiikin lahjan (indikatiivi) ja siitä automaattisesti seuraavan tehtävän (imperatiivi). 1600-luvun luterilaisen ortodoksian musiikinteologiassa tämä sai suuren merkityksen: lahjaan (Gabe) liittyi automaattisesti tehtävä (Aufgabe). Johann Walter siteerasi Lutherin alkuaan latinankielistä tekstiä näin: »Kaikkien luotujen joukossa vain ihminen on saanut puhumisen lahjaan liittyvän tajun äänestä ja sävelkorkeudesta, jotta hän ymmärtäisi ylistää Jumalaa samalla laulaen ja puhuen; kirkkaasti soivassa saarnassa ja Jumalan hyvyyden ja armon kuuluttamisessa kaikuvat nimittäin ihana sana ja suloinen sointi yhtäaikaan.»

PUHDISTUKSET

Reformaatioaikana ja sen jälkeen oli tavallista ottaa etäisyyttä kaikkeen, mikä viittasi Rooman kirkkoon. Tämä ei näkynyt ainoastaan opillisten erojen korostamisena, vaan myös suhtautumisessa jumalanpalveluselämään. Calvinistinen reformaatio ja myöhemmät pietistiset suuntaukset olivat valmiit puhdistamaan kirkon myös jumalanpalveluskaavoista ja taiteellisesta ilmaisusta. Luther teki eron asioiden oikean ja väärän käytön välillä ja näki jopa

paavin »väärän opin suuressa pimeydessä» syntyneen lauluja, jotka osoittivat, että »aina on ihmisiä, jotka ovat tunteneet Kristuksen oikealla tavalla». Taidokkuus tulee Jumalalta eikä vääriltä opettajilta.

Taiteellinen ilmaisu ei tarkoita vain hienostunutta sävelkieltä tai oppinutta satsiteknikkaa. Taide on myös yksinkertaista ja kansanomaista; luomisen teologia merkitsee Jumalan käytännöllistä toimimista. Lutherin ja hänen työtoveriensa luoma traditio yhdisti kirkkolaulussa gregoriaanisen perinteen ja rahvaan laulun samalla kansanomaiseksi ja taiteelliseksi luomukseksi. Luther suhtautui jumalanpalvelusta viettävän seurakunnan tarpeisiin samalla vakavuudella kuin hän arvioi aikansa taidemusiikkia. Hänen ihanteenaan oli musiikin ja tekstin täydellinen ykseys.

»Jos latinankielisiä tekstejä käännettäessä säilytetään sävelmän muoto, voi käydä niin, ettei lopputulos kuulosta hyvältä ja oikealta. Sekä sanojen että sävelten, korkojen, sävelmän muodon ja ilmaisutavan täytyy nousta äidinkielen vaatimuksista ja tyydyttää korvaa. Muuten kaikki jää vain matkimiseksi kuten apinoilla.»

LAKI JA EVANKELIUMI

Matkiminen ja pakko johtavat Lutherin mukaan orjuuteen, joka on evankeliumin vapauden vastakohta. Josquinin musiikkia Luther tarkasteli lain ja evankeliumin näkökulmasta. Hän vertaa, että Jumala saarnaa evankeliumiansa musiikin kautta »iloisesti, hyväntahtoisesti ja lempeästi» kuten Josquin säveltää, eikä sääntöjen kahleisiin sidotusti, kuten oli Heinrich Finckin musiikin laita. Zeitzin urkurista Luther kuvasi lain vaikutuksen näkyvän siten, että »Görg Planck, soittaessaan omasta halustaan, soittaa paremmin kuin jos hänen on soitettava muitten toiveitten mukaan. Missä laki hallitsee, siellä on haluttomuus, missä armo, siellä halu.» Musiikin vaikutukset eivät ole vain psyykkisiä, vaan niillä on myös eettiset ulottuvuutensa!

Musiikin olemus, sen vaikutukset ja tarkoitus ovat suoraan yhteydessä Jumalan hyvyyteen. Täten musisointi sinänsä on Jumalan antaman tarkoituksen täyttämistä; se on Jumalan ylistämistä evankeliumin hengessä. Tästä osallisia eivät ole vain ihmiset vaan kaikki luodut, ei vähiten linnut. Myös niiden laulu on merkinä Jumalan hyvyydestä. Tästä näkökulmasta on ilmeistä, että myös instrumentaalimusiikilla on aivan oma paikkansa niin kirkon jumalanpalveluksessa kuin arkielämässä.

Luther osoittaa myös, kuinka evankeliumi ja laulaminen etsivät toisiaan: »Raamatun kirjoittaja muotoilee hurskaat ajatuksensa runomuotoon ja musiikiksi.» Josquinista Luther mainitsee: »Näin Jumala on saarnannut evankeliumia myös musiikin kautta, kuten nähdään Josquinista.»

»...JA IHANASTI SOI MAGNIFICAT...»

Viehkäkkään taitavuus ei kuitenkaan riitä. Ulkoisen ja sisäisen, taiteellisen ilmaisuuden ja jumalasuhteen täytyy kuulua yhteen. Marian kiitosvirren selityksessään Luther kirjoittaa: »Maailma on nyt tullullaan tällaista Jumalan palvelemista ja ylistystä lauluineen, saarnoineen, urkuineen ja pilleineen, ja ihanasti soi Magnificat; mutta on surkeaa, että me käytämme tuota suloista laulua niin kokonaan vaila voimaa ja mehua. Sillä me emme laula ennen kuin meillä menee hyvin; jos asiamme ovat huonosti, loppuu laulu. Silloin ei enää välitetä mitään Jumalasta ja me ajattelempa, että Jumala ei joko voi tai ei tahdo vaikuttaa meissä.»

Jumalanpalvelusta vietettäessä ja musisoitaessa täytyy siis vallita samansuuntaisuuden, yhteenkuuluvuuden ja yhteisyyden. Tällainen sopusointu niin pienissä kuin suurissa asioissa on Lutherille itseselvää. Tällä on analogiansa myös jokapäiväiseen elämään ja näkymättömään maailmaan. Luther vertaa urkujen tai luutun harmoniaa siihen sopusointuun, mikä vallitsee Jumalan luomistyössä ja hänen maailmanhallinnassaan: »Niin kuin tavallinen ihminen ei ymmärrä urkujen tai luutun äänten ihmeellistä yhteisointia ellei hän tunne musiikin teoriaa, arvelemme mekin kaiken tapahtuvan suunnittelemattomasti. Luulemme Jumalan nukkuvan ja Paholaisen valvovan ja hallitsevan. Järkeilemme myös, että hallitsepa maailmaa sitten Jumala tai ihminen, lopputulos on onneton. Tämä on lihallista viisautta, joka ei ymmärrä Jumalan kaikkivaltuutta.»

LUTHER JA URUT

Pintatasolla Lutherin suhtautuminen taiteeseen ja jumalanpalveluselämään on joskus nähty melko ristiriitaisena. Esimerkiksi uruista löytyy erilaisia lausumia, minkä on tulkittu merkitsevän viileää ellei torjuvaa suhtautumista tähän soittimeen. Hän puhuu kaikista »paavillisista» asioista, jotka eivät ole hyviä, hyödyllisiä tai millään tavoin avuksi: »urut, laulu, vaatetus, sointi, suitsutus, pirkottaminen, pyhiinvaellus, paastoaminen». Myllärinrengillä voi olla enemmän uskoa kuin »kaikilla prelaateilla ja munkeilla urkuineen ja laitteineen, vaikka heillä olisi niitä useita ja pillejäkin ties kuinka paljon».

Toisaalla hän sanoo: »Toivon totisesti, ettet rakenna minulle kirkontornia tai vala kelloja; en tahdo, että rakennat minulle 14-äänikertaiset urut kymmenine huiluineen. Siitä en saa syödäkseni tai juodakseni, surrakseni lastani tai vaimoani, hoiatakseni taloa tai peltä. Se voi miellyttää silmääni tai kututtaa korvaani, mutta mitä minä siitä annan lapsilleni? Mistä saan hengenpitimeni?»

Näissä lauseissa tapaamme Lutherin reagoimassa kirkon valheellisuuteen. Kun jumalasuhdekin muu-

tetaan tekojen opiksi, vääristyy kaikki ulkoinenkin luonnottomaksi ja saa saman tuomion. Rinnastukset Vanhan Testamentin profeettoihin ovat ilmeiset: *Tämä kansa lähestyy minua vain suullaan ja kunnioittaa minua vain huulillaan, koska sen sydän on vetäytynyt minusta kauas* (Jes. 28) tai *Vie pois minun luotani virsiesi pauhu! En halua kuulla sinun harppuusi helinää. Mutta oikeus virratkoon kuin vesi ja vanhurskaus kuin ehtymätön puro.* (Aamos 5)

TAIDE JUMALALLISTA ALKUPERÄÄ

Sisäisen ja ulkoisen, näkyvän ja näkymättömän, uskon ja tekojen välillä tulee vallita yhteys. Jos nämä perusasiat ovat kunnossa, ei Luther ole sen enempää urkuja kuin muitakaan soittimia vastaan. Hänelle kuten Vanhan Testamentin ihmisille taide on jumalallista alkuperää, osa Jumalan olemusta ja itsestäänselvää osa jumalanpalvelusta. Kun lähtökohta on oikea, on myös taiteellisella ilmaisulla ja soittimilla oma luonnollinen paikkansa: »Tänä päivänä, kun Jumalan Sanan peite on poistettu ja se voidaan ymmärtää, ei ole mitään estettä koristella sitä soittimin ja moniäänisin lauluin niin kuin jo Daavid teki.»

Toisessa yhteydessä Luther kirjoittaa arvostavasti Hallen Marktkirchen urkurista Wolff Heintzista »antaen tämän ilolla soittaa urkujaan, virginaaliin, regaaliaan ja mitä vain rakkaaseen musiikkiin kuuluukin». Lohduttavassa kirjeessään Dresdenin hoviurkurille Matthias Wellerille hän vetoaa raamatulliseen esimerkkiin: »Jos murhe alkaa saada sijaa mielessänne, sanokaa: Nytpä soitan Herralleni Kristukselle laulun regaalillani (olkoon se Te Deum laudamus tai Benedictus tms.), sillä Raamattu opettaa minua, että hän kuuntelee mielellään iloista laulua ja soittoa.»

Mutta Luther on myös pragmaatikko: »Meillä on urut nuorison tähden, aivan kuten annamme lapsillemme omenoita ja päärynöitä.»

PEDAGOGINEN NÄKÖKULMA

Musiikin (jota tässä edustavat urut) käytölle kristityn elämässä voidaan määritellä kolmenlainen tarkoitus: Jumalan ylistäminen niillä lahjoilla, jotka

hän on antanut, musiikin käyttö terapeuttisena voimavarana ja lopulta musiikki pedagogisena välineenä.

Yhteenvetona voidaan puhua Lutherin ajattelun kehityksestä keskiajan »matemaattisesta» uuden ajan humanistiseen näkemykseen. Reformaattorin koulutusta sai hänet pitämään musiikkia osana maailmankaikkeuden järjestystä ja siksi suuresti arvostamaan ja todellisesta asiantuntemusta osoittaen kiittämään perinteistä taitavuutta kuten Josquinin kontrapunktista taidokkuutta tai Vergiliuksen kokemusta runomitan käyttäjänä. Kaikessa tässä ilmenee musiikin olemus mittaamattoman arvokkaana luomislahjana. Martti Lutherin musiikkinäkemys on kuitenkin ennen kaikkea käytännöllinen: Musiikki on Jumalan lahja, jota siksi pitää hoitaa hyvin. Se vaikuttaa suuresti ihmisen mieleen, ja soivana taiteena se on läheistä sukua evankeliumille, jonka julistamisessa se myös on merkittävä voima.

VISIO MUSIIKISTA

Luther manifestoi musiikkinäkemysensä luonnoksessa *Peri tes musikes* (Musiikista) vuonna 1530:

»Rakastan musiikkia. En arvosta hurmahenkiä, jotka tuomitsevat sen. Sillä

1. musiikki on Jumalan lahja eikä ihmisten,
2. musiikki ilahduttaa mielen,
3. musiikki karkottaa Paholaisen,
4. musiikki herättää viattoman ilon.

Näin poistuvat vihan, himon ja ylpeyden tunteet.

Jumalan Sanan harjoittamisen jälkeen arvostan eniten musiikkia. Sen arvo ilmenee Daavidin ja kaikkien profeettojen meille jättämissä runoissa ja lauluissa.

5. Musiikki hallitsee rauhan aikoina.

Pidä siis mielessäsi, että asiat ovat jälkeemme tulevilla paremmalla tolalla tämän taiteen ansiosta, kunhan elävät rauhassa. Arvostan Baijerin ruhtinaita, koska he varustautuvat musiikilla. Meillä saksilaisilla saarnaavat aseet ja tykkimiehet.»

Suomennos Juhani Haapasalo

He saavat levätä

Hangon ruotsalaisen seurakunnan kappalainen **Annika Saramo** s. 26.12.1961, k. 3.2.1998.

Uukuniemen seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Hanno Kantele** s. 22.2.1925, k. 15.1.1998.

Kylmäkosken kirkkoherra, lääninrovasti **Antti Lehtipuu** s. 28.4.1933, k. 15.2.1998.

Häämessu ja häämessut

Taas on ollut häämessujen aika. Aina-kin suuremmissa kaupungeissa on näin kevättälvellä kaupallisissa tapahtumissa esitelty hääjuhlien muotitrendejä. Näytteillä on ollut hääpukuja, erilaisia juhlatalon koristeluvaihtoehtoja, vinkkejä kaason, bestmanin ja morsiusneitojen tehtävistä. Kuopiossa messut huipentuivat etukäteen valitun parin julkiseen ja kaikille pääsylipun lunastaneille avoimeen kirkolliseen vihkimiseen.

Merkkillistä on se, että huomattava osa häämessujen kävijöistä suunnittelee häitään vasta vuoden päähän. Kirkkokin koetetaan saada varatuksi jo vuotta aikaisemmin. Hääbuumi merkitsee sitä, että osalle juhla kaikkine »lisukkeineen» on suuri investointi, johon hupenee omia, vanhempien sekä pankin tai luottoyhtiön varoja.

Monet kihla- ja avoparit lykkäävät avioitumista saadakseen säästetyksi varat komeita häitä varten. Ehkä he tahtovat korostaa avioliiton ainutkertaisuutta panostamalla ulkoisiin puutteisiin jopa enemmän kuin varat kohtuudella antaisivat myötä. Naimisiin mennään vain kerran ja silloin kunnolla! Siksi ajatellaan, että sijoitus kannattaa.

Kirkko on opettanut, että yhteiselämä alkaa vasta »papin aamenen» jälkeen. Nykyisin useimmat vihkiparit ovat vuosikausia eläneet avioliitossa. Yhteiset tai toisen osapuolen lapset saavat luottamustehtävän morsiuustyttöinä ja sulhaspoikina. Kuitenkin yhä useampi kuulutuspari tahtoo aloittaa aviollisen taipaleensa kirkon käytävää kulkien. Jotkut rukoillen ja yhdessä seurakunnan kanssa pyytäen Jumalan siunausta liitolleen. Jotkut vain siksi, että kirkkohäät ovat muodissa.

Sitä olen joskus miettinyt, pitäisikö kirkon ope-
tusta yhteiselämän aloittamisesta muuttaa jotenkin ja tulkita aikaamme sopivasti avarammin. Vai pitäisikö opettaa niin kuin ennenkin ja iloita jokaisesta avoparista, joka vuosien yhteiselön jälkeen haluaa kirkollisen siunauksen liitolleen. Käytännössä olen toiminut jälkimmäisen vaihtoehdon mukaan. Niin taitaa moni virkakumppanikin toimia.

Ratkaisulle löytyy perusteita Lutherin avioliittokäsityksestä.

»CONSENSUS FACIT NUPTIAS»

Martti Lutherin mukaan avioliitto kuuluu maalliseen regimenttiin. Siksi hän hylkäsi katolisen kirkon opetuksen avioliitosta sakramenttina. Hän perusteli käsitystään sillä, että Kristus ei asettanut avioliittoa, vaan se oli olemassa jo ennen Kristusta ja kuului näin luomisjärjestykseen ja elämän ylläpitämiseen. Koska avioliitto kuului maallisen järjestyksen piiriin, kirkollisella vihkimisellä ei Lutherin mukaan ollut oikeudellista merkitystä. Avioliiton teki avioliitoksi puolisoitten keskinäinen sopimus, jonka he julkistivat kihlauksella. Tässä Luther liittyi roomalaisen oikeuden käsitykseen avioliitosta: »Consensus facit nuptias.» Molemmipuolinen suostumus luo avioliiton.

Vaikka kirkollisella vihkimisellä ei ollutkaan Lutherin mukaan oikeudellista merkitystä, hän piti sitä hyvänä kristillisenä tapana. Vihkiminen tarjosi kirkolle mahdollisuuden julistaa evankeliumia ja rukoilla solmitun liiton puolesta. Ensimmäiset luterilaiset vihkikaavat syntyivätkin jo 1520-luvun alkupuolella Saksassa. Lutherin laatima vihkikaava »Traubüchlein» korosti avioliittoa Jumalan säätämänä järjestyksenä. Myöhemmin »Traubüchlein» levisi laajalti Eurooppaan.

Mikael Agricola julkaisi vuonna 1549 ensimmäisen suomenkielisen vihkikaavan. Se oli pääosin suomenos Olaus Petrin keskiaikaiseen traditioon tukeutuvasta kaavasta. Agricola käytti kuitenkin »Traubüchleinin» esipuhetta oman kaavansa johdannossa. Hän liittyi Lutherin tulkintaan, että kirkollinen vihkiminen ei ole juridinen toimenpide vaan siunaus- ja esirukoustoimitus.

Nykyisen käytännön mukaan kihlakumppanit voivat valita joko kirkollisen vihkimisen tai siviilivihkimisen. Kirkollisen vihkimisen edellytyksenä on kuitenkin, että ainakin toinen kihlakumppaneista kuuluu luterilaiseen kirkkoon ja toinenkin on jonkin kristillisen kirkon tai uskontokunnan

Unelmahäiden mallipari Helsingin häämessuilta vuodelta 1996.

naaminen häätalossa oli käytössä vielä 1800-luvulla.

Nykyisen lain mukaan vihkiminen voidaan suorittaa missä tahansa. Erillisiä toimituksia häätalossa tai kirkon ovella ei kaavaan kuulu. Vanhojen herätysliikkeiden piirissä syntyneitä hääseuroja pidetään näiden liikkeiden valta-alueilla lähinnä maaseudulla. Niiden tilalle ovat tulleet monimuotoiset hääjuhlat, joiden järjestämiseksi hääparin lähipiiri näkee paljon vaivaa, mutta joiden kristillinen sanoma on varsin ohut.

1900-luvulla käsikirjaan on tullut vaihtoehtoisia vihkikaavoja myös ns. vaikeita vihkimisiä varten. Näitä olivat mm. eronneiden vihkimiset. Vihkiparit puhuvat yhä pitemmästä ja lyhyemmästä kaavasta, joilla käytännössä ilmeisesti tarkoitetaan sormus- tai morsiusvalan liittämistä toimitukseen.

Ilman näitä lupauksia vihkiminen esimerkiksi Ruotsin kirkossa ei ole pätevä, mutta meille suomalaisille näyttää riittävän, kun hääpari vakuuttaa tahtovansa rakastaa. Suosittelen lämpimästi lupausten käyttöö, koska se korostaa vihkiparin keskinäistä sopimusta ja sitoutumista yhteiseen tehtävään aviopuolisoina.

Ehtoollisen vietto vihkimisen yhteydessä on harvinaisempaa. Omalle kohdalleni se on osunut vain muutaman kerran. Luulen, että useimmille avioliittoon aikoville kihlapareille alussa mainitut, toisenlaiset häämessut ovat tutumpia ja tärkeämpiä.

Suurissa kaupunkiseurakunnissa kesäiset lauantapäivät voivat olla lyhyitä tuokioita toinen toistaan alttarille seuraavan vihkiparin edessä. Aikaa ei ehkä ole osallistua moneenkään hääjuhlaan vuoden aikana eikä niihin aina kutsutakaan. Sen takia onkin tärkeää hoitaa toimituskeskustelu ja itse vihkikaavan harjoittelu hyvissä ajoin ja ajan kanssa.

Avioliittoon vihkiminen on papille sitä, että hän rukoilee vihkiparin puolesta yhdessä seurakunnan kanssa ja pyytää Jumalan siunausta heidän elämäänsä. Vanha suomalaisen vihkikaavan kehoitus ilmaisee tehtävän ytimekkäästi, kun pappi siinä kehottaa: »Antakaa Kristuksen tulla kotiinne.» Vihkipuhe voisi vastata kysymykseen, mitä se on. Ehkä silloin Lutherin opetusten mukaisesti käytäisimme hyväksimme mahdollisuuden julistaa evankeliumia vihkijumalanpalvelukseen kokoontuneelle seurakunnalle.

*Kirjoittaja on Kuopion seurakuntien
rovastikuntapappi.*

jäsen. Rippikoulun käyminen on kirkollisen vihkimisen ehto kirkossamme.

Olen kokenut hyvin antoisina ne aikuisriippikoulut, jotka on käyty ennen vihkimistä. Kristinuskon perusasioiden, parisuhteen ja perheen elämänkysymysten pohdinta on ollut luontevaa ja syvällistä.

»ANTAKAA KRISTUKSEN TULLA KOTIINNE!»

Ruotsin vallan aikana vihkikaavat olivat melko samanlaisia Pohjanlahden molemmin puolin. Olihan kyse samasta kirkosta, jonka sisällä toimittiin uskonpuhdistuksen periaatteita noudattaen kahdella kielellä. Kun vihkitöimitus oli aikaisemmin alkanut häätalossa tapahtuvalla siunauksella ja varsinkin vihkiminen toimitettu kirkon ovella, 1600-luvulla vihkitöimitus siirrettiin kirkkoon. Parin siu-

HÄMMENTÄVÄÄ SEKAMETELISOPPAA EVÄÄKSI HENKISELLE ETSIJÄLLE

»A i sen ihmisen haastattelu oli siellä — juurihan häntä haastateltiin Askel-lehdessä!» kerrotaan kirkon työntekijän huudahtaneen, kun työtoveri puhui hänelle Minä Olen -lehestä, jonka ensimmäinen numero ilmestyi loppuvuodesta 1996. Minä Olen on oman määrittelynsä mukaan uuden aikakauden lehti. Se esittelee vaihtoehtoja, joiden avulla yhteiskuntaa rakennetaan henkisesti ja aineellisesti kestäväälle perustalle. Tekijät lupaavat haastatella lehdessä erilaisia elämäntapomuksia, uskontoja ja kulttuureita edustavia ihmisiä. Haastattelujen viesti on kuitenkin sama kuin koko lehden: Suomen kansan tajunnassa on idullaan uusi positiivinen energia, joka ilmenee kiinnostuksena sisäisiä kokemuksia, terveitä elämäntapoja, henkistä kasvua ja uuden aikakauden yhteiskuntaa kohtaan.

JULKKIKSET ASIAN KANNALLA

Minä Olen -lehden kansikuvakasvoina ja erikoishaastateltuina ovat olleet Satu Silvo, Vesa-Matti Loiri, Kirka, Katri Helena, Kaija Koo, Jari Sillanpää, uuden ajan shamaani Lena Stevens, Mikko Kuustonen ja Jukka Kuoppamäki. He ovat puhuneet henkisistä kokemuksistaan, ihmissuhteistaan, rakkauden merkityksestä, kuolemasta, elämänsä suunnasta, Jumalasta. Lehden kannessa Loiri paljastaa käyneensä kuoleman rajalla, Kirka julistaa Jumalan olevan sama kaikille, Katri Helena ilmoittaa nyt tietävänsä suuntansa ja Sillanpää on ymmärtänyt ajatuksen voiman. Haastattelujen ohessa on haastateltavan astrologinen muutokuva, joka perustuu tämän syntymähoroskooppiin.

Lehti on ulkoasultaan värikäs ja sen tekijöiden ote on uskottava. Asiantuntijoiden joukossa luetellaan professoreita, tohtoreita, taiteilijoita ja terapeutteja. Lukijoille tarjotaan matkoja Vanhaan Valamoon ja Taizêhen, joulunumerossa julkaistiin joulu-evankeliumi (vanhan käännöksen mukaan), ja kristinuskosta kirjoitetaan paljon myönteiseen sävyyn. Suhtautuminen kristinuskoon on positiivinen, mutta henkisyyskokemusta halutaan laajentaa siitä, mitä kirkolla on tarjota. Perusajatuksena on, että jos ihmiset ottaisivat henkiset voimavaroinsa täydempään käyttöön, maailma paranisi — ja

tämä on juuri tapahtumassa.

Päätoimittaja, elokuvaohjaaja Taavi Kassila, hahmottelee ensimmäisessä pääkirjoituksessaan lehden linjaa mm. seuraavasti: »Uskomme, että tämä (uudenlainen, entistä eettisempi ja henkistyneempi) maailmankuva on oleva maailmankatsomuksellisia ja kulttuurillisia raja-aitoja ylittävä ja luonteeltaan aidon suvaitsevainen. Kenties sille on ominaista eräänlainen läpikuultavuus, kyky nähdä yhteen ja samaan perimmäiseen Todellisuuteen, joka on kaiken olevaisen taustalla. Tällainen yleismaailmallinen, suvaitsevainen henkisyys kykenee ymmärtääkseni yhdistämään älyn eettisyyteen ja rakkaudellisuuteen — ja jalostumaan näin intuitiiviseksi älykkyydeksi.» Kassilan mukaan »Minä Olen -termi on viitannut sekä idässä että lännessä siihen perimmäiseen Tietoisuuteen, joka on kaiken takana.» Hänen esimerkkinsä läntisestä perinteestä on Raamatun sana »Minä olen se mikä minä olen», jonka hän ymmärtää juuri päinvastoin kuin juutalainen tai kristillinen teologia. Kassila käsittää perimmäisen tietoisuuden löytyvän, kun ihminen tutkii »Minä olen -tunnettaan», kun taas Raamatusta poimittu kohta korostaa Jumalan olevan Jumala, ei ihmisen sisin olemus.

Minä Olen -lehden päätoimittajaksi on sittemmin tullut Matti Sornikivi. Taavi Kassila on ilmeisesti kuitenkin ollut lehden perustamisvaiheen keskeisiä henkilöitä. Hänellä oli kesällä 1997 myös TV:ssä oma ohjelma, Totuuden etsijät. Ultra-lehden 2/1998 mukaan televisiokanavillamme on kevätkaudella ainakin kaksitoista rajatietoon liittyvää kotimaista ja ulkomaista ohjelmasarjaa.

Minä Olen -lehti ei ole yksittäinen ilmiö. Lehden toimitus sijaitsee Helsingin Henkisessä keskuksessa. Samassa osoitteessa on myös Suomen Henkiset Keskukset ry., johon kuului tammikuussa 1998 yhdeksäntoista henkistä keskusta ja meditaatiopiiriä. Niitä on eri puolilla Suomea, muun muassa Sodankylässä. Kassila kuvailee keskuksia niin ekuumeenisiksi, että niissä on seinillä kaikkien uskontojen pyhien kuvia. Keskukset ovat kaikille avoimia, ja niissä käykin myös kristillisten kirkkojen aktiivijä. Keskuksissa harjoitettu meditaatio on kuitenkin joogaa, ja ainakin Kassilan oma maailmankuva on pitkälti hindulainen. Hän on elämänsä kriisin jälkeen

Viimeisimmässä Minä Olen -lehdessä Marika Krook valitsee riimut, joiden merkitys selitetään.

löytänyt itselleen henkisen opettajan, joka on intialainen, Pyhä Äiti Amma. Amman kannattajien mukaan hänen sanomansa on yksinkertaisesti rakkaus. Häntä pidetään hindujumalien Krishnan ja Devin ilmentymänä, mutta hän itse on sanonut, ettei häneen tarvitse uskoa jumalana. »Uskokaa itseenne, jumaluus on teissä itsessänne». (Milan Hanski, MO 6/1997)

Minä Olen -lehti on osa samaa liikettä kuin helmikuinen Minä Olen -monitapahtuma ja Helsingin yliopistolla pidettävät Forum Humanum -luentosarjat. Maaliskuussa 1998 järjestettiin Hartwall-Areenalla »henkisen musiikin iloinen gospelkonsertti», jossa esiintyi tunnettuja viihdemusikoja. Konsertin tuotto käytetään projektiin, jolla tuetaan suomalaisia löytämään kokonaisvaltaisempi ymmärrys terveysajattelussaan. Järjestäjät — joihin päätoimittaja Sornikivi lukeutuu — haluavat »antaa mahdollisimman monelle virikkeitä oman elämänvoiman löytämiseksi ja samalla tarkoituksen itse kunkin elämälle» (Matti Sornikivi, MO 1/1998).

Ajan ilmiöt liittyvät toisiinsa. Kettutyttönä tunnetuksi tullut Mia Salli on kirjoittanut numeroon 2/1998 jutun Nepal-matkastaan.

KRISTINUSKO KELPAA, MUTTA EI SELLAISENAAN

Minä Olen -lehden ja Henkisten keskustusten pyrkimys löytää kaikkien uskontojen ja elämäntarkastusten yhteinen ydin, perimmäinen todellisuus, on vanha asia. Samalla tavalla kuin esimerkiksi baha'it, tämä liike muodostaa uuden uskontokunnan eikä siitä tule koko maailman yhteistä uskontoa. Se sekoittaa oppiinsa ja käytäntöihinsä aineksia eri tahoilta valikoiden ja tuskin luo mitään täysin uutta. Uutta on liikkeen nyt tapahtuva järjestäytyminen, joka oletettavasti antaa sen toiminnalle ryhtiä. Lehden ja järjestäytymisen ansiosta liike vahvistuu. Jos kehitys on sama kuin esimerkiksi Tanskassa, saamme varautua aloitteisiin, joissa määrätietoisesti vaaditaan kirkon opin palauttamista »alkuperäiseksi» eli muun muassa jälleensyntymis-

opin sisällyttämistä kristilliseen opetukseen. Tällainen kristinuskon käsitys näkyy jo Minä Olen -lehden ja muiden vastaavien julkaisujen (Polku, Ultra, Voi Hyvin) sivuilla, ja moni suomalainen kokee sen omakseen.

Kristinuskosta henkisen kasvun ja uuden aikakauden airtuust nostavat esiin erityisesti rakkauten ja mystiikan. Minä Olen -lehdessä kirjoitetaan Hildegard Bingeniläisestä ja muista kristityistä mystikoista, mutta heidän rinnallaan Idän henkiset mestarit nähdään kyseenalaistamatta saman henkisen tietoisuuden esikuvina. Jeesus on yksi lukemattomista mestareista, tosin meille hyvin merkittävä. Hän toi maapallolle uuden energian —

hänhän on Raamatunkin mukaan maailman valo — ja aloitti uuden aikakauden. Hänen aikansa, kulunut 2000 vuotta, on kalojen aikakausi (vrt. IKTHYS-kalaa Jeesuksen merkinä). Astrologiassa kaloja seuraava tähtimerkki on vesimies, ja niinpä olemme nyt siirtymässä vesimiehen aikaan.

Minä Olen -lehdessä keuhataan esimerkiksi Helsingin Via Crucis -tapahtumaa. Elämyksellisyys on tervetullutta. Kirkkoihin ja kristillisyyteen suhtaudutaan suopeasti, koska ne tarjoavat kokemuksia. Kokemukset tulkitaan sujuvasti kirkolle vierain termein. Gregoriaaninen kirkkolaulu on, samoin kuin sufimuslimien rukouskutsut, »todelliselta luonteeltaan voimakkaita äänimeditaatioita». Siihen kuuluva hengitys vapauttaa karman voimat, lauluharjoitukset auttavat saamaan energiat hallintaan, mutta luterilaisuuden kuivettamassa Pohjois-Euroopassa laulun syvyyden löytäminen vaatii ponnistelua irti musiikin akateemisesta valtavirrasta. (Reijo O. Holopainen, MO 2/1997)

Kirkossa ovat sen tarjoamien kokemusten lisäksi kiinnostavia jotkut hyvinkin tunnetut kirkolliset henkilöt. Heiltä pyydetään haastatteluja lehteen ja luentoja eri tilaisuuksiin. Forum Humanumin luennoitsijoina on arvostettuja teologeja, ja luennoita ilmoitetaan samassa tapahtumakalenterissa kuin spiritualistien istunnoista, Osho-meditaatioista ja Tampereen Valosalin toiminnasta.

VIISAS SUHTAUTUMISTAPA HAUSSA

On vaikeaa määritellä omaa suhtautumistamme 1990-luvun lopun henkiseen liikehdintään. Jos kristittyinä kuvittelemme demoneita kaikkialle, suljemme varmasti ovementa niiltä ihmisiltä, jotka ovat saaneet elämänsä hyviä rakennusaineita toisenlaisesta henkisyydestä. Jumala on kaiken hyvän antaja, ja suo rakkauttaan myös niille jotka ovat

meidän näkökulmastamme katsoen hakoteillä ja jotka meidän tehtävämme on rakastaa sisään Kristuksen seuraajien yhteisöön. Jos toisaalta pidämme kaikkea vaihtoehtoisuutta huuhaana, syyllistymme yksioikoisuuteen. Ihmiset on otettava tosissaan, ja heidän kokemuksensa ovat tosia. On helppo nauraa sellaiselle päätelmälle kuin että koska suomen kieli on yksi maailman kolmesta alkukielestä ja sukua muinaisen Egyptin kielelle, niin sanamme *rakastaa* merkitsee oikeastaan auringon jumalan Ran tulikastetta (rakastaa), jota voimme levittää maailmassa. (Matti Sornikivi, MO 6/1997) Kaikki mitä luemme lehdestä tai kuulemme sen lukijoilta, ei silti ole naurettavaa.

Käydessäni viime syksynä Helsingissä vuosittain pidettävillä Hengen ja tiedon messuilla mietin, pitäisikö kirkolla olla siellä oma piste. Nyt siellä oli myytävänä erään kristillisen kustantajan ihmissuhdekirjoja, sekä Karitsan veri -nimisen yhdistyksen pöytä kirjoineen ja traktaatteineen. Entä jos paikalla olisi myös pappeja valmiina keskustelemaan ja rukoilemaan ihmisten kanssa? Jos menisimme sinne missä uskonnolliset etsijät liikkuvat, niin nähtäisiinkö meidät osana rajatiedon ja henkisen kasvun liikettä vai tavoittaisimmeko ihmisiä pysyen selkeästi kirkkona, jossa ei puuhata automaattikirjoituksen, astrologian eikä energiakanavien parissa?

En vielääkään tiedä kumpi on viisaampaa, pysyä poissa vai olla mukana. Jollakin tavalla meidän on mielestäni viitsittävä lähteä kirkosta ulos, jotta ensinnäkin tietäisimme, mitä suomalaiset löytävät terapeioista, meditaatiosta, esoteerisesta kirjallisuudesta ja spiritualistista istunnoista. Toiseksi pääsemme vuorovaikutukseen ja siten kertomaan omasta uskostamme vain jos tietoisesti hakeudumme toisten luo. Vaikka moni etsijä tulisikin Via Crucis -tapahtumaan tai muuhun kirkon tilaisuuteen, papit ja muut kirkosta kotinsa löytäneet harvoin tulevat käyneeiksi heidän kanssaan keskustelujä. Sellaiset ihmiset, jotka liikkuvat sekä kirkossa että sen ulkopuolisissa henkisissä piireissä, eivät ehkä

»Jumala on kaiken hyvän antaja, ja suo rakkauttaan myös niille jotka ovat meidän näkökulmastamme katsoen hakoteillä ja jotka meidän tehtävämme on rakastaa sisään Kristuksen seuraajien yhteisöön.«

koe voivansa keskustella kokemuksestaan ja ajatuksistaan seurakunnassa. Keskustelualoitteet tyrmätään tavalla tai toisella.

ILMIÖITÄ ARVIOITAVA YKSITELLEN

Uuden ajan sateenkaareissa on sekä kauniita että rumia värejä. Jos me kirkossa sanomme, että kristityn ihmisen ei pidä sekaantua mihinkään, mitä henkisyyden kirpputorin hulleilla päivillä kaupataan ja tarjotaan maistiaisiksi, käy helposti niin, että ihminen jättää kirkon kokoon.

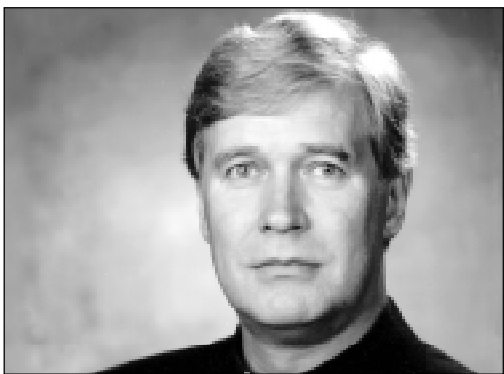
On parempi arvioida ilmiöitä yksitellen siltä kannalta, miten ne sopivat yhteen oman elämämme kantavan voiman kanssa. Hyvä on hyvää, paha on paha ja huuhaa on huuhaata, ja kaikkia niitä on olemassa. Ruotsissa asuva suomalaissyntyinen baptistipastori Harry Månsus sanoi Helsingissä 22.10.1997 pitämässään luennossa: »... monet ihmiset tulevat esimerkiksi kahdentoista askeleen henkisyyden kautta kristilliseen uskoon. Toiset tulevat New Agen voimallisten välineiden, esimerkiksi A Course in Miracles -kurssin kautta. Minä en uskalla sanoa: 'Teidän täytyy unohtaa kaikki mitä olette oppineet. Teidän täytyy unohtaa se jumalallinen läsnäolo, joka on antanut teille elämänne ja perheenne takaisin kahdentoista askeleen liikkeessä.' Teologina tiedän, että 75 % Raamatustani on yhteistä ainakin yhden, melkein kahden muun maailmanuskonnon kanssa. Vain silloin kun luemme sitä kristillisestä yhtenäiskulttuurista käsin, voimme seistä saarnatuolissa ja puhua 'von Oben'. (...) Jumala itse kulki yli tuhannen vuoden ajan halki historiamme, jotta ihmiset saisivat löytää Jeesus Kristus Nasarettilaisen, ja kaikkia palapelinpaloja tarvittiin. (...) Minä uskon, että me täällä kirkossa teemme asiat itsellemme liian helpoiksi, jos vain seisomme reviirillämme ja pyydämme ihmisiä tulemaan luoksemme. Raamatullinen liike, ainakin Galileassa, on menemistä ulos ihmisten luo.»

Kirjoittaja on Kirkon lähetystyön keskuksen uskontokasvatussihteeri

Teologimatrikkelin henkilötietonsa

on palauttanut yli 3500 teologia. Vielä ehtii mukaan! (Jokusia Cruxin lukijoita epäillään yhteisen ponnistuksen laiminlyönnistä.)

Matrikkeliin liittyvissä asioissa ota yhteys TM Riikka Siiriäiseen Pappisliiton toimistossa, puh. 09-1502 455.

Rahastusta ja sakotusta

Valtuustokauden alussa, minulla on ilo toivottaa teidät kaikki uudet ja entiset jäsenet tervetulleiksi vastuunkantajaksi Pappisliittoon. Kokouksen aikana teille kerrotaan tarkemmin sekä liitostamme että teidän vastuustanne. Vanha perinne on, että liiton puheenjohtaja avaa kokouksen ja avauspuheessaan käsittelee joitain ajankohtaisia asioita kirkossa. Tämän valtuustokauden avauksena mielessäni on kaksi asiaa, jotka ovat olleet viime aikoina esillä tiedotusvälineissä ja joihin tahdon tarttua. Niillä molemmilla on sekä periaatteellista että käytännöllistä merkitystä kirkon toiminnan kannalta.

TEOSTON RAHASTUS

Moni meistä on varmasti hämmästellyt uutisia siitä, että virsien veisaamisesta pitää maksaa Teostolle korvaus. Kulttuuriministeri Anderssonin mukaan »tilaisuudet, jotka olennaisesti rakentuvat virsilaulun varaan, kuuluvat tekijänoikeuden piiriin». Maamme hallitus ei pidä hänen mukaansa lain muuttamista tarpeellisenä.

Jumalanpalveluksien tai hartausilaisuuksien musiikistahan ei tarvitse maksaa. Eivätkö tilaisuudet, joissa veisataan virsiä ole luonteeltaan nimenomaan hartausilaisuuksia, sillä minun käsittääkseni virret ovat poikkeuksetta rukousta, joka vain tapahtuu laulaen. Miksi muuten seurakunnissa virsiä laulettaisiin? Rukoukses-tako pitää nyt alkaa maksaa?

Toki meillä on »kirkollinen» vaihtoehto. Julistetaan uudet virret pannaan ja käytetään vain »vapaita virsiä» eli niitä, joiden tekijät ovat kuolleet yli 70 vuotta sitten. Kirkon jumalanpalvelustoimikunta voisi julkais-ta tällaisen sotilasvirsikirjan tapaisen vapaan minivirsi-kirjan, jota saa virsitilaisuuksissa maksutta käyttää tai

vähintään luettelon maksullisista virsistä.

Toinen vaihtoehto on, että kirkolliskokous antaa kirkkohallituksen tehtäväksi hankkia virsien oikeudet kirkolle ja näin taata niiden vapaa käyttö.

Toivottavasti jumalanpalvelusuudistuksen sävelmi-en kanssa ei käy samalla tavalla!

Toisaalta, onkohan minulle itsellenikin nyt kulta-suoni aukeamassa, sillä usein nuotin vierestä veisaava-na teen omat sovitukseni virsiin. Kuuleman mukaan sovituksetkin kuuluvat tekijänoikeuden piiriin, joten tiedä vaikka Teostolta alkaisi provikoita tippumaan.

HYVINKÄÄN KÄRÄJÄOIKEUS

Hyvinkään seurakunta tuomittiin maksamaan 40.000 mk ja lisäksi oikeudenkäyntikulut naispuoliselle papil-le, joka katsoi itseään syrjityn, kun ei saanut hake-maansa virkaa tuomiokapitulin arvioimasta ensimmäi-sestä sijasta huolimatta. Tuntematta tapausta tarkem-min ja ottamatta kantaa siihen, oliko valinta oikea, monta kysymystä nousee mieleen!

Vastustan syrjintää, tapahtuapa se sitten sukupuol-len tai rodun tai jonkin muun asian perusteella. Ettei minua tulkittaisi väärin, muistutan, että olen sekä pappisviran suhteen että Pappisliitonkin suhteen ollut aina tasa-arvon kannalla. Mutta mikä merkitys on seurakunnan päätösvallassa ja ylipäätään valinnalla, jos seurakunta ei saa valita pätevyyden omaavista sitä, jonka se katsoo parhaiten sopivan ko. virkaan! Eivätkö siis vaaleilla valitut luottamushenkilöt saa suljetussa lippuäänestyksessä vapaasti äänestää ketä tahtovat? Käräjäoikeuden mielestä siis olisi pitänyt valita vain tuomiokapitulin ykkösehdokas.

Viime kirkolliskokous valitettavasti hylkäsi äänes-tyksen jälkeen vaimoni kanssa tekemäni aloitteen, jossa esitimme, että tuomiokapituli luopuisivat arvioi-vista lausunnoista ja vain toteaisivat hakijoiden päte-vyyden virkaan.

Ideana oli, että seurakunnat itse tutkivat hakijat ja valitsivat sitten hänet, jonka arvelevat parhaiten hoita-van ko. virkaa. Tuolloin ei ainakaan voisi vedota tuomiokapitulin ehdokasasetteluun.

Merkitseeköhän käräjäoikeuden päätös sitä, että seurakunnat eivät tulevaisuudessa uskalla valita muita kuin ensimmäisellä sijalla olevia tai tämän kanssa samaa sukupuolta olevia? Muutenhan on vaara joutua maksamaan kovat korvaukset?

+ + +

Teostosta huolimatta päätän puheeni virren säkeistöön, joka viittaa aikaan, jolloin mitään maksuja ei enää kanneta. Tosin teen sen varmuuden vuoksi lausuen:

»Soi siellä virret toisin / kuin täällä milloinkaan, kun kasvoin aurinkoisin / me käymme laulamaan.

Ja siksi armon alla / tahdomme vaeltaa,

kun tiellä vaikealla / maan helle uuvuttaa.» VK 574: 6

*Pappisliiton valtuuston kevätkokouksen avauspuhe
21.4.1998..*

YKSI KRISTUKSEN SEURAKUNTA, SE AINOA

Helsingissä on noin kuutisen vuotta vaikuttanut pieni uususkonnollinen yhteisö nimeltään Kristuksen seurakunta. Kristuksen seurakunnasta on tullut paljon kyselyjä sekä Kirkon lähetystyön keskuksen uskontokasvatussihteerille että Uskontojen uhrien tuki ry:lle. Syynä kyselyihin on ollut huoli seurakunnassa mukana olevista nuorista, sillä liike edellyttää voimakasta sitoutumista ja määrittelee tarkasti jäsenelle sopivat elämäntavat.

Tässä artikkelissa käsitellään Kristuksen seurakuntaa, mutta samanlaisia piirteitä on myös eräissä muissakin uskonnollisissa ryhmissä.

KRISTUKSEN SEURAKUNNAN HISTORIAA

Kristuksen seurakunta tunnetaan kansainvälisesti nimellä International Church of Christ, muita nimiä ja nimityksiä ovat Boston Movement ja Crossroads Movement. Liikkeen juuret ovat 1800-luvulta peräisin olevassa Church of Christ -kirkossa. Yksi kirkon pastoreista, Chuck Lucas, alkoi korostaa opetuksessaan opetuslapsuutta. Hänen mukaansa jokainen kristitty on opetuslapsi, jolla tulee olla oma paimen, opettaja. Kip McKean kuului Lucasin lähipiiriin ja hän omaksui tämän paimen-opetuksen. McKeanista tuli Church of Christ -kirkon pastori ja hän alkoi opettaa omaa seurakuntaansa niin omintakeisesti, että kirkko sanoutui hänestä ja hänen opetuksistaan irti vuonna 1979. Siitä lähtien International Church of Christ on toiminut omana yhteisönään, jonka johtaja on Kip McKean.

KRISTUKSEN SEURAKUNTA SUOMESSA

Kristuksen seurakunta tekee lähetystyötä ja tapana on ensin perustaa seurakunta kohdemaan pääkaupunkiin.

Helsingin seurakunta on perustettu vuonna 1991 ja syksyllä 1997 se levisi myös Turkuun. Helsingin seurakunnassa on noin sata jäsentä. Huomiota Kristuksen seurakunta on saanut sen takia, koska se on esiintynyt näkyvästi katukuvassa evankelioimistyönsä takia ja monet sen jäsenistä ovat opiskelijoita.

Seurakunnan tilaisuuksista ei ilmoiteta missään, vaan ihmisten kanssa pyritään alusta lähtien henkilökohtaiseen kontaktiin. Kristuksen seurakunnan toiminnan perusideana on, että kaikki seurakunnan jäsenet tekevät evankelioimistyötä ja jokaisen

seurakuntalaisen olisi tuotava seurakuntaan uusia jäseniä.

Evankeliointi on käytännössä pakollista jokaiselle seurakunnan jäsenelle. Evankelioinnilla he tarkoittavat ihmisten kutsumista seurakunnan tilaisuuksiin.

Evankeliointia tehdään kadulla, kaupoissa, yliopistolla ja muilla julkisilla paikoilla. Seurakunnan jäsenet liikkuvat evankeloidessaan usein kahdestaan. He eivät yleensä kerro, mistä seurakunnasta ovat, ellei kutsuttu ihminen sitä kysy. Kun joku vaikuttaa kiinnostuneelta, häneltä pyydetään puhelinnumero ja seurakuntalainen antaa hänelle omansa ja ehkä myös käyntikortin, jossa on Kristuksen seurakunnan jumalanpalveluspaikan osoite ja aika. Myöhemmin puhelinnumeron antaneelle soitetaan ja häntä pyydetään seurakunnan tilaisuuteen.

Kristuksen seurakunnan jumalanpalveluksessa uudelta tulijalta kysytään, kuka hänet on kutsunut sinne ja hänet ohjataan tämän ihmisen viereen. Jos jumalanpalvelukseen tullut seurakuntaan kuulumaton istuu yksin, hänen viereensä istuu joku seurakunnan jäsen. Kenenkään ei tarvitse olla Kristuksen seurakunnan tilaisuuksissa yksin, vaan hänet otetaan vastaan lämpimän ystävällisesti, häntä tervehditään ja tilaisuuden jälkeen kysytään, mitä hän piti kuulemastaan ja toivotetaan toistekin tervetulleeksi.

RAAMATTULUENNOT

Melko pian uudelle tulijalle ehdotetaan henkilökohtaista Raamatun lukemista jonkun seurakuntalaisen kanssa. Raamatusta käydään systemaattisesti läpi tietyt kohdat, mutta tätä ei kerrota jäsenehdokkaalle etukäteen.

Raamattuluentojen tarkoitus on rekrytoida ihminen Kristuksen seurakunnan jäseneksi. Ne pidetään yleensä seurakuntalaisen tai jäsenehdokkaan kotona. Mukana on yleensä kaksi seurakuntalaista, joista toinen saattaa tehdä muistiinpanoja, jotka annetaan jäsenehdokkaalle, jotta hän voisi opiskella niitä itsekseen.

Aluksi kiinnostuneelle tehdään selväksi, ettei hän ole kristitty vaan hänen pitää tulla kristityksi. Muissa luennoissa käsitellään opetuslapsuutta, syntiä, Jeesuksen ristiinnaulitsemisesta, kääntymystä ja kastetta.

Jos raamattuluennot sujuvat toivotulla tavalla, jäsenehdokkaassa on syttynyt halu tulla kristityksi ja ottaa kaste. Luennot huipentuvat niin sanottuun »kustannusten laskemiseen», eli jäsenehdokas tekee luentojen pohjalta selkoa siitä, mistä hänen on luovuttava, jotta voisi olla kristitty. Esimerkiksi työpaikan vaihtaminen toiseen, kristitylle sopivaan työhön tai seurustelun lopettaminen, jos seurustelukumppani ei halua tulla Kristuksen seurakunnan jäseneksi.

KASTE

Kaste merkitsee kristityksi tulemistä ja samalla liittymistä seurakunnan jäseneksi. Kristuksen seurakunta katsoo vain sen seurakunnan kastettujen jäsenten olevan kristittyjä. Kasteen jälkeen uusi jäsen pääsee kaikkiin seurakunnan tilaisuuksiin, joita riittää lähes jokaiselle viikonpäivälle. Seurakuntaan kuulumattomat pääsevät vain jumalanpalvelukseen ja raamattupiiriin.

Jotkut Kristuksen seurakunnan jäsenet ovat käyneet kasteella useammin kuin kerran, koska ensimmäisellä kerralla he eivät mielestään olleet siinä täydestä sydäimestä mukana tai ajattelivat väärä ajatuksia.

KRISTUKSEN SEURAKUNNAN OPPI

Kristuksen seurakunta ei ole halunnut määritellä oppiaan kirjallisesti, vaan se on ilmoittanut, että heidän oppinsa on Raamatussa. Jonkinlaisia opillista määrittelyä seurakunta on kuitenkin tehnyt ja pääpiirteissään se on: Kristuksen seurakunta uskoo, että Jeesus on Jumalan ainoa poika ja hänet on ristiinnaulittu ihmisten syntien tähden. Jeesus nousi kuolleista kolmantena päivänä kuolemansa jälkeen. Raamattu on ainoa Jumalan ilmoitus. Ihminen saavuttaa pelastuksen uskon kautta. Vain kastetut opetuslapset ovat kristittyjä. Kasteen jälkeen jokainen kristitty tarvitsee opetusta ja ohjausta vanhemmalta ja kokenemmalta kristityltä. Jokaisen kristityn on sitouduttava rakentamaan oikeaa Kristuksen kirkkoa jokaisessa maailman kansakunnassa.

ELÄMÄÄ KRISTUKSEN SEURAKUNNAN JÄSENENÄ

Kristuksen seurakunnan jäsenen on osallistuttava kaikkiin seurakunnan tilaisuuksiin, joita ovat jumalanpalvelusten ja raamattukeskustelujen, lisäksi perheillat ja yleensä perjantaisin pidettävät tilaisuudet eri elämäntilanteissa oleville seurakuntalaisille, kuten opiskelijaillet ja avioparien illat.

Jos seurakunnan jäsen lähtee ulkomaan matkalle, hänen pitäisi matkustaa sellaisiin paikkoihin, joissa on Kristuksen seurakunta, että voisi osallistua sunnuntain jumalanpalvelukseen. Jos hän on käymässä toisella paikkakunnalta, sieltä pitää palata

takaisin sunnuntaihin mennessä.

Jokainen kristitty on opetuslapsi ja hänellä tulee olla oma opettaja. Opettajan tarkoituksena on olla opetuslapselle esikuva, hän on »vanhempi kristitty», hän tietää enemmän kristittynä olemisesta ja opetuslapsen on toteltava häntä. Opettaja ja opetuslapsi pitävät säännöllisesti yhteyttä toisiinsa. Opetuslapsen tulee kysyä opettajaltaan neuvoa, kertoa hänelle asioitaan ja syntinsä, joita on tehnyt.

Kristuksen seurakunta järjestää jäsenilleen paljon yhteistä toimintaa. Tehdään yhdessä retkiä, vuokrataan elokuvateatteri seurakunnan yhteistä elokuvailtaa varten, pidetään urheilukilpailuja ja juhlia.

Uuden jäsenen on käytävä niin sanottu Miekka-kurssi. Kurssilla opetellaan pitämään raamattuluentoja uusille jäsenehdokkaille.

Seurastelu ja avioituminen on hyväksytty vain toisen Kristuksen seurakuntalaisen kanssa. Miehet ja naiset tutustuvat toisiinsa ja etsiskelevät vaihtokaa sopivaa puolisoehdokasta lauantai-illan treffeillä. Yleensä mies pyytää naista treffeille ja ilta vietetään elokuvissa, urheillen tai tehden jotain muuta mukavaa. Treffeillä on yleensä vähintään kaksi paria, joten kahdestaan ei olla. Miehen tehtävä on hoitaa kaikki maksut ja illan päätteeksi saattaa seuralaisensa kotiin. Kuten monissa uskonnollisissa yhteisöissä, miehistä on puute ja eräissä vaiheissa seurakunnan jäseniksi yritettiin saada erityisesti nuoria miehiä. Sen lisäksi, että heistä sitten tulisi aviopuolisoita seurakunnan naisille, ainakin osasta heistä tulisi raamattupiirien vetäjiä, johtoryhmän jäseniä ja uusien seurakuntien johtajia. Nainen ei voi olla Kristuksen seurakunnassa johtaja-asemassa eikä edes vetää raamattupiiriä, paitsi silloin, kun paikalla on pelkästään naisia.

Seurakunnan naimattomista jäsenistä monet asuvat kolmen–viiden hengen yhteisöissä toisten seurakuntalaisten kanssa. Yhteisöasuminen ei ole pakollista, mutta sitä suositellaan.

MIKSI KRISTUKSEN SEURAKUNTA SAA JÄSENIÄ

Kristuksen seurakunta voi osaltaan vastata jonkun ihmisen uskonnolliseen tarpeeseen ja kiinnostukseen, esimerkiksi haluun tutkia Raamattua.

Seurakunnan jäsenten väliset suhteet näyttävät tiiviiltä ja läheisiltä ja seurakuntalaisten osoittama huomio ja ystävällisyys voi tuntua hyvältä. Se voi olla myös vaikuttava liittymiseen seurakunnan jäseneksi.

Kristuksen seurakunta on tehokas siinä, ettei siellä jätetä ketään uutta tulijaa yksin, vaan alusta lähtien hänet huomioidaan ja aloitetaan toimenpiteet — raamattuluennot — jotta hänestä saataisiin seurakunnan jäsen.

Jumalanpalvelus sisältää upeasti laulettuja gospelpeleitä, virsiä ja muita lauluja, tunnelma vaikuttaa

rennolta ja se voi tuntua mukaansa tempaavalta. Seurakunnassa on kivan tuntuisia ihmisiä ja seurakunnan tilaisuudet vaikuttavat vauhdikkailta. Jotta pääsisi tuon kivan seurakunnan muihinkin kivoihin tilaisuuksiin, pitää olla seurakunnan jäsen.

Uskonnolliseen yhteisöön liittyessä eivät aina ole tärkeitä yhteisön opilliset näkemykset, vaan se, että siellä on mukavia ihmisiä ja sieltä saa ystäviä, joiden kanssa voi paneutua yhteiseen asiaan, kristittynä olemiseen ja samalla viettää aikaa yhdessä.

POISLÄHTEMISEN VAIKEUS

Muutamaan vuoteen Helsingin Kristuksen seurakunta ei ole merkittävästi kasvanut ja tämä on ollut takaisku seurakunnalle, joka odotti lähes eksponentiaalista kasvua. Johtajisto on moittinut seurakuntalaisia siitä, ettei seurakuntaan olla saatu uusia jäseniä. Kristuksen seurakunnassa näyttää olevan pieni ydinryhmä, joka on ollut siinä mukana vuosikausia ja toinen, laajempi ryhmä, johon tulee uusia jäseniä, mutta josta lähdetäänkin pois muutama viikon tai parin vuoden kuluttua.

Pois lähtemisen syyt voivat olla eri ihmisillä erilaisia, mutta on havaittavissa joitakin samoja piirteitä. Kristuksen seurakunnan jäsenyys vie paljon aikaa. Jäsen ei ehdi tekemään melkein mitään muuta, kuin käydä töissä tai opiskella ja osallistua seurakunnan tilaisuuksiin. Seurakunnan ehdoton opetus, että se on ainoa kristillinen seurakunta koko maailmassa on saanut jotkut ajattelemaan, etteivät he näin ehdottomassa yhteisössä halua olla. Vaatimus oman henkilökohtaisen opettajan ja johtajien neuvojen ja ohjeiden noudattamisesta voi

saada aikaan sisäistä vastustusta ja tunnun, että seurakunta puuttuu liikaa ihmisen omiin yksityisiin asioihin.

Kristuksen seurakunnasta voi olla vaikea lähteä myös ystävyysuhteiden takia, joiden tietää tai arvaa katkeavan, kun eroaa seurakunnasta.

Kristuksen seurakunta opettaa niiden, jotka eivät ole sen jäseniä, joutuvan helvettiin. Tämä ajatus on ahdistanut lähes kaikkia entisiä jäseniä jonkin aikaa pois lähtemisen jälkeen. Voi tuntua myös, että on hylännyt Jumalan, kun on lähtenyt pois Kristuksen seurakunnasta.

Eroamisen jälkeen tuntuu jäävän paljon aikaa. On muodostettava elämä ja sen rutiinit uudelleen ja keksittävä jotain käyttöä sille ajalle, joka ennen meni Kristuksen seurakunnan toimintaan. On myös ehkä lämmiteltävä uudestaan ne ihmissuhteet, jotka pääsivät jäähtymään seurakunnassa oloaikana tai solmittava uusia suhteita.

Uskonnollisesta yhteisöstä poislähtevän mielessä voi taistella hyvinkin ristiriitaiset tunteet ja ajatukset. Yhteisön jäsenenä ei voi enää olla, koska ei voi hyväksyä sitä, mitä siellä opetetaan ja minkälaista elämää jäseneltä vaaditaan. Ihminen haluaisi ehkä tarkastella elämäänsä toisesta näkökulmasta, mutta tuntuu, ettei se ole mahdollista sen hetkisen uskonnollisen yhteisönsä jäsenenä. Toisaalta on suru tärkeiden ihmissuhteiden katkeamisesta; monissa yhteisöissä käytännössä hyväksytään ystävyys-suhteet vain yhteisön muiden jäsenten kanssa. Voi olla vihan ja petetyksi tulemisen tunteita yhteisöön kohtaan, häpeää ja syyllisyyttä, mutta myös kiitollisuutta niistä hyvistä asioista, joita yhteisö tarjosi.

Kirjoittaja on teologian ylioppilas

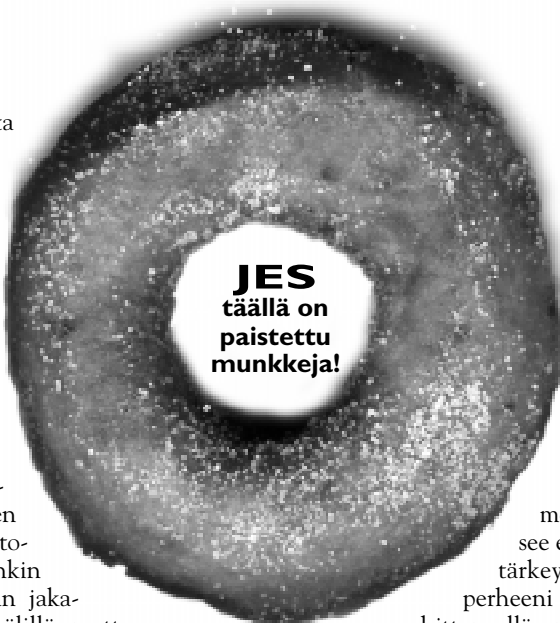
PAPIN PERHE: VIHDOINKIN VIISIPÄIVÄINEN

Katson ikkunasta koululaisiani, jotka reput selässään ovat juuri ka-toamassa näkyvistä. Jään kolmivuotiaani kanssa hiljentyneeseen kotiin. Meillä ei tänään ole kiire minnekään. On maanantaiaamu. On aika ja lupa nauttia kodista ja perheestä.

Syyskuun alusta voimaan tullut viisipäiväinen työviikko on merkinnyt todellista muutosta. Tähänkin asti elämä on ollut ajan jakamista työn ja perheen välillä, mutta nyt tämä jako on selkeämpi. Vapaapäivän vietto — mikäli suurperheen äiti voi näin sanoa — onnistuu aiempaa paremmin.

Aiemmin viikon ainoa vapaapäivä saattoi olla kaikkein kiireisin koko viikolla. Luonnollisesti siihen oli säästetty kotitöitä; siivousta, pyykinpesua, silittämistä, kauppamatkoja ja ruuanlaittoa useammaksi päiväksi. Tämän kaiken tekeminen keskeytyi miltei säännöllisin väliajoin puhelimen soimiseen. »Olisiko pastorilla hetkinen aikaa», »Kun sinä nyt tänään kuitenkin olet kotona». Harvalle voi selittää puuron olevan juuri palamassa pohjaan. Illan tullen vapaapäivän jälkeen tunti itsensä usein väsyneemmäksi kuin muulloin.

Kahden viikoittaisen vapaapäivän sijoittaminen peräkkäisille päville on ollut itselleni ja perheelleni onnistunut ratkaisu. Elämä on rauhoittunut. Lapset tietävät jo etukäteen, milloin äiti on kotona. Kotityöt eivät ole kaaosta ja kilpajuoksua ajan kanssa. On mahtava tunne saada aloittamansa työ kerralla loppuun. Uskomatonta, että kaikki ikkunat voivat olla yhtä aikaa puhtaana. Kotona tuoksua taas vastaleivottu pulla. Toki puhelin soi ja erilaisia kirjallisia töitä valmistellaan edelleen myös vapaapäivinä. Mutta paniikinomainen kiireen tunto on kadonnut.

Viikon työpäivissä näkyy myös muutos. Työmäärä sinänsä ei ole vähentynyt. Päivät keskiviikosta perjantaihin ovat usein kiireisiä ja pidempiä kuin ennen. Kokouksia, kotikäyntejä, suunnittelua. Kaksi pitkää kokouspäivää viikossa saa aikataulun jo aivan sekaisin. Eihän toimituskäynneille voi kovin myöhään illalla mennä. Kaikessa tässä nousee esiin etukäteissuunnittelun tärkeys. Oman kuusi-henkisen perheen asioiden hoitamisessa kehittyneellä organisointikyvyllä on käyt-

töä myös työelämässä. Mutta toisaalta nämäkin päivät ovat selkeämpiä kuin ennen. Raja työ- ja vapaa-ajan välillä on löytymässä. Viikonlopun töihin ja niihin käytettyyn aikaan viisipäiväiseen työviikkoon siirtyminen ei ole vaikuttanut.

Valitettavan selvästi nousee esiin elämän arvojärjestys, joka näkyy juuri ajankäytössä. Tuskin papin perhe tässä muista poikkeaa. Työ tulee aina ensin. Siihen liittyvät ajankäytölliset asiat ajavat aina perheen ohi. Papin lapset ovat tottuneet odotamaan. Papin lapset ovat tottuneet viettämään iltoja yksin ilman tarkkaa tietoa siitä, milloin äiti tulee kotiin. Puolisolla on pitkälti yksin vastuu viikonlopuista.

Uudistuksen myötä olen voinut antaa aikaa kolmivuotiaalleni. Enemmän, paljon enemmän kuin koululaiseni ovat aikanaan saaneet. Lukemista, pelaamista, yhdessäoloa. Samalla, kun olen hänestä onnellinen, en voi olla ajattelematta niitä vuosia, jolloin toisille sanoin: ei nyt ehdi. Niitä hetkiä en saa takaisin.

Mutta onhan tämä päivä. Kuudesluokkalaisten askeleet nopeutuvat kotiovea lähestyessä, koulupäivä takana. Jes, täällä on paistettu munkkeja.

Kirjoittaja on Tampereen Messukylän seurakuntapastori.

Pakkaa mukaasi matkavakuutus!

Starttaa matkalle varman päälle turvallisesti ja muista pakata mukaasi matkavakuutus. Matkasi maailmalla ja kotimaassa turvaat parhaiten ja edullisimmin järjestösi Jatkuvalla Matkavakuutuksella. Oman järjestösi neuvottelemana saat sen helposti ja halvemmalla kuin uskotkaan. Tee turvallinen päätös jo tänään!

Tule käymään tai soita palvelunumeroomme

010 55 88 00

paikallispuhelun hinnalla.

Soittaessasi matkapuhelimesta maksu on matkapuhelintaksan suuruinen.

Kun soitat, valitse aina koko numero - suuntanumeroa et enää tarvitse.

Ota yhteyttä, olemme palveluksessasi!

Ihmisen puolella vai ihmisen puolesta — arvojen spagetoituminen

Diakoniatyö saa osakseen monenlaista kritiikkiä. Joskus arvioidaan sitä, onko diakonia lainkaan seurakunnan työtä, koska siinä ei selvästi korostu saarna tai julistus. Toisinaan diakoniaa arvostellaan siitä, että työn seurauksena seurakunnan tiloihin tulee »epämääräistä» väkeä, joka häiritsee oikeiden seurakuntalaisten elämää. Viime aikoina on diakoniaa arvosteltu ennen kaikkea siitä, että diakoniassa tehdään aivan liikaa asioita ihmisen puolesta sen sijaan, että oltaisiin ihmisen puolella. Tämän kaltaisessa arvioinnissa voi halutessaan nähdä 60-lukulaisen työorientaation, jossa uskotaan pääntäyteisesti kasvatuspositivismiin ja (sosiaali)demokraattiseen tasa-arvoon. Toteutumispuolella vaikuttaisi olevan vielä haasteita.

Diakonian painopiste on kuluvalle vuosikymmenellä selkeästi muuttunut. Seurakunnat ovat enakkoluulottomasti ryhtyneet toteuttamaan diakoniassaan erilaisia hankkeita, joissa ihmiset voivat kokoontua yhteen, jakaa elämäntarinoitaan ja -kokemuksiaan. Olennaisena tavoitteena on ollut luoda olosuhteita, joissa ihmisillä on mahdollisuus itse vaikuttaa arjenhallintaansa ja hyvinvointiinsa sekä löytää sellaisia uusia ryhmiä, joissa eri syistä

menetettyt sosiaaliset verkostot voisivat korvautua. Lisäksi diakonian eräänä peruspilarina on ehdoton uskonnon vapauden kunnioittaminen, joka tarkoittaa sitä, että palvelu on jokaisen ulottuvilla ihonväriin ja uskontoon katsomatta. Olettaakseni juuri tämänkaltaisella prosessoinnilla tarkoitetaan ihmisen puolella olemista.

Hankalaksi asian tekee se, että diakonia ei voi päättää tähän. Jos syrjäyttävät prosessit ovat eristäneet ihmisen ulkopuoliseksi sivulliseksi, häntä ei ole mahdollista löytää pienistä toimivista yhteisöistä, alakulttuurihämyille suunnatuista aktivistiryhmistä tai työttömien toimintakeskuksista. Diakonia menee sinnekin, missä uuteen alkuun pääseminen edellyttää aluksi tekoja yksilön ihmisarvon ja itsestunnon palauttamiseksi. Vaikeutta ei helpota se, että diakonian ihmiskuva sietää erilaisuutta. Ihmiselle tarjotaan mahdollisuutta etsiä omaa totuuttaan, vaikka sillä ei olisi mitään yhtymäkohtia diakoniatyöntekijän omiin arvostuksiin. Yhtä vähän diakoniatyön »asiakkaana» olo ei voi olla palkinto hyvin eletystä elämästä. Erityisen ärsyttäviksi koen äänenpainot, joiden takaa olen kuulevinani rehenteleviä viestejä siitä, kuinka erinomaisiksi kristityiksi itsemme koemme antaessamme ihan oikeasti mahdollisuuden jollekin syödä tai nukkua sisätiloissa. Vielä puuttuisi se, että seurakunnat ja seurakuntayhtymät alkaisivat kilpailla siitä, kenellä on eniten »ihmisen puolella» ja »ihmisen puolesta» toteutuneita hankkeita. Yksittäisen työntekijän auttamisen motiveja en rohkene tässä arvioida, mutta olettaisin painopisteen diakoniassa olevan kaksitahoinen. Ensinnäkin diakonia kykenee toimimaan ihmisen puolesta pelkäämättä sitä, että hihansuut vähän tummuvat ja kynnenaluset eivät pysy puhtaana. Toiseksi diakonia seisoo ihmisen puolella kritisoidessaan yhteiskuntaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien oikeuksien ja etuuksien kaventamisista. Esimerkiksi Ruokapankkeissa painopisteenä on juuri tämä yhteiskuntakritiikki. Toki ne auttavat konkreettisesti, mutta toisin, kuin eräissä yhteyksissä on ajateltu, Ruokapankit eivät ole ensisijaisesti »puolesta tekemistä» vaan »puolella olemista».

Lopuksi vielä näkökulma arvojen spagetoitumisesta. Näyttää siltä, että hengellinen kuntoisuus ja kelpoisuus nousee aika ajoin arvon mitaksi. Eräällälaisella uskontobodauksella oletetaan hengellistä suoritusportaikkoa kapuamalla saavutettavan parempi asema ja ansaittu armo. Diakonian tunnistama kätkeyty kärsimys ja työssä kohdattava ratkaisematon syyllisyys ei löydä sijaa suoritususkonnosta. Diakonian tulee välttää ihmiskuvastaan nousevan radikaalin armonjulistuksen merkityksen venyttämistä kohti omahyväistä suoritususkunnollisuutta. Arvon spagetoituminen vältetään oivaltamalla pääsiäissunnuntain tyhjän haudan merkitys.

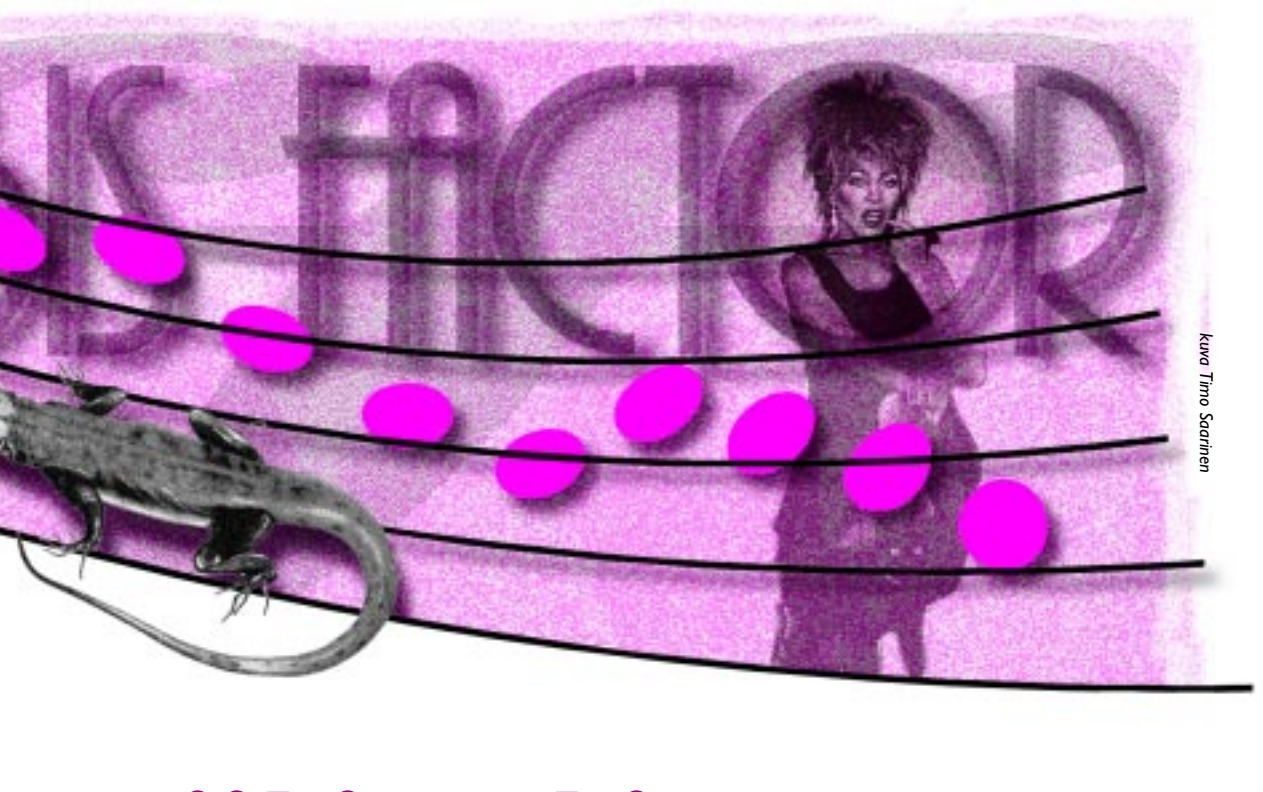
Ora Et Labora — m

SANNA FRANSSILA

Käsikirjakomitean musiikilliset ehdotukset ja niiden perustelut ovat herättäneet keskustelua jo pitkään, mutta vasta viime aikoina on antauduttu perusteellisempaan analyysiin. Hannu Vapaavuori kirjoitti jo Mikä messu! -kirjassa avoimuudesta ja sulkeutuneisuudesta messumusiikin uudistuksessa ja toteaa jumalanpalvelusmusiikin kriteereistä mm., että »kriteerit ilmaistaan termein, jotka itse asiassa ovat tyhjiä. Niille voidaan antaa sisältöjä, jolloin järjestelmästä näppärästi voidaan saada hyvin suljettu.» Erkki Tuppurainen on kirkolliskokouksessa puhunut musiikin merkityksestä ja sen tulkinasta ja useiden lehtien palstoilla on kiinnitetty huomiota musiikillisten perustelujen sisäisiin ristiriitoihin tai musiikillisen uudistuksen mielekkyyteen ylipäätään (Osmo Honkanen Kotimaassa ja Cruxissa, Petri Koivusalo Cruxissa ja Timo Kiiskinen Kirkkomusiikki-lehdessä). Osmo Honkasen pu-

heenvuorossa »Saisiko messulaulu kuitenkin olla kaunista musiikkia?» (Kotimaa 23.1.1998) ihmetellään sävelmäsarjojen tunnesävyyn huomioimista, kun samaan aikaan melodian emotionaalista tehoa pidetään sisällön ulkoisena kriteerinä.

Mutta miksi komitean ajatus pätkee juuri emotionaalisuuden kohdalla musiikista puhuttaessa? Syynä on suurempi, selvittämättä jäänyt kysymys: **musiikkinäkemys** ja **ihmiskuvan suhde**. Toinen kysymys, jonka liturgisia työkaluja etsivä komitea-ajattelu usein ohittaa, koskee **liturgisen musiikin sidonnaisuutta musiikkiin yleensä**, soivan todellisuuden perimmäistä luonnetta. »Niin, mutta mitä musiikki oikeasti on?», on naiiviudesta huolimatta täysin oikeutettu pudotus todellisuuteen. Mikäli kysymyksiin ihmiskuvasta ja musiikin »musiikillisuudesta» etsitään helppoja vastauksia, päädytään usein ristiriitaisuuksiin. Näin käy varsinkin, jos ei myönnetä musiikin sisällön — sikäli kun sen haluaa näin ilmaista — luontaista ei-kiellellisyyttä ja ambivalenttisuutta: naistenlehtipsykologinen ter-

kuva Timo Saarinen

musiikissakin

Eli tunne vaatii työtä

mi »musiikki on tunteen kieli» on tavallisin matala kohta aittaa ylitettäessä.

KAUNIS, TOSI JA HYVÄ — RATKAISEMATON YHTÄLÖ

Liturgisen tapahtuman moniulotteisuus ja ihmiselämän särmäisyys ovat jo sinänsä syitä siihen, että liturgista musiikkia koskevat selitykset, olivatpa ne sitten teologisia tai esteettisiä, tuntuvat aina riittämättömiltä ja keskeneräisiltä. Viime kesänä musiikkia ja liturgiaa käsittelevässä kansainvälisessä kongressissa luennoitsija puhui aiheesta »Kauneus liturgiassa tai/ja liturgia kauneuden muotona» ja yleisö palautti hänet viidessä minuutissa päiväjärjestykseen analysoiduilla kysymyksillä aiheesta »mitä on kaunis?» (ja mitä se Jumalalle kuuluu...) Kongressin lopussa kysyttiin, onko taiteesta muodostunut eräänlaista pseudouskontoa, jolloin keskustelu myös yhtä kiivaasti pysäytettiin toteamalla, että sen selvittämiseen tarvittaisiin toinen viikon

mittainen erityiskongressi.

Komitean perusteluja lukiessa kysymys niiden suhteesta kristilliseen ihmiskuvaan tuo mieleen juuri nämä ongelmat: mitä on kaunis? Mitä musiikki oikeasti on? Yksityiskohtaiset liturgisten tekstien ja melodioiden selitykset luovat väkisininkin kuvaa ihmisestä jonkinlaisena jumalallisen lasihelminpelin pelaajana. Toisaalta puhutaan joka solun värähtelystä, toisaalta kuvataan inkarnaation soivana olemuksena alaspäin kulkevia melodioita.

IHMISEN OSA — »MINÄ VAIKENEN» (JOB 40:4)

Kristillinen ihmiskuva sekä tarjoaa että ei tarjoa aineksia tämäntapaiseen ajatteluun. Ihmisen dialogi Jumalan kanssa ei kuitenkaan tarkoittane suoria kysymys-vastaus -linjoja, vaan prosessia, jossa Job tuntee Hänet, josta on vain korvakuulolta ennen kuullut. Siinä tärinässä lasihelmet helposti särkyvät eikä solujen todella värähdellessä melodiasuunnat tule ensimmäisenä mieleen. Kauneus, taide tai li-

turginen käyttömusiikki on silloin osa kokonaisuutta (= kilvoitusta), josta erillisen musiikillis-kristillisen maailmankuvan päättelyminen on ainakin minusta kirkon perinteelle vierasta. Ihminen ei ole luotu saamaan täsmävastauksia luodun todellisuuden merkityksestä. Tämä koskee erityisesti emootioita.

KUN ON TUNTEET

Tunne voi liittyä jumalanpalveluselämään, mutta niin voi myös »ei-tunne». Tämä ei ole zen-buddhismia, vaan kristillisessä rukousperinteessä elävää erämaa-ja-pimeys -kuvastoa. Useimmat muusikot tietävät musiikin tekemiseen ja prosessoimiseen liittyvät kuivat kaudet. Komitea on ristiriidassaan sikäli oikeassa, että emootio on ongelmallinen juttu: tunne kantaa mukanaan tunteen poissaoloa. Mutta tämä on ihmisen perustila, ei musiikin. Musiikista on vaikeaa löytää tunnetta sinänsä (samassa mielessä kuin ihmisten välisissä suhteissa). Majsointu on pohjimmiltaan sama majsointu, käytti sitä sitten Bruckner, Beatles tai Einojuhani Rautavaara. Erityisen sisältöriikkaaksi se saattaa tulla rituaalisessa yhteydessä eli silloin, kun se liittyy muihin symboleihin. En yritä kieltää, etteikö musiikin fyysikaalisella olemuksella olisi yhteyttä Johonkin Toiseen ja matelija-aivojen kautta ihmisen tunne-elämään. Epäilen ainoastaan ihmisen kykyä saavuttaa tietoa tämän Kohtaamisen luonteesta ja erityisesti kykyä ilmaista ja määritellä tällaista tietoa. Musiikin olemuksen ei-kontrolloitavuus vastustaa tällaista näpertelyä, matelija-aivojen rakenne samoin. Hakematta tulee mieleen Isien viisauden uskon paradoksien puolustuksessa.

MÄ MISTÄ LÖYTÄISIN SEN LAULUN

Jumalanpalveluselämän erityiskurssilla toissa vuonna esiteltiin Unto Monosen Satumaa-tangoa ja veisuun syvintä olemusta etsiviä pappeja ja kantto-reita laulatettiin oikein kunnolla. Tarkoituksena oli todennäköisesti tutkistella populaaria näkemystä Herra armahda -sävelmän ja Satumaan samankaltaisuudesta, liittää se Monosen oletettuun kirkkomuusikkokoulutukseen ja tulkita tämän avulla peruskaipua jumalanpalveluselämän elementtinä. Siis eräänlaista ihmiskuva- ja musiikkiuniversalismia. Mikäpä siinä. Viime vuonna ilmestynyt Unto Mononen -elämäkerta kertoo, että Satumaan unohtumaton melodia syntyi sointukäännösharjoittelun yhteydessä. Teksti taas todennäköisimmin vaati ututteraa sananikkarointia, tekstin teko kun

oli Monoselle vaikeaa (eikä hän muutoin ole koskaan opiskellut Turun kirkkomusiikkiopistossa).

KOLMISOINNUN YMMÄRTÄMINEN ON KOVAA TYÖTÄ — KUULIJALLEKIN

Ikävää pilata hyvä juttu. Tottahan se on, että Satumaa ja upea »Kyrie orbis factor» muistuttavat toisiaan, niin kuin nyt yleensä tekevät mollisoinnun säveliä käyttävät melodiat, jotka ankkuroituvat dominanttiin. Mutta onko tarkoituksenmukaista luoda ihmiskuvaidealeja ja liittää niihin oletuksia musiikin universaaleista? Tekeekö Satumaan arvokkaaksi sen liturginen lähde, antropologinen ulottuvuus vai säveltäjän piilevä hurskaus? Mikä osuus on ammattitaitoisen muusikon rehellisellä työllä? Onhan se tietysti »vain» työtä ihmeellisen osaañespatsaan ilmenemismuotojen parissa (osaañespatsas l. yläsävelsarja = fyysikaalinen ilmiö, joka tekee musiikin harmoniat ja melodiat mahdolliseksi, luodun todellisuuden aksiomaattista ihanuutta). Bach on kuulemma tokaissut sävellyksiensä ihmeellisyyttä ihastelevalle kälylleen: »Ich habe viel gearbeitet.» Mikäli tämäkin on vain tarina, se on ainakin yhtä hyvin keksitty kuin teoria Satumaan synnystä.

ME TAISTELEMME USKOSSA, KUN ODOTAMME KRUUNUA

Keskiaikaiset musiikinteoreetikot pitivät kolmisointua Pyhän Kolminaisuuden ikonina. Me emme usko samoin, aivan kuten emme pidä kaikkia muitakaan keskiaikaiseen ihmis- ja maailmankuvaan liittyviä uskomuksia tosina. Musiikin kohdalla hengen ja aineen, ruumiillisen kokemisen ja mentaalisten rakenteiden, fyysikaalisen todellisuuden ja ihmisen kuvittelukyvyn väliset rajat piirretään veteen. Petri Järveläinen peräänkuulutti tunteen ja elämyksen teologiaa Kotimaan palstoilla viime vuonna. Musiikin tutkistelu tällaisesta näkökulmasta moninkertaistaa ongelman n:teen potenssiin. Tina Turnerin »What's love got to do with it» sekoittuu asiantuntijakongressin tiukkoihin kysymyksiin kauneudesta ja Jumalasta. »Kykä rakastaa, toivoa, katua ja kiittää on paljon enemmän kuin kyky olla liikuttunut tai vaikuttunut, vaikka koskaan ei pitäisi kieltää sitä, että liturgiseen rukouselämään ja riitteihin kuuluu väistämättä intensiivisiä kausia, jolloin tunteet vallitsevat» (Don. E. Saliers'in kirjasta Worship as Theology). Tässä on Skylla ja Khabyrdis, joiden välissä pitää purjehtia.

Kirjoittaja on Olarin seurakunnan kanttori.

Korkeasti koulutettu ammattilainen

Kun hain vuonna 1972 ensimmäistä opintolainaani pysähtyivät paperini heti alkuunsa asiaa hoitavan virkailijan pöydälle. Syynä oli se, ettei hän voinut käsittää, että joku aivan opintojensa alkuvaiheessa oleva ilmoittaa opiskelevansa seuraavat kahdeksan vuotta diplomiurkurin tutkintoa varten. Vähintään yhtä hämmästyneenä kävin kertomassa hänelle, että vakaa aikomukseni oli oppia soittamaan urkuja ja että opintoni todella tulisivat kestämaan kenties vielä pitempään, niin kuin kävikin, kun Sibelius-Akatemian oppijakson jälkeen vielä olin ulkomailla vuoden verran täydentämässä taitojani. Virkauralla tähtäimessäni oli silloinen kanttori-urkurin virka jossain seurakunnassa, mieluummin vakinainen kuin ylimääräinen, muunlaisia virkatyyppejähän ei opiskeluaikani vielä ollut olemassa.

Kahdeksankymmentäluvulla herättiin huomamaan, että kanttorien virkaporrastus olisi tarpeen ja luotiinkin kolmiportainen systeemi: ylimmän A, keskimmäisen B ja alimman asteen C-virka, joista keskiasteen virka kanttorin perusviraksi. Kanttoreil-

le, perinteisesti pitkälle kouluttautuneille, haluttiin luoda mahdollisuus hakeutua koulutustaan vastaavaan virkaan. Luotiin myös virkojen mallijohtosäännöt ja palkkausperusteet.

Entä miten virkaporrastus toimii tänään kun se on ollut testattavana toistakymmentä vuotta? Pidän hyvänä sitä, että meillä on olemassa ammatinsisäinen, vaikkakin lyhyt, uraputki, joka kannustaa opiskelemaan ja kehittämään taitojansa. On hyvä, että mallijohto- tai -ohjesäännöillä on pyritty profiloimaan eri virkatyyppien keskeisiä tehtäviä ja on hyvä, että jonkinlainen palkkaporrastuskin on olemassa. Ongelmallisina asioina näen, että erityisesti A-viran pätevyysvaatimuksia vähennettiin jossain vaiheessa ja sitä, että kaikissa virkatyypeissä toimivien kanttoreiden koko ajan lisääntyvä työmäärä on kanttoreiden lukumäärään ja palkkaukseen suhteuttaen raskas. Tarvittaisiin selkeämpää eriasteisten virkojen työtehtävien arviointia, profilointia ja priorisointia.

Ajatellaan mitä tahansa virka-astetta, kanttorin oppiaika on pitkä — alkavathan ammattiin valmis-tavat välttämättömät musiikkiopinnot jo lapsena. Musiikkiopisto-opintoja seuraavat vähintään kolmen vuoden opinnot konservatoriossa (C-virka) tai 5–8 vuoden opinnot Sibelius-Akatemiassa. Opintoviikkojakin kertyy C-virkaan päteväytymiseksi 120, B-virkaan 180 ja A-virkaan 180 + 30–60 ov. Yhtenä tekijänä sen soisi vaikuttavan myös kanttorin palkkaukseen enemmän kuin se nykyään vaikuttaa. Tavoite, että musiikin maisteri — A-viranhaltijasta puhumattakaan — saisi samaa palkkaa kuin kappalainen, ei ole vielä toteutunut!!

Virkaporrastus on hyvä asia ja sitä on hyvä kehittää edelleen oppijärjestelmienkin muuttuessa ja kehittyessä tulevaisuudessa. Yksiportaiselle kanttorin viran mallille en näe realistisia kehitysmahdollisuuksia ainakaan, jos mallilla pyritään korjaamaan palkkausasioita ja takaamaan tulevaisuudessakin hyvinkoulutetun kirkkomuusikkokunnan työnsaantimahdollisuudet!

PAPIT KOOLLA

— OSALLISTUJAT

KIRJOITTAVAT

SYNODAALIKOKOUKSISTA

Crux pyysi synodaalikokouksista osallistujien raportteja. Näkökulmiksi toivoimme ihan sitä ruohonjuurta — osallistujan kokemusta. Seuraavassa osallistujien raportit. Voit vertailla onko muiden kokemukset tuttuja omasta hiippakunnastasi.

Turun arkkihiippakunta

Tunteet ja kirkko — tunteva kirkko?

Kun astun sisään Naantalin luostarikirkkoon, harteilleni laskeutuu paksu ja painava kaapu. Todellakin, kaikilla on kaapu yllään. Sekö aiheuttaa tukahtumisen tunteen ja ylenpalttista lämpöä? Asia, josta puhutaan on ajankohtaisuudessaan tärkeä: loppuunpalaminen. Jälkeenpäin keskustelen muutaman ystäväni kanssa johtopäätöksistä. Sielunhoidon kokemus meissä toteaa, että uupunutta ja masentunutta ei auta pelkkä jeesustelu. Tarvitaan jotain konkreettisempaa.

Ryhmäkeskustelussa jaamme kokemuksia. Eräs meistä kertoo: Ennen kokoonnuimme saunaporukkaan purkamaan paineita, nyt porukka on hajonnut ja meillä kaikilla on veranpaineläkkeet. Mietin, mitä kaikkea johtavassa asemassa olevat joutuvat nielemään. Ja miten paljon veranpaineennousua aiheuttaa kaapumaisuus, se, että kirkossa niin vähän sallitaan tunteita, piilotellaan vihaa. Tunteiden läpikäyminen johtaa selkeään ajatteluun. Täsäkö on kirkon ongelma laajemminkin? Piilossa

olevat, tunnistamattomat tunteet aikaansaavat huonoa logiikkaa ja huonoa teologiaa. Mysteerin äärelle voi pysähtyä vain aidosti, lapsenomaisesti.

Lopuksi yhteisesti 300 hengen voimin suunnitellaan seuraavaa synodaalikokousta, jota ei ehkä kuitenkaan pidetä. Mikä motivointi!

*Salla Ahlstrand
seurakuntapappi, Kaarina*

Tampereen hiippakunta

Tavallisen papin näkökulma synodaalikokouksesta

Lähtöäamu toi pakostikin mieleeni luokkaretken. Matkalaukkuihin oli pakattu kiillotetut kengät ja silitetyt paidat. Van »luokkaretkeläisten» eväät puuttuivat matkasta. Lisäksi odotukset olivat korkealla synodaalikokouksen osalta. Yksi lähti Tampereelle konkarina pitämään puhetta ja toinen kirkotsaisena ensikertalaisena. Yhtä kaikki linja-auton täytti levoton puheensorina. Yhteinen tie alkoi Lahdesta ja jatkui Tampereen keskustorin kautta tuomiokirkkoon. Luokkaretkeläisten tunnelmat vaihtuivat ehtoollispöytään käydessä nöyräksi palvelijan mieleksi. Minulla ei ollut kulunut edes kolmea vuotta pappisvihkimyksestä tuossa samaisessa kirkossa. Mieleeni nousi kysymys: olenko toiminut pappisvalani velvoittamalla tavalla? Kysymykset peilautuivat pappien harhaoppisuuskeskusteluun, jota käytiin parhaillaan mediassa, kentällä ja synodaalikokouksen kahvipöytäkeskusteluissa.

Itse kokouksesta jäi mieleeni asioiden runsaus.

Ensimmäisenä käsittelyyn otettu lausunto käsikirjakomitean mietinnöstä ja uusista jumalanpalveluskirjoista vei suurimman osan ajasta. Väistämättä joutui kysymään sitä, että edustiko kokouksen lopulta hyväksymä lausunto koko synodaalikokouksen osanottajien enemmistön kantaa, kun ensimmäisenä päivänä sai puheenvuorollaan lisätyä oman mielipiteensä tuohon yhteiseen lausuntoon. Muutenkin näytti siltä, että kokousta hallitsi joidenkin vakiopuhujien kommentit. En voinut myöskään näin ensikertalaisena olla ihmettelemättä sitä, miten on mahdollista se, että esimerkiksi keskusteltaessa asiakirjasta *Yhtien julistus vanhurskauttamisopiksi* ensimmäinen ja etukäteen valmistettu puheenvuoro oli lyhyempi kuin monet muut asian tiimoilta käytetyt. Olisiko se demokratian rajoittamista, jos tulevaisuudessa puheenvuorojen pituus rajoitettaisiin eduskunnan mallin mukaisesti esimerkiksi viiteen minuuttiin (lue: ytimekkäiksi ja lyhyiksi). Silloin keskustelua voisi seurata pitkästyttä. Tällöin myös kommentit voisivat olla tuoreempia ja aitoja kannanottoja.

Kokouksen aiheet olivat erinomaisia ja niistä jokaisesta olisi voinut jo yksinään pitää synodaalikokouksen. Vanhurskauttamisasiakirjan ympärillä olisi voitu käydä keskustelua muutenkin kirkon opista ja papiston sitoutumisesta siihen. Tätä teemaa sivusi mielestäni yksi kokouksen parhaista puheenvuoroista. Pastori Kortelahti lausui ääneen monen kollegan ihmetyksen siitä, kuka kantaa viime kädessä huolta kirkon opista. Kuka sitoutuu kirkon tunnustukseen vai sitoudutaanko siihenkin omilla ehdoilla? Vai tunnetaanko edes kirkon tunnustuksia? Meidän tulisi sentään lukea edes tällaisille tavallisille papeille ja saarnaajille tarkoitettu Vähäkatkismus, jonka Luther oli tarkastusmatkansa jälkeen pakotettu tekemään, eli *Lyhyen, suppean ja yksinkertaisen* kristinopin esityksen.

Erityisen hienolta tuntui se, että hiippakunnassamme kuuluu selkeästi paimenen ääni. Piispan puheenvuorot, saarna ja ote kokoukseen loi ja antoi uskoa siihen, että Tampereen hiippakunnassa tiedetään se, mikä on tärkeää ja kannetaan huolta kirkon tilasta ja sanoman selkeydestä. Nyt on meidän vuoromme astua katsomosta kehään, tekemään työtä.

Kastekodissa minulta kysyttiin synodaalikokouksen jälkeen: »Miten kirkko aikoo uudistua?» Vastasin luettelemalla asioita Raamatusta virsikirjan ja katekismuksesta jumalanpalvelusuudistukseen. Vastaus oli pysäyttävä: »Eikö tuo kaikki ole kosmetiikkaa?» On tietysti kysyttävä, mitä uudistetaan ja miten, mutta kirkolla on kai yksi asia, jota ei tarvitse uudistaa: sanoma meidän puolestamme kärsineestä, kuolleesta ja ylösnousseesta Vapahtajasta.

Niin kuin kaikilta matkoilta, niin tältäkin palttiin väsyneenä, mutta rohkaistuneena ja monta uutta asiaa matkassa.

Mika Nurmi
seurakuntapastori, Lahti

Oulun hiippakunta

Tuulahdus Oulun synodaalikokouksesta

»Pohjolan valakia kaupunki» näytetty nimessä mukaisena. Sakeassa lumipyryssä siirtyy mustiin virka-asuihin sonnustautunut joukko kolmen kadunvälin verran tuomiokapitulista vasta kunnostettuun tuomiokirkkoon. Osallistujat ovat kulkeneet pituussuunnassa yli puoli Suomea käsittävältä ja leveydeltään länsirajalta itänaapuriin ulottuvalta alueelta hiippakunnan keskukseen. Pontifikaalimessu ja muistosanat edellisen synodaalikokouksen jälkeen kuolleista virkatovereista hiljentävät kuulijat.

Kahden päivän istunnoissa Oulussa nousee allekirjoittaneen kokemuksessa kaksi pääteemaa muiden ylitse.

Ensiksi tulee kokouksen ekumeeninen sävy. Sen aiheuttaa Englannin anglikaanisen kirkon (Gibraltarin) piispan John Hindin ja metropoliitta Ambrosiuksen osallistuminen. Näin saamme välähdyksen keskuudessamme elävistä vähemmistökirkoista. Piispa John Hind valaisee »uuden elämän mysteeriä» Englannin kirkossa. Metropoliitta Ambrosius avaa näköalan »liturgiaan seurakuntaelämän keskuksena».

Toiseksi päivillä käsitellään kolmea kirjaa. Yksi niistä on synodaalikirjoitus *Kahdeksannen päivän ilo* (kirkkoherra Raimo Karvonen). Siinä esitellään monia uusia ja tuoreita teemoja. Ne luovat pohjaa kahden muun kirjan, nimittäin Jumalanpalvelusten kirjan ja Evankeliumikirjan ehdotusten tarkastelulle. Niiden arviointihan on kokouksen tärkeä tehtävä.

Parisataa pappia ja lehtoria paneutuu enemmän tai vähemmän intensiivisesti kokouksen antiin. Keskinäisellä ajatusten ja kuulumisten vaihdolla ei ole vähäisin merkitys. Kirkkomme kaikkiin herätysliikkeisiin lukeutuvilla ja niihin kuulumattomilla on mahdollisuus mielipiteen lausumiseen ja äänestyksen aikaansaamiseen yksityiskohdista.

Menikö kirkon sanoma eteenpäin? Virisikö uusi into elää mukana Jumalan kansan Juhlassa? Lapin, Koillis-Suomen, Pohjois- ja Keski-Pohjanmaan, kaupunkien ja maaseudun seurakunnissa siihen on kutsu kuulunut.

Airi Huotari
kappalainen, Oulu

Mikkelissä »uuden kaavan» mukaan

Itäisen hiippakunnan papit viettivät synodaalikokousta »uuden kaavan» mukaan. Uusi kaava oli esillä tietenkin jumalanpalvelusudistuksesta annettavan lausunnon tähden. Mutta uutta kaavaa oli myös ensi kertaa annettu uusi pukeutumisoheje: panta-asu alusta loppuun. Toki joku kyseli puheenjohtajalta pitääkö ohje kutinsa myös illanvietossa? Kyllä piti.

Ja illanvietto sujui sekin uuden kaavan mukaan. Arvokkuuden tilalle oli astunut savo-karjalainen leppoisuus, hillityn menon tilalle hersyvä nauru. Kari Luumi kumppaneineen lauloi ooppera- ja ope-rettiduettoja, joista yksi oli käännetty savon kielelle. Veljet Pekka Pitkänen, Juha Raatikainen ja Matti J. Kuronen olivat sovittaneet virsiä jazz-blues-tyyliin; virsikirjauudistus oli kuulemma jäänyt liian varovaiseksi. Uusia tuulia saarnaamiseen toivat Pekka Huokuna ja Sakari Häkkinen, jotka yli puolen tunnin sketsissään sovelsivat urheiluvalmennuksen oppeja saarnaajakoulutukseen. Kyllä me papit naurettiin, mutta tarjoiluhenkilökunta oli hie- man epäroivän näköistä kun saarnaaja kiipesi huutamaan puhujapöntön päälle ja valmentaja tsemp- pasi megafoonilla: »Aikaa 30 sekuntia. Lisää tun- netta!»

Jumalanpalvelusudistuksesta olimme sitä meil- tä, että vaihtoehtoja on liikaakin, ja sävelmäsarjoja samaten. Seurakuntalaisten mukaan houkuttelemi- nen ja heidän valmentamisensa tulee vaatimaan paljon lisätyötä. Sitä ei toki kavahdettu, mutta mistä aika otetaan? Lisää virkoja tai entisiä töitä vähemmäksi, oli kokouksen viesti.

Seppo Häkkisen jäsenyyttä ja sitoutumista käsit- televä synodaalikirja »Kirkon kynnykset» on laji- saan painavinta antia pitkään aikaan. Nyt kun seurakunnissa valmistaudutaan tekemään tulevien vuosien toimintasuunnitelmia ja budjetteja »uuden kaavan» mukaan, kirja kannattaisi lukea huolella muuallakin kuin Mikkelin hiippakunnassa.

Esa-Matti Peura
seurakuntapastori, Mikkelä

Rapport från Borgå stifts synodalmöte

Borgå stifts präster och lektorer samlades till ett tre dagar långt sy- nodalmöte den 18.–20.3.1998 på Haiko gård. Tre teman karakterise- rade mötet. Det första var Boris Salos avhandling om bönen. Bo- ken *Livets språk* väckte en del diskussion och den kommer att finnas tillgänglig för intresserade läsare.

Det andra var gudstjänstförnyelsen. Det var bra att tillsammans kunna sitta och diskutera vad vi kommer att vara med om att införa. Att förnyelse är en smärtsam process som också lyfter fram för- väntningar av många olika slag kom fram i diskus- sionen som fördes. Att driva igenom en gudstjänst- förnyelse är att kliva ett långt steg in i framtiden och inte alldeles säkert veta vad vi har under fötterna vid nästa steg. Samtidigt bär vi med oss en mycket gammal tradition som väggkost i vår rygg- säck. I diskussionen kunde man skönja en strävan till orientering, så att nästa steg skulle landa på tillräckligt fast mark. Biskop Jonas Jonssons före- drag, Gudstjänsten — för att världen skall leva, väckte många tankar inför det förnyelsearbete som redan har kommit långt.

Det tredje temat var läget i Borgå stift. Temat introducerades av biskopen som gav sin översikt under rubriken: *Stiltje, motvind, medvind. Läge och tendenser i Borgå stift 1991–1996*. Biskopens översikt följdes av en diskussion om läget i stiftet. En sådan diskussion hade efterlysts efter den debatt som förts i pressen sedan hösten 1997 och den diskussion som pågått på ett mera lågmält plan inom stiftet under redan många år. Det som kom fram i diskussionen var att vårt stift är ett mycket heterogent stift. Här finns många viljor ovm intres- segrupper. Det vore märkligt om inte viljorna och ibland också människorna skulle strida. Det är inte det som är kännetecknet för »krisen» inom stiftet. Den väggkost som gavs stiftsledningen hade närmast med personalpolitiken att göra. En mera aktiv och hänsynstagande personalpolitik efterlystes. Alltför många församlingarbetare mår illa, är rädda och, om de kan, flyr från församlingsarbetet till andra arbetsuppgifter i samhället och utrikes. Här ligger de stora utmaningarna för stiftsledningen efter sy- nodalmötet.

Under synodalmötets gång nåddes vi av nyhe- ten att Helsingfors stifts präster demonstrerat mot utlänningsfientlighet i vårt land. Då väcktes frågan,

om inte också vi borde demonstrera, men vi fick höra att vi redan har en så hög profil att vi inte behöver demonstrera. Är det manne något som gått mig förbi?

År 2004 samlas prästerskapet på nytt till synodalmöte. Då har vi en avhandling framför oss, som handlar om *Församling på Brändö*, skriven av Stina Lindgård (Matteus), Paula Hartman (Brändö Ål) ovh Henry Byskata (Vasa sv). Återstår att se vilket som blir det övergripande temat då.

Ben Thilman
kaplan, Esbo

Kuopion hiippakunta

Kuopion synodaalikokouksen tunnelmia

Tavallisin puheenaihe synodaalikokouksen ruokajonossa tai tupakapaikalla: Kylläpä täällä onkin tällä kertaa paljon uusia naamoja. Synodaalikokouksia pidetään sen verran harvoin, että hiippakunnan papisto pysyy toisilleen suhteellisen tuntemattomana. Onneksi sentään yleiskeskustelut ja äänestykset tarjoavat mahdollisuuden tuntemattomien veljien ja sisarten luokitteluun.

Tärkeintä on tavata vanhoja tuttuja. Käydään läpi perhekuulumiset ja kalansaaliit. Jaetaan avoimena olevia kirkkoherran paikkoja ja sivutaan vähän kirkkopoliittikkaakin. Nuorempi papisto pitää omia seurojaan. Oman pappisuran kommellukset ja kipupisteet on hyvä saada jakaa.

Kuopion papisto keskusteli tänä vuonna nuorista ja jumalanpalveluksesta. Oikeita, eläviä nuoriakin oli paikalla (muutamia). He saivat pääosan sekä asiantuntijoiden että keskustelijoiden puheenvuoroissa. Varmaan myös kaikkien läsnäolijoiden mielissä. Siis silloin kun keskusteltiin nuorisotyöstä.

Mutta varsinaisen asiaan päästiin vasta sitten, kun väännettiin lausuntoa Käsikirjakomitean mietinnöstä. Tuntui kuin edellisen päivän nuorten maailman ja jumalanpalvelusteologian välissä olisi ollut huomattavasti paljon enemmän kuin vain yksi ilta ja yksi yö. No, kokouskäytännön oppitunti oli kyllä upea!

Nuoret on nuoria. Papit on pappeja. Valitettavasti. Tai onneksi.

Juha Kainulainen
kappalainen, Kajaani

Lapuan hiippakunta

Katseet tulevaisuuteen

Synodaalikokouksen ohjelma oli tiivis, kuten aina ennenkin. Kousta varten järjestettiin Karhumäen opistolle, josta marssittiin kulkueena tuomiokirkkoon. Messu tuomiokirkossa ja toisen kokouspäivän sanajumalanpalvelus, jossa muistettiin poissuikkuneita sananpalvelijoita, oli rakennettu jumalanpalvelusuudistuksen mukaisesti. Kokoukseen kuului myös juhlaillallinen, joka Lapualla on perinteisesti järjestetty piispan ja piispattaren kunniaksi.

Piispan laatima kertomus hiippakunnan toiminnasta olisi ansainnut tulla laajemmin keskustelluksi. Koska puhetta on selostettu tiedotusvälineissä, kiinnitän huomion vain yhteen kirjaamaani seikkaan: työnhajauksen, työyhteisön kehittäjien ja johtamiskoulutuksen tarve kirkossa kasvaa edelleen. Pappien huomion keskustelussa vei Helsingin tuomiokapitulin päätös pappiaan vastaan tehdystä kantelusta. Ärtymys pappisveljen opintarkistusta kohtaan oli ilmeistä, vaikka kannanilmaisusta päättiinkin pidättäytyä.

Käsikirjakomitean mietinnöstä oli laadittu lausuntoehdotus, jota käsiteltiin kuudessa jaostossa. Kun 234 pappia ja lehtoria ryhtyy tekemään muutosehdotuksia ja lisäksi pitäisi ottaa huomioon rovasituntien pappeinkokousten ehdotukset, työskentelystä tulee väistämättä takkuista. Niinpä pohjatekstiä kyettiin lähinnä vain karsimaan. Loppukäsittely plenumissa oli vielä suurempi ponnistus. Puheenjohtajan taidot kuitenkin takasivat, että käsittely eteni punaisten ja valkoisten äänestyslippujen viuhussa ilmassa. Jään silti kysymään äänestyspäätösten tuloksena syntyneen lausunnon johdonmukaisuutta ja uskottavuutta.

Simo Lampelan synodaalikirjaa käsiteltiin kirjoittajan alkupuheenvuoron jälkeen kolmessa jaostossa. UT:n eskatologiaa ja apokalyptiikkaa lähestyttiin sielunhoidon, eksteetiikan ja vuoden 2000 luomien teologisten haasteiden näkökulmista. Osallistui viime mainitun jaoston työskentelyyn, jossa keskustelun vauhditti Arvi Tuomi. Hän haastoi pohtimaan kolmea teemaa: mikä on eskatologian paikka kirkossa, mikä on kansankirkon tulevaisuus ja olemmeko valmiit ajan kysymysten ja haasteiden teologiseen tulkintaan nyt ja tulevaisuudessa.

Simo Lampela voi olla tyytyväinen kirjansa ja Arvi Tuomi alustuksensa innoittamaan keskusteluun. Papisto vaihtoi mielipiteitä intensiivisesti, luodaten syvältä, perusteita myöten. Keskustelu sujui hyvässä, aidon vuorovaikutuksen ilmapiirissä,

toista kuunnellen. Jälkikäteen kuulin — ja useammasta suusta — monen yllättyneen myönteisesti keskustelun tasosta: puhuttiin yhdessä ja asiaa — meistä irtosi enemmän kuin odottikaan!

Neljä mietettä jäi päällimmäiseksi. Synodaalikonkous toimi varsin hyvin: se on tarpeellinen pappien kohtaamisen forum. Seuraavan kerran soisin olevan lisää mahdollisuuksia yhteiseen teologiseen pohdintaan ja useammassa ryhmässä. Sen sijaan välttäisin virallisten lausuntojen laadintaa. Niiden kohdalla on panostettava ja luotettava etukäteisvalmisteluun. Pappien ja lehtorien koko joukon näkeminen, tuohon joukkoon kuuluminen, ystävien tapaaminen terveisten vaihtamisineen, ruokapöytäkeskustelut sekä yhteinen nauru, virrenveisuu ja rukous iltajuhlassa ja muutoinkin on tärkeää. Syntyy yhteys: me Lapuan hiippakunnan papit.

Simo Peura
johtaja, Kirkon koulutuskeskus

Helsingin hiippakunta

Kaitsentaa ja kohtaamisia

Helsingin hiippakunnan miltei tuhat pappia oli kutsuttu pureutumaan yhteiskunnan muutokseen, lisääntyvään monikulttuurisuuteen sekä siitä nouseviin ongelmiin ja mahdollisuuksiin. Teemana oli *kirkon monikulttuurisessa yhteiskunnassa*. Aihe oli mielestäni onnistunut valinta ruuhkasuomen papeille. En koe juuri joutuneeni pohtimaan kyseisiä teemoja kaksitoistavuotisen teologiurani aikana tavallisen seurakuntatyön tiimellyksessä. Pysyäksemme ajankohtaisissa kysymyksissä mukana, kokous oli vähintäänkin välttämätön. Kokouspaikat sijaitsivat senaatintorin ympäristössä mm. yliopistolla, missä ylipormestari Eva-Riitta Siitonen tervehti papistoa ja toivoi entistä läheisempää yhteistyötä kaupungin ja seurakuntien kesken.

Ensimmäisenä kokouspäivänä osallistuimme hiljaiseen hyvänmielenosoitukseen tuomiokirkon portailla levittämällä neljä banderollia: Rasismi on

syntiä! Jokainen on Jumalan kuva! Muukalaista ei jätetä! Tervetuloa uussuomalainen! Yhteisesti laulettu rukousvirsi *Herra elämäni valvo* sai ainakin minut häpeämään suomalaiskeskeistä asennoitumistani elämään. Hyvänmielenosoitus oli pappien synnintunnustus ja uuden elämän alku.

Lounaskeskustelut työtovereiden kanssa helsinkiläisissä ravintoloissa sekä piispan vastaanotto Valkoisessa salissa olivat tärkeitä kohtaamisen hetkiä kollegoiden kanssa.

Piispan kaitsenta tuomiokirkossa suunnitellun ohjelman lisänä sai vähää ennen Valkoisessa salissa vallinneen puheensorinan hiljenemään tarkkaavaisuuden kuunteluun. Eero-piisпамme selvitti meille ajankohtaista aihetta *Papin sitoutuminen kirkon tunnustukseen ja ajattelun vapaus*. Hän puhui tuomiokapitulin menettelytavasta papin oppia koskeissa asioissa toteuttaessaan periaatetta: asiassa luja, menettelytavoissa lempeä. Kirkon yhteinen usko, jota synodaalikonkokouksen väkevä virrenveisuu piispallemme ilmentää, on suurempi kuin yksilön mielipide.

Toisena kokouspäivänä piispa alusti aiheesta *Ekumenian ajankohtaiset haasteet*. Huovisen mukaan sellainen kirkkokunta, joka väittää, että omistaa totuuden, ilmaisee luopuneensa totuuteen pyrkimisestä. Paikalle oli kutsuttu suurten kirkkokuntien piispoja ja johtajia esittämään oma näkemyksensä ekumenian tilanteesta.

Kanavia oli valittavana täysi tusina neljän pääaiheen alla: muukalainen minussa, muukalainen kirkossa, muukalainen maailmassa sekä uskonnon pimeä puoli.

Osallistuin kanavaan *globaali maailma ja kirkko*. Minussa jäi elämään TT Tapio Saranevan alustuksessa kysymys siitä, ovatko maailman 1300 miljoonaa köyhää edes olemassa meille suomalaisille? Meillä kirkon työntekijöillä on usein voimakas halu auttaa. Jos emme kykene auttamaan, kiellämme helposti totuuden maailman tilanteesta. Suhde köyhiin ei ole kirkolle vaihtoehto vaan välttämättömyys. Vaikka emme voi auttaa kaikkia, on suosituttava elämänyhteyteen köyhien kanssa. Suhteessa köyhiin on eri asia olla realistinen ja kynninen kuin realistinen ja toiveikas. Ei haittaa vaikka tehdään vähän. Eniten haittaa se, että vaietaan! Pohdin, miten saada oikeat kysymykset ajoissa elämään kirkossamme?

Helena Tammi
kasvatusasiain teologi, Espoo

Miksi kuulua kirkkoon?

Suomessa vallitsee uskonnonvapaus. On valinnut jo kauan. Varsin vapaassa uskontojen ja katsomusten kilpailussa luterilainen kirkko on säilyttänyt varsin hyvin määräävän markkina-asemansa. Jopa ruuhka-Suomen maallistuneiksi väitetyissä lähiöissä neljä viidestä suomalaisesta tunnustaa uskoaan kristikunnan luterilaisen vähemmistön pohjalta.

Mitä tavalliset luterilaiset ajattelevat kristillisyydestään ja kirkostaan? Mitä kuuluminen isien kirkkoon heille merkitsee? Mikä saa jotkut jättämään kirkon? Miksi viime vuosina kirkkoon liittyjiä on jo lähes yhtä paljon kuin kirkon jättäjiä?

Harri Heino, kirkon tutkimuskeskus ja jotkut muutkin tahot ovat selvittelleet ihmisten odotuksia ja toiveita kirkkoon laajojen valtakunnallisten gallup-tutkimusten kautta. Päättulos näyttää olevan, että seurakuntalaiset odottavat ennen muuta kirkon hoitavan hyvin omimman tonttinsa: sanan ja sakramentit.

Perälauta vuotaa!

Kirkkoon liittyvien ja kirkon jättäneiden elämäntilannetta ja käsityksiä kirkosta on tutkittu vähemmän. Kuitenkin juuri tämä rajalla seisovien tai rajan ylittävien joukko on erityisen mielenkiintoinen sen vuoksi, että siihen kuuluvat ihmiset ovat joutuneet ehkä muita perusteellisemmin selvittämään itselleen, mitä kirkko ja usko heille merkitsevät.

Rajalla olevien ihmisten ajattelun ja elämäntilanteen selvittämiseksi Espoossa on toteutettu parin vuoden tutkimusprojekti yhteistyössä seurakuntien ja Helsingin yliopiston kanssa. Keskeisen kimmokeen hankkeelle antoi hätkähdyttävän suuri kirkosta ero lamavuosien alussa. Tämä »perälauta vuotaa» -ilmiö vähensi Espoon seurakuntien jäsenmäärää parissa vuodessa pienen varsinaissuomalaisen seurakunnan verran!

Ilmiötä tutkinut TM Johanna Lumijärvi (entinen gallup-ovityöläinen!) kävi läpi 60 espoolaista elämäntarinaa haastatellessaan kirkosta eroajia ja kirkkoon liittyjiä.

Haastatteluja nauhoitettiin keskimäärin puolitoista tuntia, minkä ansiosta arkistossa on parituhatta liuskaa ihmisten syvimpiä elämäntuntoja ja uskonnollisen kehityksen vaiheita.

Syvähaastattelulla syvyyttä

Tutkimusraportti »Miksi kuulua kirkkoon?» (Käytännöllisen teologian laitoksen julkaisuja 91. Yliopistopaino 1998) ilmestyi tänä keväänä. Sen horisontti on tutkimuksen tilaajan, seurakuntien, kun

taas akateemaisempaa selvitystä rohkenemme odottaa lähitulevaisuudessa.

Raportin mukaan kirkosta eroamiseen oli etenkin viime lamakauden alussa hyvin usein taloudellinen syy ja eroaminen olisi saattanut jäädä oleellisesti pienemmäksi, mikäli seurakunnilla olisi ollut käytettävissä jonkinlaisia joustokeinoja kirkollisverosta vapautumiseen määräajaksi. Laman väistyessä taloudelliset tekijät jäivät taka-alalle. Tilalle tulivat etäännyminen kirkon opista ja sanomasta sekä kirkosta saatavaan olemattomaan »hyötyyn» liittyvät tekijät. Viidennes vuoden 1995 kirkon jättäneistä ilmoittivat liittyvänsä muuhun uskontokuntaan. Vain muutamassa tapauksessa keskeinen syy oli kirkon työntekijän »huono» käytös.

Kirkkoon liittymisissä ei tutkija löytänyt oleellista eroa valtakunnallisiin selvityksiin: rippikoulu, kirkkohäät ja kummus ovat huomattavasti merkittävämpiä syitä kuin esimerkiksi elämän kriisikohdat tai uskonelämän kehitys.

Mielenkiintoista oli havaita, ettei ryhminä tarkastellen kirkkoon liittyvien ja kirkon jättäjien käsitys uskonelämästään juuri poikennut toisistaan. Jättäjissä oli »tosiuskovia», »tavallisesti uskovia», »omalla tavallaan uskovia», epäilijöitä ja jumalankieltäjiä lähes samassa suhteessa kuin kirkkoon liittyjissä. Mielestäni omituisin ryhmistä oli kirkkoon liittyneet jumalankieltäjät (3 kpl); lienee sattumaa, että he olivat kaikki (3) naisia! Logiikka ei aina toimi näissä kysymyksissä.

Teen itse uskon!

Toinen pohtimisen arvoinen joukko lienee postmodernismin tuotteena kasvava »oman uskonsa luovien individualistien» joukko. He elävät vailla sitoumuksia, poimivat rusinoita vähän joka katso- muksesta ja luovat itse oman, usein rituaalittoman, sitoumuksettoman uskontonsa. Siihen mahtuu kristillisten totuuksien rinnalle sielunvaellusta ja jälleensyntymää, energiaitoa ja jos jonkinlaisia terapi- oita, suurta tietoisuutta ja pohjatonta itsekeski- syyttä — haastetta papille kuin papille.

Lumijärven raportti on selkeä ja helpolukui- nen. Haastateltujen ääni pääsee aidosti esille teks- tin lomissa olevien kymmenien sitaattikursivoin- tien kautta, ne antavat hyvin rehevästi käsityksen missä mennään. Kirjasen loppuun on koottu sekä haastateltujen toiveita että tutkijan toimenpide- ehdotuksia seurakunnille.

Uskon, että aiheen relevanssi ulottuu Espoota laajemmalle.

Kirjoittaja on Espoon Olarin kirkkoherra.

Sunnuntaikirjoituksista

Kirjoittelin sarjan hartauskirjoituksia, jotka julkaistiin maakuntalehdessä lauantaisin. Jäin miettimään mm. niiden suhdetta seuraavan sunnuntain jumalanpalvelusteksteihin.

Suosittelen, ettei tavallisen seurakuntalaisen käteen tarkoitetuissa hartauskirjoituksissa käsiteltäisi ennakkoon perusteellisesti vuorossa olevaa evankeliumia. Olen joskus vaihtanut lauantaina saarnatekstiä, kun olen lukenut maakuntalehdestä ennakkoon miettimäni saarnani pääkorostukset. Saarnaajalla voi olla samantapainen olo kuin seuroissa puhujalla, jonka eväät edellinen puhuja on syönyt. Eikä kuulijakaan taida innostua viittauksista: »Niin kuin eilen oli lehdessä, niin...»

Saman tien kiitos käsikirjakomitealle Evankeliumiehdotuksen pyhäpäivien kuvauksista! Ne ovat hartauskirjoitusten kannalta käyttökelpoista materiaalia.

Kipuiliin myös sunnuntaikirjoitusten luettavuuden kanssa. Ihmeen vähän niistä tulee palautetta. Kerran kysyin suoraan, luetaanko niitä. Kaksi aktiivista seurakuntalaista vastasi myöntävästi. Otsikot ovat tärkeitä. Lihavointia, väliotsikoita ja kuvia pitäisi ehkä käyttää enemmän. Yritin löytää paikallislivriä ja ajankohtaisia sovelluksia, jotta vieraantunutkin lukija jaksaisi lukea ja saisi jotakin.

En oikein jaksa ymmärtää kollegoja, jotka eivät saa hoidetuksi hartauskirjoitusvuoroaan. Kyseessä on kuitenkin melkoinen mahdollisuus.

*Mikko Himanka
rovasti, Lohtaja*

Ei petetä vanhuksia — eihän!

Sisaret ja veljet, yksi pieni vetoomus!
Toimittuani lähes 30 vuotta seurakuntapappina erilaisissa seurakunnissa uskon tuntevani ne monet menot, kiireet ja paineet, joiden keskellä työtänne

teette. Olen nyttemmin palvellut Sotainvalidien Veljesliittoa sen pappina hengellisessä ja henkisesä työssä. Vastuualueenani ovat myös liiton omat hoitolaitokset ja eri puolilla maata toimivat sotainvalidien sairas- ja veljeskodit. Kiitos teille siitä, että huolehditte seurakunnissanne ja alueillanne niiden hartaus- ja sielunhoitopalveluista!

Joskus kuitenkin harmittaa ja hävettää näin kollegana, kun hartaushetkivuoron pitäjä ei ole saapunutkaan paikalle. Valitettavasti näitä kuulemma sattuu silloin tällöin. Onhan ymmärrettävää, että esteitä saattaa tulla; mutta silloinhan ilmoitamme etukäteen esteen tulleen. Tiedämmehän, miten innolla vanhuksat laitoksissaan odottavat näitä tapahtumia ja ymmärrämmehän, mikä pettymys ja turhautuminen onkaan seurauksena, kun odotettu vieras ei saavukaan!

Eikös tässä asiassa ole sittenkin helppo tehdä parannus! Tehdään se, eikö!

*Väinö Salokorpi
Helsinki*

Rassukan puheenvuoro

»Rassukoita on alle kymmenen» piikittelee Osmo Setälä artikkelissaan »Työttömyys ei hellitä». (Crux 2/98) Kirjoittaja tarkoittanee rassukoilla meitä yli 63-vuotiaita yhä pappistyötä tekeviä. Onhan meitä Haminan kappalaisesta Suomen kirkon arkkipiispaan. Lie meillä jokaisella henkilökohtaiset syymme, miksi yhä kannamme työn iestä. Miksi kummassa pappi ei saisi eroamisikään saakka tehdä työtään, jos järki pelaa, luovuutta riittää, burnoutista ei ole tietoa ja fysiikkakin antaa myöten. Toki eri-ikäiset työntekijät, eri sukupolvien ja aikakausien edustajat yhdessä työtä tehdessään ovat rikkaus niin seurakunnalleen kuin koko kirkollekin. Ja mikä kumman kiire Pappisliitolla on saada nuorempi sukupolvi meidän vanhojen eläkkeitä maksamaan. Ehtivät he sen hitusen myöhemmin, jos meille elinpäiviä suodaan. Ettei vain ikära-

Meitä »rassukoita», yli 63-vuotiaita yhä pappistytöitä tekeviä, on alle kymmenen. Onhan meitä —
Haminan kappalaisesta Suomen
kirkon arkkipiispaan.

sismin käärme kiemurtelisi Pappisliiton hahmossa kirkonkin kentälle?

Nuorille on saatava työtä. Siksi vanhat väistykööt! Mutta eikö nyt jo Pappisliitossakin tajuta, että eläkkeelle siirtäminen työllistämiskeinona on loppuun kuljettu tie. Kun meitä rassukoita siis koko kirkossa on vain kymmenen ja esimerkiksi Mikkelin hiippakunnassa allekirjoittanut ihan ainoa. Antakaa meille, Pappisliiton viskaalit, työrauha siksi ajaksi, minkä vielä tahdomme kirkkoamme palvella. Sen sijaan keskittykääpä tais-telemaan virkojemme säilymisen puolesta sen jälkeen, kun itse olemme vihdoinkin syrjään vetäytyneet. Kirkkoherran ja kappalaisen virat pysynevät edelleenkin. Mutta kun seurakuntapastorien viroista siirrytään seurakunnallisen hierarkian ylemmille portaille, syntyy hallintoelimissä keskustelua, tarvitaanko vielä seurakuntapastoreita. Siinä teille työmaata! Käykääpä kamppailuun sekä seurakuntapastorien virkojen säilymisen että uusien perustamisen puolesta.

»Liiton toimiston johtopäätös: ketään vastavalmistunutta älköön kehoitettako tehtävään, joka vaatii kokemusta ja elämäkokemusta. Nykynäkymin kysymys on korkeintaan muutamasta työtilaisuudesta.» Tämä viisaus on sijoitettu otsikon »Suomen ulkopuoliset työmarkkinat» alle. Eipä tarvitse selata samaa Cruxin numeroa montakaan sivua, kun katse kohtaa lähetysjohtaja Sakari Pinolan hätähuudon: »Missä papit?» Taannoiselle lähetyskursille haki vain yksi pappi ja yli kymmenen voitaisiin heti sijoittaa. Vastaavanlainen lienee tilanne

muissakin lähetysjärjestöissä. Myös Ruotsista löytyy työtä ja muualtakin ulkomailta. Itse lähdin aivan vastavalmistuneena 23-vuotiaana pappiplanttuna merimiespappiksi Puolaan. Ja minua nimenomaan tehtävään suositteli sittemmin mm. Pappisliiton sihteerinä ja varapuheenjohtajana ansi-oitunut, kunniajäseneksi nimetty vanhempi virkaveli. Ja

hyvän aika! Siellähän, 13-vuotisella ulkomaan kierroksella nuorelle papille sitä elämäkokemusta vasta kertyikin, kielitaitoa, ihmistuntemusta, elämisen taitoa eli osaamista, josta on ollut vertaansa vailla olevaa hyötyä koko uralle. Ja kai sitä nuorena on vähemmän sitoutunut ja vapaampikin lähtemään. Että tarkistakaapas kantaanne tässäkin asiassa, rakkaat byrokraatit!

No, tämä vuodatus ei syntynyt pelkästään Osmo Setälän artikkelin kiihottamana. Jo vuosia on Pappisliiton taholta puhaltanut kylmä syrjään sysäämisen tuuli meidän ikääntyneitten jäsentensä niskaan. Ehkä jo oli aika yrittää puhalttaa takaisin. Sen verran kuitenkin Osmo Setälää lohdutan, että kerro: kun vuosi uudeksi vaihtuu, tulee tästäkin rassukasta 40-vuotisen pappisuran päätteeksi arvostettu eläkeläinen. Mutta teitä kaltaisiani, jotka yhä virassanne olette, rohkaisen jatkamaan, vaikka eroamisikään saakka!

Ismo Saarikoski
kappalainen, Hamina

KESKUSTELUPALSTA JUMALANPALVELUS- UUDISTUKSESTA

Cruxin viime numerossa julkaisiin Pappisliiton lausunto jumalanpalvelusuudistuksesta. Samassa lehdessä oli myös Tapio Saranevan Tampereen konferenssin kriittinen alustus jumalanpalvelusuudistuksen keskeisistä lähtökohdista.

Arvatenkin iloa, ahdistusta, hämmennystä ja paljon kysymyksiä tämä kirkon eräs »vuosisadan uudistus» niin työntekijöissä kuin seurakuntalaisissakin aiheuttaa.

Kaikkea sitä on hyvä jakaa. Cruxiin avataan erillinen jumalanpalvelusuudistusta käsittelevä keskustelupalsta, johon liittojen jäsenistön toivotaan kirjoittavan tuntojaan.

Voit kirjoittaa yleisesti tai erityisesti jostakin. Kirjoita kuitenkin lyhyesti! Tälläkin tavoin liittojemme jäsenet ovat kehittämässä jumalanpalvelusta. Ensimmäiset kirjoitukset jo tässä numerossa.

Jos Sinulla on ehdotuksia palstan nimeksi, lähetä kiireesti toimitukselle!

JARI NURMI

Kysyykö kukaan todella, mitä tavallinen kansa ajattelee jumalanpalvelus- uudistuksesta?

Käytin Helsingin hiippakunnan synodaalikokouksessa oheisen puheenvuoron jumalanpalvelusuudistuksesta, joka herätti yllättävän paljon huomiota. Sen saaman positiivisen huomion laajuus yllätti minutkin. Joku kysyi minulta: »Oletko koskaan saanut Helsingin tuomiokirkossa puheistasi noin raikuvia taputuksia?»

Tulin selvästikin sohaissseksi jumalanpalvelusuudistuksen kriittisiin ja eniten huolta aiheuttaneisiin kohtiin, joista kollegojen hiljaisen enemmistön kanta näyttää olevan samankaltainen, mutta vain harva uskaltaa sanoa sitä ääneen korkeasti oppineiden liturgikkojen seurassa. Niinpä puheenvuoroni kolmesta kohdasta kaksi jälkimmäistä äänestettiin myös muutoksiksi valmistusvaliokunnan lausuntoesitykseen koskien kirkkokäsi- kirjaehdotusta. Mitä siis tulín sanoneeksi?

Puheenvuoroni oli sanasta sanaan seuraavanlainen:

Kannatan jumalanpalveluksen uudistamista sinänsä, mutta hienotunteisesti. Uudistuksen suuntaa ajatellen tahdon kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin asioihin.

1) Takavuosina toimiessani Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan kappalaisena ja ylimääräisenä pappina toistakymmentä vuotta toimitin valtiollisia ja muita koko maata koskettavia juhla- ja jumalanpalveluksia. Tältä taustalta tahdon painottaa erityisen voimakkaasti sitä, että koko maassa on käytössä tulevaisuudessakin yksi jumalanpalvelusjärjestys, niin että kuka tahansa siihen missä tahansa osallistuu tai sitä toimittaa, tuntee selvästi aina olevansa saman kirkkokunnan jumalanpalveluksessa. Mielestäni kirkon on vaalittava yhtenäistä käytäntöä niin tässä kuin monessa muussakin asiassa. Ei saa olla niin, että joka papin myötä jumalanpalvelus ja kirkolliset toimitukset kaikkine kuvioineen suuresti muuttuvat. Kirkossa on vaalittava kurinalaisuutta, arvokkuutta ja perinteistä karua yksinkertaisuutta ja vältettävä liikoja muutomenoja. Tämä yhteisyys ja yksinkertaisuus on ihmisille ennen muuta turvallisuustekijä tämän entistä sekavammaksi käyvän yhteiskunnan keskellä. Kirkonmenot ovat sekaviksi

Messu — liian korea vai liian karu?

tullessaan vaarassa vieraannuttaa jumalanpalveluksesta uskollisimmankin kirkonkävijän.

2) Otettakoon vakavasti erityisesti kansan keskeltä tullut kritiikki koskien jumalanpalveluksen liturgista laulua. Ensiksikin papin ja seurakunnan vuorolaulua tulee olla mahdollisimman vähän, koska vain todella harva meistä papeista Ruuttusen ja Vahtolan lisäksi osaa laulaa yksin edes siedettävästi. Miksi aiheuttaa toinen toisillemme turhia paineita ja epäonnistumisen häpeä, josta kärsivät kaikki. Toiseksi ne vähät lauluosuudet, joita perinne edellyttää, tulee säveltää niin laulullisiksi ja yksinkertaisen ja kansanomaisen kauniiksi kuin mahdollista. Resitatiivinen musiikki jätettäkään sisarkirkkojen arki perinteeksi. Suomalaiselle rahvaalle se on vierasta ja jumalanpalveluksesta entisestään tavallista kansaa vieraannuttavaa. Kuoro ja kanttori, jotka osaavat, hoitakoot vaikeamman musiikin ammattitaidolla, ja pappi ja seurakunta laulakoot yksinkertaisia virsisävelmiä

3) Tässä uudistuksessa on otettava vahvemmin esiin saarna, joka on liturgisen uudistamisen vyöryssä vaarassa joutua toisarvoiseen asemaan. Saarnoissa on ryhdistädyttävä keskittymään evankeliumin julistamiseen entistä kirikkaammin, jotta jumalanpalveluksesta lähtijä aina tietäisi, että on ollut kirkossa eikä teatterissa Saarnaan, sen sisäl-

töön ja muotoon, julistavuuteen, pahe-, esiintymis- ja käyttäytymiskoulutukseen ja kirkon työntekijän identiteetin vahvistamiseen julistajana on vastaisuudessa nykyistä enemmän panostettava

Kristillisessä kirkossa on uskomme kannalta katsottuna kahdenlaisia asioita, erittäin keskeisiä ja sitten pääasiassa käytännön kysymyksiä. Edellämainituista uskomme peruskysymyksistä ei voi päättää demokratian keinoin, mutta käytännön kysymyksiä ratkottaessa yleistä mielipidettä voidaan ja sitä on nimenomaan hyvä kuulla. Jos ei kuulla ja oteta vakavasti, voidaan aivan turhaan tehdä itse asialle vahinkoa.

Pääsääntöisesti jumalanpalvelukseen liittyvät kysymykset ovat juuri näitä käytännön kysymyksiä, joiden ratkomisessa on mielestäni erittäin vakavalla mielellä kuultava tavallisen ihmisen ääntä, ei vain liturgikkoja, kuten liiaksi on tehty, vaan myös kaikkia pappeja, muita kirkon työntekijöitä, aktiivisia kirkonkävijöitä ja lopulta koko Suomen ev.lut. kirkon jäseniä. Sellaiset kyselyt, joita esimerkiksi Kotimaan 20.3.1998 ilmestyneessä numerossa esitettiin, eivät vastaa alkuunkaan tällaiselta kyselyltä vaadittua laajuutta ja syvyyttä.

Ehdotan, että ennen kirkolliskokouskäsittelyä Kirkon tutkimuskeskuksen toimesta tehdään vielä otos-pohjainen laaja ja riittävän perusteellinen mielipidetutkimus kyselykaavaketta käyttäen seuraavilta kohderyhmitä erikseen:

- 1) Suomen ev.lut. kirkon pappisvihkimyksen saaneet
- 2) Muut Suomen ev.lut. kirkon ja kirkon järjestöjen työntekijät, myös eläkeläiset
- 3) Aktiiviset kirkonkävijät
- 4) Suomen ev.lut. kirkon jäsenet

Kyselykaavakkeen kysymykset tulee laatia tieteellisen perusteellisesti, mutta ymmärrettävästi. Kysymysten tulee alkaa esimerkiksi seuraavalla tavalla:

Suomen ev.lut. kirkon jumalanpalveluksissa on noudatettu viime vuosikymmeninä kirkkokäsikirjaa, jota nyt suunnitellaan muutettavaksi. Uudistusehdotusten mukaisia jumalanpalveluksia on toteutettu kokeiluluontoisesti viime vuosina eri puolilla Suomea

a) Haluan, että vanhan käsikirjan jumalanpalvelusjärjestys säilytetään, ja että sitä ei muuteta lainkaan. Haluan siis, että jumalanpalvelusjärjestys säilyy entisenlaisena. (Jos vastasit näin, seuraaviin kysymyksiin ei tule enää vastata.)

b) Haluan, että vanhan käsikirjan jumalanpalvelusjärjestystä muutetaan. (Jos vastasit näin, siirry seuraaviin kysymyksiin.)

2) a) Haluan, että muutetunkin käsikirjan mukaan Suomen kaikissa luterilaisissa kirkoissa toteutetaan sunnuntain päiväjumalanpalvelus mahdollisimman yhtenäistä käytäntöä noudattaen, kuten vanhan käsikirjan mukaan on tapahtunut. Toivon siis pääpiirteissään samankaltaista jumalanpalvelusta, osallistuin siihen sitten missä tahansa Suomessa.

b) Haluan, että muutetun käsikirjan mukaan Suomen luterilaisissa kirkoissa voidaan toteuttaa hyvin erilaisia sunnuntain päiväjumalanpalveluksia, jolloin jumalanpalvelus voidaan joka kerta toteuttaa hyvin eri tavoin riippuen jumalanpalveluksen toimittajien mielityksistä. Toivon siis joutuvani hyvin erilaisiin jumalanpalveluksiin eri puolilla Suomessa. Ja niin edelleen...

Mikäli tämä tutkimus antaa samankaltaisen tuloksen, kuin mitä olen puheenvuorossani esittänyt, minä totean, mitä minä sanoin. Mikäli se antaa toisenlaisen tuloksen, myönnän rehdisti, että olin väärässä. Mutta jos ei tällaista kyselyä tehdä, niin minun on kysyttävä, miksei tavalliselta kansalta ole kysytty mitään jumalanpalvelusuudistuksen suunnasta, vaikka se koskettaa koko kansaa erittäin syvältä. Miksei opita mitään virsikirjasta, joka on ollut käytössä jo toistakymmentä vuotta, ja koko kansa laulaa edelleen vanhoin sanoin »En etsi valtaa loistoa»?

Pelkään erittäin paljon, että ellei kansan syvien rivien tuntoja kuulla, jos joskus ja jouluna kirkkoon eksyvä ihminen joutuu moniste kädessään kulkemaan mitä erilaisimpien rituaalien viidakossa osaamatta laulaa, älyämättä mitä siellä puuhataan, jumalanpalveluksen kävijämäärät jatkavat laskuaan entistä jyrkemmin. Entistä useammalle metsä voi olla parempi kirkko. Olen myös sitä mieltä, että suurin osa silloin tällöin kirkkoon tulevista ihmisistä haluaa olla pilarin takana hiljaa ja tuntemattomana. Uskon, että kirkkoon tullaan edelleenkin pääsääntöisesti etsimään Jumalaa eikä ihmisiä. Jumalanpalveluksen tulee mielestäni siksi olla tule-

vaisuudessakin arjen yläpuolelle kohottava juhla. Älkäämme tehkö siitä niin arkista ja rauhatonta, että kotonakin on juhlallisempaa.

Kirjoittaja on Laajasalon kristillisen opiston rehtori.

Jumalanpalvelus uudistuu — uudistummeko me?

Uusi, valmistuva diakoniaopiskelija tulee jo harjoittelussaan luontevasti mukaan uudistukseen. Jumalanpalvelus tuntuu yhdeltä tärkeältä osalta työtä, palvelu siinä yhteydessä on diakoniaa aidoimmillaan.

Entäs me »vanhat» työntekijät? Vieläkö kapi-noimme menetettyjä viikonloppuvapaita vastaan vai joko sopeuduimme ajatukseen alttarilta lähtevästä palvelusta?

Ajatukseen palvelusta kyllä, mutta alttarilla hetkittäin heikottaa. Vaikka olemmekin tottuneet esiintymään muualla, liittyy jumalanpalvelukseen erityinen pyhyiden tunne. Tämän tunteen haluamme säilyttää, miten siis astua sisään uusiin tehtäviin. Koulutuksestamme ei tässä tilanteessa löydy riittävää tukea jumalanpalveluksen sisäistyneeseen ymmärtämiseen. Papit ja kanttorit, uudistuksen onnistumiseksi tarvitsemme kanssanne uudenlaista yhteistyötä.

Jaksakaa selvittää perusteita jumalanpalveluksen eri osille. Jaksakaa ohjata ehtoollisen jaossa. Jaksakaa neuvoa esirukouksen teossa.

Meille kaikki on vielä uutta ja tarvitsemme tukeanne vielä ensimmäisen kerran jälkeenkin!

Rekolan seurakunnan jumalanpalveluksissa on syntynyt yhdessä tekemisen ilo. Hienoimpia kokemuksia on ollut yhdessä vapaaehtoisten kanssa tekstien äärellä hiljentyminen ja sen kautta kokonaisuuden luominen rauhassa, kiireettä. Yhteisellä hiljentyemisellä ennen jumalanpalvelusta ja hetken keskustelulla sen loputtua on luotu juhlasta myös työntekijää hoitava.

Diakonissaopiskelija Tuulikki Makkonen
Diakonissa Jaana Rannikko
Diakonissa Sannamari Rusi
Diakonissa Hillevi Hiironniemi

14.6.

2. sunn. helluntaista

Lk 6: 20–26

Virret:

124

323: 5

516

313

514

Jumalan selän takana

Siunauskeskustelu Jumalan selän takana, kaukana kaikesta. Hylätty ihminen hylätyssä talossaan, hukkaan kuluva elämän eläjä murehtimassa tarkoituksetonta kuolemaa sisällöttömän elämän päätteeksi.

Miten Jumalan selän takaa voi päästä Jumalan kasvojen eteen?

Jeesus Kristus itse näyttää. Hän avaa sylinsä, levittää kätensä, rientää vastaan vaatteet hajallaan kuin tuhlaajapojan isä. Hänen tervetuloitovotuksensa on aivan hurmioitunut: Sinä autuas!

Autuas, sinä, köyhä! Voi sinua, rikas — !

Tämä ei ole sosiaalieettinen banderolli eikä lupaus köyhien revanssista riistäjistään tuonpuoleisissa. Tämä ei ole kehoitus masokismiin eikä regimenttien ikeeseen. Tämä ei ole oopiumia kansalle eikä hengellinen laastari yhteiskunnan vuotavaan valtimohaavaan.

Tämä on rakkaudentunnustus.

Tien oheen, vastaan tulon pakottavassa kiireessä, jäävät kysymykset hengellisen ja aineellisen hyvin-

voinnin tasajaosta, markkinatalouden kritiikistä, opin täyteydestä.

Niillä on aikansa, tuonnempana, kyllä, varmaan-kin.

Mutta nyt Kristuksella on kiiruumpaa asiaa teille, kaikki te vaivatut ja raskautetut. Teille, te pienimmät, vuotaa juuri nyt maitoa ja hunajaa.

Upeampaa, vilpittömämpää ja pysyvämpää ihmisoikeuksien julistusta ei ole yhdessäkään perustuslaissa. Armo ja ihmisen arvo kietoutuvat yhteen ja sulkevat siunaukseen.

Eikä tämä rakkaus lankea osaksenne, te haavoitetut, te reppanat ja resukat, minkään tekemisen täyten. Se siunaa teidän silkan olemisenne, senkin köyhyyden mitä itse ette itsessänne näe ja senkin nälän jota ette koe. Se on enemmän kuin odotitte ja enemmän kuin ikinä jaksatte ottaa vastaan.

Jumalan selän takana on varjoisaa; vielä näin alkukesästäkin siellä voi olla lunta. Jumalasta lankeaa pitkä varjo, kun hän ei katso kohti.

Mutta vastaan juokseva, syleilyyn maltiton Lunastaja lyhentää varjot. Luojan kasvot kääntyvät hänen luotuunsa. Syrjäkylien viimeisiltäkin metsänreunoilta sulavat lumet.

Kesä jatkuu, kesä.

Hilkka Olkinuora

20.6.

Johannes Kastajan

päivä

Lk 1: 57–69 (70–75),

76–79

Virret:

571

447: 4

258

250: 5–6

574: 1–

227

259: 4–5

Yötön yö

Suomalaisen keskikesän suorastaan myyttiseksi kasvaneessa juhlassa sananjulistus joutuu pyhäpäivän tekstien pohjalta pohtimaan kahdenlaisen valon suhdetta. Kesäpäivän tasaus ja yötön yö muodostavat tässä luodussa todellisuudessa puitteet, joiden keskellä julistetaan luomattoman Valon loistoa ja kirkkautta. Luonnon valoisuus sinänsä on pimeän Pohjolan asukkailla juhlimisen arvoinen asia, mutta vielä juhllisemmaksi keskikesän tekee syvyyssulottuvuus, jonka juhannuksen raamatullinen sanoma mukanaan tuo. Perikoooppi ei kuvaa Johanneksen toimintaa vaan keskittyy niihin laajempiin yhteyksiin, joihin Johanneksen syntymä ja elämä nivoutuivat. Muutama näkökohta voi auttaa tematiikan pohdiskelussa.

NIMI

Keskikesän juhlan suomalainen nimi on suora muunnos Johannes-nimestä. Missä yhteyksissä ja missä tarkoituksessa juhannuksesta puhutaankin, aina viitataan Johannes Kastajaan, joka VT:n profeettojen esikuvan mukaisesti julisti ihmisille Jumalan viestiä. Vaikka juhlan hengellinen ulottuvuus haluttaisiin joissakin kesäriehdoissa tietoisesti unohtaa, täydellisesti se ei onnistu. Kyse on Johannes-juhlasta, joka kutsuu kääntymykseen ja Jumalan Valon, Jeesuksen Kristuksen vastaanottamiseen. Miten ja missä suomalaiset juhannustaan viettävätkin, juhlan nimi ja sanoma eivät jätä rauhaan. Juhannuksena muistetaan erityislaatuista miestä, joka vakuutti Jumalan Pojan olevan maailman Valo. Johannes todisti Valosta, jonka ihmiseksi tulosta ja herruudesta todistaa väistämättä jokainen vaikkapa silloin, kun kirjeen

tai asiapaperin päiväykseen kirjoitetaan vuosiluku, konkreettinen muistutus Jeesuksen syntymästä.

Kuten Marialta myös Elisabetilta ja Sakariaalta evättiin mahdollisuus ehdottaa lapselleen nimeä. Näin oli Jumala tahtonut ja iäkkäät vanhemmat tottelivat. Juhannuspäivän evankeliumissa nimenanto ja ympärileikkaus liitetään yhteen kuin esikuvana kristillisestä kasteesta, jossa kristittyjen vanhempien jälkeläiset jo pieninä otetaan uuden liiton jäseniksi. Päivän tekstin mukaan on perusteltua väittää, että kasteessa annetaan nimi, se nimi jolla Jumala omakseen kutsuu (Jes. 43: 1). Kastekeynttilä on konkreettinen muistutus Valon ja nimeltä mainiten sen yhteyteen otetun uuden seurakuntalaisen läheisestä suhteesta.

PERINNETTÄ VOIMAKKAAMPI

Elisabetin ja Sakariaan päätös noudattaa Jumalan tahtoa oli ristiriidassa perinnäistavan ja ihmisten odotusten kanssa. Kun muut pitivät itsestään selvänä, että lapsi omaksutun tavan mukaan saisi isänsä nimen, vanhemmat pysyivät lujina. Perinteissä on paljon hyvää eikä niitä pidä halveksia vain sen takia, että ne ovat iäkkäitä. Ajattelematon modernisointi, joka ei tarpeeksi ota historiaa huomioon, ajautuu lopulta monesti tarkoitustaan vastaan. Juhannuksen sanoma kuitenkin muistuttaa, että Jumala ei ole kahlehdittu perinteisiin, vaan hän yllättää. Kristin-usko toki pitkälle noudattaa perinteitä, mutta oleelliseksi on, että se luo niitä. Perinteet palvelevat pääasiassa, ei päinvastoin.

Kuten kaikkia suuria juhlia myös suomalaista juhannusta vietetään perinteisesti. Siihen kuuluvat mm. valvominen, sauna, Suomen lipun nostaminen salkoon, vihreät koivut ja makkaranpaisto vesistön rannalla. »Miestä väkevemmän» nautinta ja veneily ovat yhdistyneet perinteeksi, jolla on jo vuosien ajan ollut surullisia seurauksia. Joskus voisi olla paikallaan, että tällaiset tarkoituksettomat perinteet joutuisivat katkolle aivan kuten kävi Johanneksen ympärileikkausjuhlassa. »Näin on ollut ja näin on menetetty ennenkin» on ajatus, joka paljastaa haluttomuuden ja ehkä jopa pelon ryhtyä arvioimaan perinteiden tarkoituksenmukaisuutta. Juuri siihen juhannus kuitenkin Valon viestillään kutsuu.

YLISTYS

Epäilyjensä takia mykistynyt Sakarias sai puhekykynsä takaisin heti kun hän oli asettunut poikkiteloin ihmisten odotusten kanssa ja julkisesti tunnustanut noudattavansa Jumalan tahtoa. Sakariaan hiljaisuutta seurasi ylistys. Retriiteissä vapaaehtoiseen hiljaisuuteen sitoutuneet ovat voineet toisinaan todeta, kuinka kiitollisuus ja suoranainen ylistys kumpuavat ilmoille aivan itsestään, kun ulkoinen ja sisäinen melu on laantunut. Juhannus on kiitosjuhla, mutta tarkoituksettomat juhlaperinteet voivat tässäkin tapauksessa vaientaa ylistyksen.

Sakariaan kiitosvirsi keskittyy tarkastelemaan Jumalan lupauksen täyttymistä. Merkittävää on, että

kaikesta voi päätellä Sakariaan kaiken aikaa viittaa-
van Jeesukseen, vaikka hänen syntymäjuhlaansa on
vielä kuukausia. Jo paljon ennen maailman Valon
syntymistä ihmiseksi tuosta ihmeestä iloittiin. Tule-
va tarjosi ilon nyt-hetkeen. Kristillisessä uskossa aika
saa siis omalaatuisen luonteen jopa niin, että rajat
menneen, nykyisen ja tulevan välillä näyttävät hävi-
ävän. Israelin kansa iloitsi siitä, että historian kules-
sa koettu Jumalan johdatus oli totta myös nyt-het-
kessä. Samalla iloittiin Jumalan lupauksista ja odo-
tettiin niiden toteutumista. Tässä mielessä myös kris-
tillinen kirkko Jumalan kansana elää jo nyt ikään
kuin ajan toisella puolella: menneisyys todistaa Ju-
malan uskollisuudesta nykyisyydessä, joka puolestaan
saa merkityksensä tulevasta.

Valo

Ihmiskunta on aina mitannut ajan kulumista auringon liikkeitä seuraamalla. Suomalainen yötön yö on osuva vertaus ikuisuudesta, olotilasta, jossa aikaa ei enää ole. Keskikesällä eivät pimeä ja valo vuorottele — on vain valoa aivan kuten Ilmestyskirjan kuvauksessa taivaallisesta kaupungista, jonka aurinkona on Karitsa (Ilm. 21: 23). Sakariaan maininta korkeudesta saapuvasta aamun koitosta pimeydessä ja kuoleman varjossa eläville muistuttaa Jesajan jouluprofeetia ja Jeesuksesta maailman Valona, synnin ja kuoleman juonien Paljastajana ja Voittajana sekä armon valon ja lämmön Tuojana. (Vrt. Ps. 139: 11–12!)

Ikuisuus ja katoavaisuus kohtaavat juhannuksena, Jeesuksen todistajan päivänä, jolloin todistaja itse jää taka-alalle kaikkein suurimman Valon loisteessa. Johannes Kastaja todistaa Jeesuksesta, juhannusjuhla joulujuhlasta, keskikesän valo valosta taivaan kodissa ja luotu aurinko luomattomasta Auringosta, Jeesuksesta Kristuksesta, maailman Valosta.

Tapio Luoma

21.6.

3. sunn. helluntaista

Lk 9: 57–62

Virret:

452

126

627: 1, 5–7

388

525: 1

398

447: 1, 4

Siekailematon kutsu

Jos nykyään puhutaan Jeesuksen seuraamisesta, miten se ymmärretään? »Seuraatko Jeesusta?» »No, etupäässä seuraan jääkiekkoa mutta silloin tällöin myös Jeesusta.» Seuraamisen alkuperäinen idea ristin kantamisineen ei sovellu kristillisyyteen, jossa keskinkertaisuudesta on tehty hyve. Latinankielen sana »imitaatio» ei paljoa auta. Jeesus-imitaattori ei kuulosta hyvältä.

Tämä on niitä tekstejä, jossa saarnaajalla on suuri kiusaus vain selittää, että Jeesus ei oikeasti tarkoittanut sitä, mitä sanoi. Jeesuksen kutsu on niin ehdoton ja kohti tuleva.

Tässä tekstissä on kolme opetuslapsikandidaattia. Ensimmäinen tuppautuu Jeesuksen seuraan, toinen kieltäytyy kohteliaasti ja kolmas viivyttelää vain hieman. Jeesuksen vastaukset tuntuvat jokaisen kohdalla kohtuuttoman kovilta. Hänen seuraamisensa ei ole helppoa, mutta siinä ei tunneta kompromisseja. Onko se hieman vierasta elämälle, jossa kompromisseihin suostuminen on kypsytyksen merkki? En tiedä.

Ensimmäinen mies lupaa seurata Jeesusta »minne ikinä menetkin». Luulisi Jeesuksen olevan mielissään tällaisesta entusiasmista, mutta katin kontit: Hän alkaa heti muistuttamaan, että täysihoito ei sitten kuulu hintaan. Evankelista ei kerro, miten mies tähän reagoi, mutta perikoodin kokonaisuudesta voisi päätellä, että seuraamisinto lopahti siihen. Tulee mieleen ihan kertomukset ihmisistä, jotka ovat joskus tulleet mukaan seurakunnan toimintaan intoa puhkuessa, mutta saamansa jäätävän vastaanoton vuoksi jättäytyneet iäksi pois seurakuntayhteydestä... No, tämä ei taida olla kovin käyttökelpoinen miellelyhtymä. Mutta mietipä sitä, mikä ero oli tällä miehellä ja Pietarilla, jolla näyttäisi olevan saman

tyyppinen, helposti innostuva ja harkitsematon luonne? Pietari pysyi Jeesuksen seurassa, vaikka tämä maalailikin välillä piruja seinille puhuen tulevasta kärsimyksestään. Pietari ei ymmärtänyt joskus Jeesuksen puheista tuon taivaallista, mutta silti hän tiesi: »Herra, kenen luo me menisimme? Sinulla on ikuisen elämän sanat.» (Jh 6: 68) Jeesuksen persoona oli valloittanut Pietarin.

Toinen mies vastaa Jeesuksen kutsuun, että hänen on ensin haudattava isänsä. Saaman draamallisen jännitteen vuoksi valitsen tulkinnan, jonka mukaan kyseessä on kohtelias kieltäytyminen. Eli mies ei oikeasti ollut matkalla isänsä hautajaisiin, vaan hän tarkoittaa, että hän on vapaa seuraamaan Jeesusta vasta sitten, kun hänen isänsä on kuollut. Kyseessä on siis järkevä kieltäytyminen perhesyihin vedoten. Jeesuksen vastaus tähän kuulostaa lähes töykeältä. Ehkä sen tarkoituksin oli shokeerata. Ei tule parempaa päivää seurata Jeesusta kuin tänään, ei koskaan.

Kolmas mies ilmoittaa selvästi haluavansa Jeesuksen seuraan, mutta pyytää odottamaan vielä hetken, syystä, joka tuntuu ihan järkeenkäyvältä. Jeesus vastaa — jos uskallan rohkeasti modernisoida — että autoa ei voi ajaa vain katsomalla peruutuspeiliin. Jos kerran seuraat, niin seuraa heti.

Jos Jeesuksen kutsu tuntuu todella liian kovalta, on syytä muistaa, ettei rakkaus ole puolisydämisen asia. Jevgeni Jevtushenko kirjoittaa ihan maallisestakin rakkaudesta: »Ei, minä en tarvitse puolikasta! / Anna minulle kokonainen maa ja taivas! / Meret ja joet, vuorten harjanteet - / minun! en suostu jakamaan! / Ei elämä, minua et puolikkaalla helli. / Kaikki kokonaan! Minä jaksan! / En minä halua onnen puolikasta / enkä tahdo myöskään murheen puolikasta.» Jos meidän rakkautemme ei tyydy puolikkaaseen, kuinka sitten Jumalalle kelpaisi muu kuin koko sydämemme?

Voihan tietysti muistuttaa siitä Bultmannin tekevästä havainnosta, että suurin osa niistä ihmisistä, joiden elämään kohtaaminen Jeesuksen kanssa ratkaisevasti vaikutti, jatkoi elämää samoin kuin ennenkin. Vain muutamat saivat kutsun lähteä kirjaimellisesti seuraamaan Jeesusta. Mutta mitä merkitystä sillä on? Ainakin sen voi sanoa, että Jeesus kutsui jokaista ainutlaatuisella tavalla. Hänellä ei ollut kaavaa: Jeesuksen opetuslapsen tulee jäädä tähän tai mennä tuonne. Hänen kutsunsa on persoonallinen: Hän kutsuu seuraansa, muttei pakota. Hän varoittaa tien vaaroista, muttei torju.

Miikka Anttila

28.6.

4. sunn. helluntaista

Mt 9: 9–13

Virret:

284

130

279: 1–7

265

269–

221

342: 3–4

Jumalaton pykäläkuuliaisuus

Evangeliumiperikooissa on kolme teemaa: Matteuksen kutsuminen, Jeesus syntisten ystävä sekä väärän pykäläuskollisuuden kritiikki.

Perikooon tapahtumat sijoittuvat ruokapöydän ympärille. Kristus on »aterialla» Matteuksen kodissa. Yhteiseen ateriaan ottaa osaa myös »useita publikaneja ja muita syntisiä». Yhteen ateriaan tiivistyy koko Jeesuksen tehtävä, tarkoitus ja päämäärä: »En minä ole tullut kutsumaan hurskaita, vaan syntisiä.» Syntisiä!

1. Kristus syntisten ystävä. Jos saisin valita ruokaseuran, kenet valitsisin? Suostuisinko pöytään halveksimieni ihmisten tai vihollisten kanssa? Eikö yhteinen ateria ole aina ystävien ateria. Eikö suostuminen yhteiselle aterialle ole aina yhteyden, hyväksymisen, ystävyyden, kunnioituksen, jopa rakkauden osoitus. Mitä sanoisi seurakuntaneuvosto, jos kylän pappi asettaisi jalkansa saman pöydän alle kylän hullujen, huorien tai juoppojen kanssa?

Perikooon mukaan lainopettajilla ei ole mitään huomauttamista Jeesuksen sanoista. Luukkaan sanojen mukaan he ovat »äkeissään» Jeesuksen teosta, erityisesti hänen pöytäseurastaan. Ruokaseura kertoo enemmän kuin tuhat sanaa. Suostuessaan syömään syntisten seurassa Kristus osoittaa olevansa samaa porukkaa »publikanien ja muiden syntisten» kanssa.

Tämä on hyvä pitää mielessä vaikkapa silloin, kun ihminen aristelee ehtoolliskutsuun vastaamista. Ehtoollinen ei ole papin ateria, sinne ei mennä pappia tapaamaan — muistakoon pappikin tämän ja olkoon helpottunut. Ehtoollinen ei ole seurakunnan sponsoroima Jumalan palkintoateria hengellisistä voitoista. Se on Kristuksen ja syntisen ateria. Siksi Kristus kutsuu ehtoolliselle, ei pappi. Siksi myös

parhaimmat kutsusanat voisivat olla Kristuksen omat sanat päivän evankeliumista: »En minä ole tullut kutsumaan hurskaita, vaan syntisiä.»

Samalla on hyvä muistaa, että tämä lohduttava ajatus ei ole alibi hengelliselle laiskuudelle tai välinpitämättömyydelle. Armahdettukin »kutsutaan yhä uudelleen kääntymykseen ja parannukseen.»

2. »Uskollisuutta, ei pilkunnuuhihmista.» Ilmaistaessaan »äkäisyytensä» lainopettajat eivät puhuttele suoraan Kristusta. Muistutus kunnan tapojen ja arvollisen ruokaseuran vaatimuksesta osoitetaan opetuslapsille.

Kun Kristus vastaa syytöksiin, hän ei kiellä rikkovansa perinnäissääntöjä. Niiden ohii hän perustelee loukkaavaa toimintaansa sen ajan Raamatulla, Vanhalla testamentilla: »Menkää ja miettikää tätä...» Kristus viittaa profeetta Hoosean kirjaan, jossa sanotaan: »Uskollisuutta minä vaadin, en uhrimenoja, Jumalan tuntemista, en polttouhreja.» (Hoos. 6: 6) Uskonnollinen perinne on vaalimisen arvoinen, inhimilliset säännöt usein hyvää tarkoittavia. Silti Jumalan tahdon tunteminen ja tekeminen on parempi kuin väärä pykäläuskollisuus.

Hoosean lausuma ajatus, johon Kristus viittaa, ei ole mikään VT:n sivujuonne. Se kulkee läpi pyhän kirjan ja nostetaan esiin aina, kun kansa on vaarassa sivuuttaa oman sisimmän ja omien motiivien kritiikin vetoamalla muodolliseen lainmukaisuuteen: »Olen pitänyt pykälät. Siis: olen hyvä ja hurskas.» Ihminen on vaarassa, kun hän miettii, mikä on lainmukaista, mutta unohtaa, mikä on oikeus ja kohtuus.

Kun julma Saul puolustelee itseään vetoamalla toimittamiinsa uhreihin, suora Samuel ripittää vääryyteen langennutta ja tiensä päähän tullutta kuningatsta: »Kumpi on Herralle mieleen, uhrin vai kuuliaisuus? Kuuliaisuus on parempi kuin uhri, tottelemisn parempi kuin oinasten rasva.» (1 Sam 15: 22)

Jesajan kirjassa Jumala kutsuu Sodoman johtajia ja Gomorran kansaa oppitunnille, lain ääreen: »Tulkaa, selvittäkäämme miten asia on.» Ihmisille, joiden rukoukseen levitettyt kädet näyttivät kaukaa kauniilta, mutta osoittautuivat lopulta veren tahrimiksi, kuuluu raa'an suora sana: »Mitä minä kostun teidän ainaisista uhreistanne. Olen saanut kyllikseni polttouhreista... Opetelkää tekemään hyvää, tavoitelkaa oikeudenmukaisuutta.» (Jes 1: 10–17) Psalmissa ihminen muistuttaa itseään ja Jumalaa: »Polttouhria sinä et pyydä, mutta teit minulle kuulevat korvat.» (Ps 40: 7–8)

Perhe-elämässä on niin, että jos lasta vaaditaan tottelemaan käskyjä vain auktoriteettiin vetoamalla ilman muita perusteluja, lapsen moraalinen harkintakyky tylsistyy. Hän ei opi kysymään, teenkö oikeita tekoja. Hänelle riittää, että teen laillisia tekoja. Yhteiskunnallisessa elämässä ei ole mitään niin rasittavaa, kuin valtakirjansa päällä lihovat virkamiehet, jotka pitävät huolta pykälästä, mutta torpedoivat kaiken uuden, eivätkä saa itse mitään aikaan.

Kirkollisessa elämässä olisi surkeaa, jos joku keksisi joskus vaikkapa ravistuttavan Yhteisvastuu-keräyksen mainoksen tärkeästä asiasta, mutta parempi

väki voivottelisi kirjainmerkkejä. Kasvatammeko färiseuksia vai onko pilkunnuuhihmien jo ihmisluonnossamme? Herra meidät varjelkoon väärästä pykäläkuuliaisuudesta ja antakoon viisautta nähdä oikeus ja kohtuus.

Jari Jolkkonen

5.7.

5. sunn. helluntaista

Lk 13: 1–5

Virret:

536

126

598

398

465

Käänny, taikka —

Jo muinaiset juutalaiset tuijottivat silmänsä kipeiksi tuonpuoleisiin. Milloin sokaisi taivaan kirkkaus, milloin helvetin liekkimeri. Eikä ihminen silti ikinä saa ikuisuuskohtaloiden arvailusta kylläisekseen.

Etteikö helvettiä olisi?

Kuuntelisitte Jeesusta. Taivaita hän ei nytkään lupaa, mutta tuhon kyllä. Kääntyminen ei ole tae taivasosuudesta, mutta sen puute on varma tie kadotukseen.

Käänny, vaikka et tiedä, miten siinä käy.

Pilatus lähetti sotilaat tappamaan juutalaisia; hänen rakennustyömaansa sortui ja tappoi heitä lisää. Tahallisesti ja tuottamuksellisesti maallinen valta tarjosi väärälle hengellistämislle kaikki mahdollisuudet: Synnin palkka on kuolema. Näkyvän synnin, näkyvä palkka. Me tuomitsemme, te hukutte.

Jeesus mitätöi tämän tulkinnan. Synti ja sen kumppani, kuolema, ovat Jumalan ratkaisuvallan piirissä. Tulkinta ja tuomio ovat Jumalan yksinoikeus. Sinulle riittää yksi: Käänny.

Käänny, vaikka et tiedä, miten.

Kuuntelisit Jeesusta. Hän ei anna yksityiskohtaisia neuvoja, ja juuri se on merkittävää. Hän sanoo vanhan intiaanipäällikön tavoin: Olen puhunut. Miksi toistaa sitä, minkä jo tiedät, lain ja profeetat ja rakkauden kaksoiskäskyn. Miksi käydä loputtomia arvokeskusteluja, kun etiikka on hakattu kiveen kolmetuhatta vuotta sitten, usko naulittu ristiin kaksituhatta vuotta sitten ja uskonto kirkonoveen puolittuhatta vuotta sitten?

Etteikö kääntymystä olisi viitotettu?

Juuri nyt tehdään kauppaa vanhurskauttamisen ihokkaasta. Prosessi vai imputatiivinen armo? Entäpä jos ihminen ihan pikkiriikkisen sittenkin voi liikah-
taa Jumalaa kohti? Asioita on mietitty ja moniselit-
teistetty, ja jokaisen teologin on syytä ottaa perustel-
lusti kantaa.

Jeesuksen ehdoton, lyhyt ja yksiselitteinen keho-
tus: Käänny! vaikuttaa opinhakuisesta ensi kuule-
malta siltä, että ihmisen on syytä tehdä jotakin ja
että hän tekemisellään osallistuu Jumalan hänelle
laatiman suunnitelman toteuttamiseen.

Mutta Jeesuksen yhtä yksiselitteinen yksipuolisuus
palauttaa meidät polvillemme: Kääntyminen ei ole
lupaus taivaasta. Se on vasta porttikielto helvettiin —
ja sekin vain tämän hetken ja päivän mittainen.

Käänny, vaikka se vie sinut varmuudesta epävar-
muuteen.

Sinun on pakko, tai tuhoudut. Ihminen kääntyy,
koska hän ei voi olla kääntymättä. Kysymys on
elämästä ja kuolemasta, näkyvää elämää ja kuolemaa
enemmästä. Kääntyjän taivasmatkavaatteet ovat ve-
riruskeat hyytynestä, pinttynestä ja paakkuuntu-
neesta synnistä. Mutta hän kääntyy, koska hän ei
enää muuta voi.

Etteikö helvettiä olisi?

Käänny. Ja katso.

Hilkka Olkinuora

12.7.

6. sunn. helluntaista

Jh 15: 1–10

Virret:

445: 1–4

128: 1

454

177: 2–3

180: 1–

230

285: 4–5

Rungon varassa

Uskon ja tekojen suhde pysyy aina ajankohtaisena
pohdiskelunaiheena kristillisessä kirkossa. Esimerk-
kinä sopii mainita luterilais-katolisten oppikeskuste-
lujen toistaiseksi merkittävien asiakirja *Yhteinen julis-*

tus vanhurskauttamisesta, jota näinä aikoina on ahke-
rasti eri puolilla kirkkoamme tutkailtu. Päivän peri-
koopissa Jeesus tarkastelee asiaa esittämällä vertauk-
sen viinipuusta, sen oksista sekä viinitarhurista. So-
vellus on selkeä: Jeesus itse on viinipuu, hänen
seuraajansa ovat oksia ja taivaallinen Isä on viinitar-
huri. Vertauksen kantava teema noudattelee Jaako-
bin kirjeessä ilmaistua ajatusta tekoja vailla olevan
uskon hyödyttömyydestä ja jopa sen kuolleesta oloti-
lasta (Jaak. 2: 14–26). Usko ja teot eivät paljastu
vain yksilöä koskeviksi asioiksi vaan ne saavat vah-
van yhteisöllisen leiman: oksisto muodostaa yhdessä
rungon kanssa kirkon, orgaanisen kokonaisuuden,
jossa Kristus yhdistää sen etäisimpiäkin osia (vrt.
Paavalin vertaus seurakunnasta Kristuksen ruumiina
esim. 1 Kor. 12: 12–27 ja Ef. 4: 13–16). Luterilainen
uskonvanhurskauden korostus voi näyttää ristiriitai-
selta perikooopin viestin kanssa. Vastakkainasettelun
etsiminen ja yritykset sen ratkaisemiseksi eivät kui-
tenkaan avaa tekstin sisintä sanomaa, jonka julista-
misessa seuraavat havainnot voivat auttaa.

1. *Hedelmän kantaminen ei ole viime kädessä oksan
vastuulla.* Jeesuksen vertauksen ytimenä on muistu-
tu, että oksan on tuotettava hedelmää, ja juuri
tällaisenaan se palauttaa mieleen tärkeän asian. Hel-
delmän tarkoituksena on todistaa Jumalan kunnia-
sta (jae 8) ja siksi hedelmätön usko on suolatonta, jonka
todistusvoima piilee pelkissä sanoissa. Mutta suolai-
sus ei synny itsestään oksistossa, vaan se välittyy
niihin maaperästä rungon kautta. Ja viime kädessä
maaperän ravinnepitoisuudesta murehtiminen on
aina tarhurin tehtävä. Myöskään hyvää hedelmää ei
oksa itse voi tuottaa. Kristinuskon historia tuntee
lukuisia esimerkkejä julistuksesta, jossa oksaa on vaa-
dittu tuottamaan parempaa ja kauniimpaa hedelmää
aivan kuin se olisi mahdollista. Vastuu hedelmästä
on kuitenkin aina viime kädessä tarhurilla. Viime
vuosisadalla elänyt amerikkalainen luterilainen teo-
logi C. F. W. Walther on todennut: »Kristittyjen
hyvät teot ovat Jumalan tekoja.»

Mikä sitten on yksityisen kristityn osuus? Jo pelk-
kä kysymys paljastaa, kuinka suuri kiusaus meillä on
puuttua omine pyrkimyksinemme ja ponnisteluinem-
me pyhittymiseen. Jos ylipäätään halutaan tässä yhe-
teydessä puhua osuudesta tai vastuusta, on kiinnitet-
tävä huomio siihen tärkeimpään yksityiskohtaan vii-
nipuussa, josta koko kysymys hedelmän tuottamisesta
saa merkityksensä. Se paikka, jossa oksa yhdistyy
runkoon, on ratkaisevin. Kun tuo yhteys toimii,
rungon kuljettamat elämää antavat nesteet ja ravin-
teet pääsevät ruokkimaan oksaa niin, että se tuottaa
hedelmää. Oksan ei tarvitse kiinnittää varsinaista
huomiotaan tuottamiinsa hedelmiin, vaan siihen,
että yhteys runkoon, Kristukseen, toimii. Hänen kaut-
taan Isä toimii Pyhässä Hengessä. »Ilman minua te
ette saa aikaan mitään!» Jeesus ei patista: *Tuottakaa
yhä parempaa hedelmää!* Sen sijaan ainut suoranainen
kehotus, jonka hän oppilailleen suuntaa, on tämä:
Pysykää minussa!

2. *Uskonvanhurskauden ylistystä.* Jeesuksen vertaus
on täynnä armoa: oksat jo ovat kiinni rungossa, ne jo

»Hän leikkaa minusta jokaisen oksan, joka ei tuota hedelmää, mutta jokaisen hedelmää tuottavan oksan hän puhdistaa liioista versoista, jotta se tuottaisi hedelmää entistä enemmän.»

ovat osallisia elämää antavista voimista ja pelastuksesta. Niiden ei tarvitse tuottaa hedelmää päästäkseen tarhurin hoitoon. Armosta ne on oksastettu kiinni runkoon, jonka yhteydessä ne elävät ottaen vastaan tarhurin hoivaa (vrt. Paavalin selostusta juutalaisten ja pakanakansojen suhteesta, Rm. 11: 17–24!). Kansankirkon luonteen ja kastekäytäntömme pohtiminen tästä näkökulmasta voi tarjota lisäjuonteita saarnan etenemiselle.

3. *Tuomio.* Armo ja tuomio eivät sulje pois toisistaan. Tuomion perusteena näyttää ensi alkuun olevan oksien hedelmättömyys. Armoton tuomari ratkaisisi-kin yksittäisen oksan kohtalon juuri tällä perusteella. Mutta armollinen tuomari katsoo syvemmälle: tuomio toki annetaan niille oksille, jotka ovat kuivuneet, mutta pääasiaksi nousee havainto, että kuivuminen on tapahtunut, koska oksan yhteys runkoon on katkennut. Tuomion perustana on siis suhde Kristukseen aivan kuten Matteuksenkin tuttu kuvaus viimeisestä tuomiosta antaa ymmärtää (Mt 25: 31–46). Vimmainen pyhittymisen tarve suuntaa helposti kaiken huomion hedelmiin, jolloin käännetään selkä kaiken perustalle, elävälle Kristus-yhteydelle. Siksi voi käydä niin, että oksa alkaa kuivettua. Pyhyys ei ole riippuvaista hedelmien laadusta, vaan yksin siitä,

mitä Kristus lahjoittaa syntiselle. Oma pyhyys meillä ei ole.

Tuomion näkökulmasta Jeesuksen vertauksella on sanottavaa myös seurakunnan jäsenten keskinäisistä suhteista. Vertauksessa oksat eivät tarkkaile toistensa hedelmää saatikka ryhdy toimiin katkoakseen kuivuneet haarat pois. Se kaikki on tarhurin vastuulla. Myös tässä paljastuu vertauksen armollisuus: meille ei anneta lupaa ja valtuuksia katkoa omasta mielestämme kuivuneita oksia ja heittää niitä tuleen. Tuomiovalta pysyy paremmissa käsissä.

Käytännön kristillinen elämä paljastaa monesti, kuinka vaikeaa on luottaa tarhurin hoitoon. Meillä on pakottava tarve pusertaa itsestämme ulos uskon hedelmiä, mutta raakileiksi ne väistämättä jäävät. Niin ikään kiusaus arvioida muiden tuottamien hedelmien laatua on suuri. Hedelmätuotannolla on kuitenkin oma aikataulunsa, jota ei auta kiirehtiä eikä patistella. Viinipuuvtauksen sanoman voisi tiivistää ohjeeseen: »Pysy Kristuksessa ja anna Pyhän Hengen hoitaa loput!»

Tapio Luoma

19.7.

7. sunn. helluntaista

Mt 5: 38–42

Virret:

187

328

520: 1–5

313: 1, 2

600

232

415

Kuinka vastata väkivaltaan luovasti?

Olen kuullut tästä tekstistä tulkinnan, jonka seuraavassa esitän. En tiedä, kuinka perusteltu tämä tulkinta eksegeettisesti on, mutta se vaikuttaa toimivalta. Toimivuus taas on postmodernin teologian ainut ehto.

Kun joku yleensä läimäyttää toista poskelle, hän käyttää läimäyttämiseen — tilastollisesti arvioiden — todennäköisesti oikeaa kättään. Tällöin lyönnin pitäisi osua uhrin vasemmalle poskelle. Mutta tässä on ensimmäinen huomio tekstiin nähden: Jeesus sanoo, että jos joku lyö sinua oikealle poskelle, käännä hänelle vasenkin. Oikealle poskelle lyönti osuu oikealla kädellä parhaiten silloin, kun lyödään kämmenselällä. Kokeilkaa itse, jos ette usko. Kämmenselällä lyöminen taas on ikivanha ele, jonka tarkoitus on halventaa, osoittaa lyöjän ylemmyyttä lyötyyn nähden. Se on ele, jolla isäntä palauttaa orjansa kuriin, sen tarkoitus ei ole niinkään satuttaa, kuin kertoa, kuka on kuka. Jos ymmärrämme asian näin, mitä merkitsee toisen posken kääntäminen? Ei alistumista väkivallan edessä, vaan ojentautumista täyteen mittaansa: »Jos haluat lyödä, lyö niin kuin vertaistasi».

Pentti Saarikoski kääntää jakeen 41: »Jos virkamies vaatii sinut kantamaan tavaroitaan kilometrin verran, kanno kaksi.» Rooman virkamiehillä oli tapa — ja ehkä oikeuskin — vaatia valloitetujen maiden kansalaisia kantamaan tavaroitaan. Tehtävä ei varmasti ollut erityisen haluttu. Pakottaminen tavaroiden kantajaksi oli yksi tapa osoittaa, kuka on herra talossa. Mutta jos joku olisi vapaaehtoisesti suostu-

nut kantamaan pitemmän matkan, kuin oli pyydetty, hän olisi osoittanut olevansa vapaa ihminen.

Tämän tulkinnan valossa Jeesus ei siis opeta alistumista väkivallan edessä. Hän kehottaa haastamaan väkivaltaan ja alistamiseen perustuvan systeemin. Hänen opetuksensa vastaa kysymykseen, miten olla alistumatta väkivallan edessä turvautumatta itse väkivaltaan. Posken kääntäminen tai viitan luovuttaminen sille, joka vaatii sinulta paitaasi ei ole tarkoitettu apinoitavaksi. Ne ovat esimerkkejä siitä, millainen luova vastaus väkivaltaan voisi olla. On myös tärkeää muistaa, että kielto tehdä pahalle vastarintaa koskee vain niitä, jotka pystyisivät tekemään vastarintaa. Se, joka on niin nuijittu ja alistettu, ettei edes uskaltaisi nousta vastarintaan, tarvitsee aivan toisenlaisen sanoman. Vasta sitten kun voit valita, lyökö takaisin vai käännätkö toisen posken, sillä on todella merkitystä.

Martin Luther King sanoi vastustajilleen: »Me vastaamme teidän kykyynne aiheuttaa kärsimyksiä kyvyllämme kestää ne. Me kohtaamme teidän ruumiillisen voimanne hengen voimalla. Tehkää meille, mitä tahdotte, ja me rakastamme teitä jatkuvasti. Emme voi hyvällä omallatunnolla totella epäoikeudenmukaisia lakejanne, koska pahan vastustaminen on yhtäläinen moraalinen velvollisuus kuin hyvän edistäminen. Heittäkää meidät vankilaan, mutta me rakastamme teitä yhä. Heittäkää pommeja koteihimme ja uhatkaa lapsiamme, mutta me rakastamme teitä yhä. Lähettäkää huppupäiset väkivallan tekijänne keskiyöllä joukkoomme, lyökää meitä ja jättäkää meidät virumaan puolikuolleina, mutta me rakastamme teitä yhä. Olkaa kuitenkin varmoja siitä, että me murramme teidän vastarintanne kärsimyskyvyllämme. Kerran me saavutamme vapauden, mutta emme vain itsellemme. Me vetoamme teidän sydämeenne ja omaantuntoonne, niin että voitamme teidät puolellemme, ja voittomme on oleva kaksinkertainen.»

Miikka Anttila

26.7.

8. sunn. helluntaista

Jh 13: 16–20

Virret:

226

475: 4

445

465

543: 1, 4

452

222

543: 3–5

Luottamisen pakko

Päivän evankeliumiperikooppi on uusi, se ei sisälly vuoden 1968 evankeliumikirjaan. Muiden vuosikertojen tekstit muistuttavat aihepiiriltään lähinnä sekagesimasunnuntain teemaa »sanon kylvö». Evankeliumi on, erikoista kyllä, osa kiirastorstein tapahtumia. Jeesuksen puhe on katkelma sitä puhetta, jonka hän piti vertauskuvallisessa ja dramaattisessa teossaan pestessään rätillä apostolien hikiset varpaat. Evankeliumi sisältää kolme erilaista teemaa, joista vain yksi kannattaa ottaa saarnan ytimeksi.

1. Hengellinen johtajuus ja kristittyjen välinen tasa-arvo: »Ei palvelija ole herraansa suurempi.»

Kristilliseen kirkkoon kuuluu aina johtajuus. Pappi on paimen ja hengellinen johtaja, piispa esipaimen ja pappien ylin kaitsija. Ihmisten välisten suhteiden näkökulmasta kirkko on aina hierarkkinen. Sen pitää olla. Luterilaisen uskon mukaan kirkon tietty »hierarkkisuus» ihmisten kesken ei ole olemassa minkään inhimillisen sopimuksen perusteella (iure humano) — kuten joskus on virheellisesti väitetty — vaan se on olemassa Jumalan tahdosta järjestyksen vuoksi. Erityinen virka on olemassa Jumalan säätämuksesta (iure divino) eikä kaikkea voi delegoida seurakuntalaisille.

Mutta hengellisen ohjaajan auktoriteetti on aina suhteellista, sitä relativoi Kristuksen ylipapheus. Jumalan edessä kaikki kristityt piista piispaan ovat samalla viivalla. Seurakuntalaiselle pappi tai piispa on »hierarkiassa» vastapäätä muita seurakuntalaisia, mutta Jumalalle kaikki ovat yhtä »epähierarkkista» laumaa. Kristuksen sana ei puhu niinkään kirkollisesta hierarkiasta. Se muistuttaa, että vaikka ihmis-

ten välille kuuluisikin esimies-alainen -asetelma, Jumala ei katso henkilöön.

2. Ystävän pettäminen: »Ystävänä, joka söi minun pöydässäni, on kääntynyt minua vastaan.» Kaikessa inhimillisessä kanssakäymisessä kaiken lähtökohta on luottamus. Luottamus on elämän ankara laki, se on pakko. Perheessä, koulussa, työssä, kirkossa, eku-
meniassa tai kansojen välillä mikään ei kertakaikkiaan onnistu, jos toiminnan lähtökohtana on epäluottamus. Mikä olisi raskaampaa ja myrkyllisempää kuin se, että toinen tulkitsee kaikkia ajatuksiani, sanojani ja tekojani aina »epäilyksen tulkintaperiaatteen» mukaisesti.

Tirinän myrkyllisen epäilyksen etumerkin voi tuoda perhe-elämään esimerkiksi mustasukkaisuus. Helvetti on valloillaan, kun puoliso ostaa lahjan tai pistää pöydän koreaksi, mutta toinen tulkitsee rakkauden teon syyllisyyden ja huonojen tekojen sovit-
tamiseksi: »Missä olet luuhannut, kun tällä tavoin minua lepyttää yrittät?»

Olisiko hyvässä merkityksessä ymmärretty »sinisilmäisyys» tai »hyväuskoisuus» sittenkin inhimillisesti suurinta viisautta? Olisiko ihmisten sittenkin helpompi olla, jos vaikka vähän väkisin pakottaisimme itseämme luottamaan toiseen? Voiko hyvää ystävyyt-
tä tai rakkautta koskaan syntyä ilman tällaista itsensä-
käskemistä? En usko.

Siksi on kaikkein vaikeinta, jos kaikesta huolimatta ystävä pettää. Kuolemaakin ahdistavampi ajatus on, että puoliso, »ystävänä, joka syö minun pöydässäni», pettää luottamukseni. Evankeliumissa ystävän petos leijuu ilmassa. Lopputuloksen tiedämme. Mutta ymmärrämmekö, miksi Kristus kaikesta huolimatta kutsui Juudaksen? Löytyisikö kenestäkään perhe- tai työelämässään pettäneestä katuvaan ryöväriin nöyrää mieltä? Löytyisikö nykyelämän petetystä sel-
laista pitkämielisyyttä ja anteeksiantamusta, että pet-
täjä voisi välttää Juudaksen kohtalon.

3. Kristitty lähimmäisen »Kristuksena»: »Joka ottaa vastaan sen, jonka minä lähetän, ottaa vastaan minut.»

Käsikirjakomitea lienee tavoitellut kolmatta teemaa. Syvä teologinen ajattelukulku aiheesta »Kristitty lähimmäisen Kristuksena», löytyy esimerkiksi Tuomo Mannermaan kirjasta Kaksi
rakkautta.

Itse puhuisin luottamuksesta ja ystävän pettämisestä. Kaikki likainen on jännää.

Jari Jolkkonen

Jäsentietojen muutosilmoitus Diakoniatyöntekijöiden liiton jäsenille!

☐ Osoitteen/nimenmuutos ☐ Jäsenlajin muutos ☐ Eroilmoitus

Henkilötunnus _____

Sukunimi _____ Ent. nimi _____

Etunimet _____

Lähiosoite _____

Postinro _____

Postitoimipaikka _____

Puhelin/koti _____ Puhelin/työ _____ Muu puhelin _____

Työnantaja _____

☐ Tarvitsen valtakirjan (Työnantaja vaihtunut)

☐ Varsinainen jäsen

☐ Virka-, ☐ opinto- tai ☐ hoitovapaalla ajalla: ____/____19____–____/____19____

☐ Muu jäsen ☐ Työtön ☐ Opiskelijajäsen ☐ Jään eläkkeelle

Muutos voimassa alkaen ____/____19____

Palauta liiton toimistoon osoitteella: **Rautatieläisenk. 6, 00520 Helsinki**
tai Fax (09) 877 7397, *kiitos*

Jäsentietojen muutosilmoitus Pappisliiton jäsenille!

Nimi (tekstaten) _____

Henkilötunnus _____

ILMOITAN SEURAAVAT MUUTOSTIEDOT (Rasti ruutuun):

☐ Uusi osoitteeni on _____
lähiosoite

_____ lähtien _____ postinumero ja postitoimipaikka

☐ Virkani on vaihtunut. Uusi virkani on: _____

☐ Olen äitiyslomalla/hoitovapaalla Mistä lähtien? _____
Mihin asti? _____

☐ Olen virkavapaalla Mistä lähtien? _____
Mihin asti? _____

☐ Siirryn eläkkeelle Milloin? _____

Lähetä muutosilmoituslomake Pappisliiton toimistoon osoitteella (tällöin liitto maksaa postituskulut, ts. et tarvitse postimerkkiä):

Suomen kirkon pappisliitto r.y.
Vastauslähetyt/sopimus 00520/00139
Rautatieläisenkatu 6, 00520 HELSINKI

PAPPINA OLEMISEN TAIVAS JA HELVETTI

Papiston päivät Helsingissä 20.–22.10.1998

Papiston päivät 1998

Kolmannet Papiston päivät järjestetään haastavalla otsikolla. Pohdiskelemme identiteettiämme, työskentelytapojamme, elämäämme.

Teemaa lähestytään mm. teologian, piispojen, teatterin, urheilun, kulttuurin, yhdessä olemisen ja jakamisen näkökulmista. Eräs

näkökulma on myös Papistiliiton 80 vuotta! Sinun näkökulmasi on keskeinen.

Aikaisemmista Papiston päivistä poiketen, nyt enemmän yhteistä, kaikille osallistujille tarkoitettua ohjelmaa. Mutta runsaasti myös eri ryhmien järjestämiä tapahtumia. Ainakin Lapsityön teologit ovat omalla hankkeellaan mukana.

Papiston päivät nyt viimeistään kalenteriisi!

Tarkempi ohjelma seuraavissa Cruxeissa.

Tule

Keski-Pohjanmaan Opisto, Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlat

KIRKKOMUSIIKIN KESÄAKATEMIA

Kurssit:

1. URKUJENSOITON MESTARIKURSSI 13.–15.7.

— opettajana professori Olli Porthan

2. YKSINLAULUKURSSI 13.–17.7.

— opettajina laulun lehtori Annika Ollinkari ja
opperalaulaja, laulun lehtori Hannu Ilmolahti
— säestäjinä Uki Ovaskainen ja Pia Lempiälä

3. LITURGISEN LAULUN KURSSI PAPEILLE 13.–16.7.

— opettajana säveltäjä, kanttori-urkuri Tuomo Nikkola

4. NUOTINKIRJOITUKSEN TIETOKONEKURSSI 13.–15.7.

— opettajina kustannuspäällikkö Ari Nieminen ja lehtori Juhani Haapasalo.

5. JUMALANPALVELUS- YM. KIRKOLLISEN KÄYTTÖMUSIIKIN SOVITTAMISEN KURSSI 13.–16.7.

— opettajana kanttori, teoria-aineiden opettaja Osmo Tolonen.

Kurssin aikana on järjestetty yhteiskuljetus Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlille.

Kurssilaisilla on vapaa pääsy useimpiin tilaisuuksiin.

Sitovat ilmoittautumiset 1.6.1998 mennessä.

Lisätietoja ja ilm. Keski-Pohjanmaan Opisto 68300 KÄLVÄ puh. 06-8324223.

**Pappisliiton toimisto on
kiinni lomien vuoksi vii-
kon 29, 13.–17.7.1998.**

Teologikurssi -68 30-vuotis- juhlaristeily

Silja Euroopalla (Turku – Tuk-
holma – Turku) 2.–3.10.1998.
Lähtö Turusta perjantai-iltana klo
20. Paluu Turkuun lauantaina
klo 19.00. Merkitse allakkaasi jo
nyt ja kerro kurssitovereille.

Sitova ilmoittautuminen vii-
meistään **30.8. mennessä** arki-
hiippakunnan lähetystoimistoon,
os. Tuureporinkatu 13 D 78,
puh. 02-2512 706 (Liisa Purho)
tai fax 02-2512 762. Ilmoittau-
tuneille lähetetään risteilyohjel-
ma.

Järjestelyistä vastaavat Terho
Hämeenkorpi (02-5390 947),
Anneli ja Pekka Leppänen, Liisa
Purho (02-2512 706).

Kokouskutsu

Perusalojen akateemisten Työttö-
myyskassan varsinainen kokous
pidetään Helsingissä Agronomi-
liiton toimistossa, osoite Pohjoin-
nen Makasiinikatu 6 A, 5. kerros
tiistaina 2.6.1998 kello 14.00.
Kokouksessa käsitellään sääntö-
jen 23 §:ssä sekä esityslistassa
mainitut asiat. Hallituksen toi-
mintakertomus ja tilinpäätös sekä
tilintarkastajien kertomus lausun-
toineen ovat nähtävänä työttö-
myyskassan toimistossa viikon
ajan ennen varsinaista kokousta.

*Perusalojen akateemisten Työt-
tömyyskassan hallitus*

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

**FINLANDS
KYRKAS
PRÄSTFÖRBUND
R.Y.**

Perustettu 14. 1. 1918

PUHEENJOHTAJA

Khra Arto Laitinen
Bembölentie 2 A
02700 Kauniainen
(09) 512 37111 (työ)
(09) 505 0772 (koti)

TOIMINNANJOHTAJA

Teol. tri Esko Jossas
(09) 150 2467 (työ)
050 511 6683 (GSM)
(019) 387 014 (koti)

APULAIS- TOIMINNANJOHTAJA

Pastori Jukka Huttunen
(09) 150 2466 (työ)
(09) 812 165 (koti)
050-546 2763 (GSM)

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ

Rovasti Osmo Setälä
050- 546 2764 (työ)
(09) 241 0015 (koti)

JOHTAJIEN SIHTEERI

HSO-sihtööri
Tuula Anttonen
(09) 150 2453

TOIMISTOSIHTEERIT

Liiton talous
Tuula Kautiainen
(09) 150 2657
Jäsenasiat
Heli Meinola
(09) 150 2653

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin
klo 9.00–15.00
Fax (09) 148 5875

Sähköpostiosoitte:

Suomen.kirkon@
pappisliitto.inet.fi

PERUSALOJEN AKATEEMISTEN TYÖTTÖMYYSKASSA

PL 44 / Fabianinkatu 17 B, 00131 Helsinki
puh. (09) 625 634 (Gynther)
fax (09) 622 5631

DIAKONIA- TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

**DIAKONIARBETARNAS
FÖRBUND
R.Y.**

Perustettu 15. 6. 1958

PUHEENJOHTAJA

Diakonissa
Sisko Rantalankila
Porintie 1 B 11
00350 Helsinki
(09) 557 458 (työ)
(09) 551 696 (koti)

TOIMINNANJOHTAJA

Diakonissa, terv. hoit.
Riitta Hiedanpää
(09) 150 2287 (työ)
(09) 477 3853 (koti)

TOIMISTOSIHTEERI

Seija Ruotsalainen
(09) 150 2487 (työ)

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin
klo 8.00–15.00
Fax (09) 877 7397

SUOMEN KANTTORI- URKURILIITTO

**FINLANDS
KANTOR-
ORGANISTFÖRBUND
R.Y.**

Perustettu 15.6.1907

PUHEENJOHTAJA

Kanttori, DU
Marjukka Andersson
Myllykallionrinne 2 B 15,
00200 Helsinki
(09) 675 248 (työ)
040 513 6235 (gsm)
(09) 679 443 (koti)

TOIMINNANJOHTAJA

Varatuomari
Pentti Niemelä
(09) 1502 445 (työ)
040 512 9985 (gsm)
(09) 7262 321 (koti)

TOIMISTOSIHTEERI

merkonomi, srk-sihtööri
Katri Pulkkinen
(09) 1502 446 (työ)

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki Avoimna
arkisin klo 9.00-15.00
fax (09) 2787 177
sähköposti:
kanttori.urkuriliitto@
kolumbus.fi

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTTÖMYYSKASSA

Asemamiehenkatu 2,
8 krs., 00520 Helsinki
puh. (09) 150 21
fax (09) 272 1212

Menneen talven lumet

Kevään korvalla iski minuun paha räkätauti. Se kaikkinen sivuvaikutuksineen tuntui tervetulleelta. Hyvä joskus näinkin.

Pitkin talvea olin opetellut pikuseurakunnan papille tarpeellisia hyveitä: nöyryyttä sekä Jumalan ja tuomiokapitulin varaan jätetytymistä. Tämä on tapahtunut sairauden koulussa, johon kukaan viisas ei pyri, mutta jonne monet kuitenkin joutuvat.

Terveelle veronmaksajalle ovea sairauden maailmaan raotetaan varovasti Kympin uutisissa. Niissä on aina jokin sairaalauutinen, jossa arvokkaasti harmaantunut mieslääkäri antaa toivoa herättävän lausunnon flunssan syvimmästä olemuksesta; sairaalassa heitä ei juuri näe. Sairaalassa tapaa enimmäkseen nuoria lääkäreitä, ja lausunnot ovat paikan päällä tiukassa. »Katsotaan nyt», he sanovat epämääräisesti.

Pienellä mielenkiinnolla odotin tulisinko tapamaan sairaalapapin. Minua oli varoitettu olemasta liian toiveikas; eloa kun on paljon, mutta työmiehiä vähän. Näin se taitaa myöskin olla.

Kurssilla kaverit ovat parasta. Näin joskus sairaalassakin. Vierelläni makasi vanha Arska, jolla oli lämmin sydän. Meillä oli yhteinen puhelin ja televisio. Arskasta tuli valmentajani sairauden maailmaan. Hän kertoi minulle muun muassa, miten

niellään puoli metriä letkua oikein. Apua tuli myös laajemmin elämisen filosofiassa.

Kerran katsoimme Arskan kanssa televisiota. Astudio toi tautivuoteemme äärelle Orimattilan ketutveteraanit. Siinä he olivat ruudulla tismalleen samassa tilassa kuin mekin: sama asento, sama sänky, samat letkut ja samalla tavalla rasvainen tukka pörröllä. Arska oli hetken hiljaa ja sanoi: »Kyllä tänne pääsee helpomminkin, ei kannattaisi tahallaan mennä ottamaan hauleja perseeseensä.» Jaoin Arskan kanssa saman vakaumuksen.

Sairaalassa asiat saattavat ainakin hetkeksi arvottua uudelleen. Tarkoitan, että Euroopan talousalue ja sen yhteinen valuutta kokee tautivuoteella inflaation, Lipposen charmi lakkaa puremasta, Bosnia ja Porvoon julistus, sama juttu. Kirkon ulkomaanavun kalenterin yritys avata maailman tuska eteeni on tuomittu epäonnistumaan tavallistakin enemmän. Kun ihminen kokee, että oma elämä on jollakin tavalla vaakalaudalla, muu on toisarvoista. — Sairaani itsekästä?

Sairaalassa erilaiset kirkolliset työkalut, erityisesti rukous ja virret, tulivat jotenkin itsestään saatatteille. Pyysin vaimoa tuomaan virsikirjan sairaalaan; halusin tarkistaa, miten lapualaisen taisteluvirren ensimmäinen säkeistö noin tarkalleen ottaen menee. Tämä säkeistö kun itsepintaisesti alkoi hiipiä tajuntaani jossakin neljänkymmenen kuumeasteen tienoilla eikä hellittänyt ennen kuin kuume laski. Jäin kysymään, mitä niiden ihmisten mieleen tulee, jotka eivät koskaan elämässään ole opetelleet virsiä?

Mitä minä sitten rukoilin? Rukoilin tietysti Jumalalta, että hän armahtaisi. Mutta jo heti perään jouduin Jumalan edessä kysymään itseltäni, mitä niin merkittävää olen saanut aikaan, että Jumalan sen takia kannattaisi pitää hengissä. Ensimmäinen vastaus tuli viivyttelemättä jostakin sisikunnasta: — En mitään. Mutta sitten jostain hiljaisuudesta murtautui tajuntaani toinenkin vastaus: »Tämä elämä-hän on armoa, sitä riittää aikansa.»

Pääsin aikanaan kotiin ja sitten sain sen räkätaudin. Oli kaiken jälkeen kiva saada tauti, jota muutkin sairastavat ja josta pätevän olinen ja arvokkaasti harmaantunut professori antaa toivoa herättävän lausunnon Kympin uutisille. Saan yskiä ja niistää nenäni punaiseksi, olen siis ainakin olemassa.

2
Jukka Huttunen
Hyvä työtoveri

3
Esko Jossas
Töitä lehtoreille — ei ole, tuskin tuleekaan

4
Pappi perheneuvojana.

8–11
Uutiset

12
Musiikki ja evankeliumi

16
Seppo Marjanen
Häämessu ja häämessut

18
Laura Maria Raitis
Sekametelisoppaa evääksi henkiselälle etsijälle

20
Arto Laitinen
Rahastusta ja sakotusta

22
Leena Ranta
Yksi kristuksen seurakunta, se ainoa

25
Anne-Maarit Rantanen
Papin perhe: Vihdoinkin viisipäiväinen

27
Jukka-Pekka Fabrin
Arvojen spagetoituminen

28
Sanna Franssila
Ora Et Labora — musiikissakin.

31
Marjukka Andersson
Korkeasti koulutettu ammattilainen

32
Osallistujat kirjoittavat synodaalikokouksista

37
Antti Kujanpää
Miksi kuulua kirkkoon?

38
Kommentti & Messukommentti

43
Tekstin ääressä

55
Heikki Mäntylä
Menneen talven lumet

Pappisliitto verkossa

ENSI SYKSYNÄ AVATAAN VALMISTEILLA OLEVAT PAPPISLIITON WWW-SIVUT. SIVUILLE ON TARKOITUS KOOTA MM. AJANKOHTAISIA UUTISIA, SOPIMUS- JA LAKIASIOITA, CRUXIN VERKKOVERSIO JA PAPIN TYÖKALUPAKKI.

SIVUT 8–9

Tunne ja musiikki

LITURGISTA MUSIIKKIA KOSKEVAT SELITYKSET, OLIVATPA NE SITTEN TEOLOGISIA TAI ESTEETTISIÄ, TUNTUVAT AINA RIITTÄMÄTTÖMILTÄ JA KESKENERÄISILTÄ. VOI MUSIIKIN JA TUNTEEN SUHDETTA SELITTÄÄ?

SANNA FRANSSILA, SIVUT 28–30

kuva Credo imagebank/Esko Jamsä

Hääbuumi ja vihkiminen

HÄÄMESSUT JA HÄÄLEHDET TEKEVÄT HÄISTÄ »INVESTOINNIN», JOSSA MONESTI VUOSIKAUSIA AVOLIITTOSSA ELÄNYT PARI VIHITÄÄN KALLEIN JA KOMEIN MENOIN. SEPPÖ MARJANEN MIETTII LUTERILAISTA AVIOLIITTOKÄSITYSTÄ.

SIVUT 16–17

Messukommentteja haetaan

KOMMENTTIPALSTAN JÄLJESSÄ AVATAAN KESKUSTELUOSASTO JUMALANPALVELUSUUDISTUKSESTA. CRUX TOIVOO VILKASTA OSANOTTOA. KANNANOTTOJA INNOITTAMAAN JULKAISTAAN JARI NURMEN POLEEMINEN PUHEENVUORO. HÄNEN MUKAANSA MESSUUN TARVITAAN »KURINALAISUUTTA, ARVOKKUUTTA JA PERINTEISTÄ KARUA YKSINKERTAISUUTTA.»

SIVUT 40–42